

မြန်မာစာပေပညာရှင်
တွင်းသင်းမင်းကြီး
မင်းသုဝဏ်

BURMESE
CLASSIC
.COM

ဒို့တာဝန်အရေးသုံးပါး

ပြည်ထောင်စု မပြိုကွဲရေး	ဒို့အရေး
တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်မှု မပြိုကွဲရေး	ဒို့အရေး
အချုပ်အခြာအာဏာတည်တံ့ခိုင်မြဲရေး	ဒို့အရေး

ပြည်သူ့သဘောထား

- ပြည်ပအားကိုး ပုဆိန်ရိုး အဆုံးမြင်ဝါဒီများအား ဆန့်ကျင်ကြ။
- နိုင်ငံတော် တည်ငြိမ်အေးချမ်းရေးနှင့် နိုင်ငံတော်တိုးတက်ရေးကို နှောင့်ယှက်ဖျက်ဆီးသူများအား ဆန့်ကျင်ကြ။
- နိုင်ငံတော်၏ပြည်တွင်းရေးကို ဝင်ရောက်စွက်ဖက်နှောင့်ယှက်သော ပြည်ပနိုင်ငံများအား ဆန့်ကျင်ကြ။
- ပြည်တွင်းပြည်ပအဖျက်သမားများအား ဘုံရန်သူအဖြစ် သတ်မှတ်ချေမှုန်းကြ။

ဒိုင်ခရေးဦးတင်ချက် (၄) ရပ်

- နိုင်ငံတော်တည်ငြိမ်ရေး၊ ရပ်ရွာအေးချမ်းသာယာရေးနှင့်တရားဥပဒေ
- အမျိုးသားပြန်လည်စည်းလုံးညီညွတ်ရေး၊
- ခိုင်မာသည့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသစ် ဖြစ်ပေါ်လာရေး၊
- ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသစ်နှင့်အညီခေတ်တိုးတက်သော နိုင်ငံတော်သစ်တစ်ရပ် တည်ဆောက်ရေး၊

စီးပွားရေးဦးတင်ချက် (၄) ရပ်

- စိုက်ပျိုးရေးကို အခြေခံ၍ အခြားစီးပွားရေးကဏ္ဍများကိုလည်း ဘက်စုံဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် တည်ဆောက်ရေး၊
- ဈေးကွက်စီးပွားရေးစနစ် ပီပြင်စွာဖြစ်ပေါ်လာရေး၊
- ပြည်တွင်းပြည်ပမှ အတတ်ပညာနှင့်အရင်းအနှီးများဖိတ်ခေါ်၍ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် တည်ဆောက်ရေး၊
- နိုင်ငံတော်စီးပွားရေးတစ်ရပ်လုံးကို ဖန်တီးနိုင်မှုစွမ်းအားသည် နိုင်ငံတော်နှင့် တိုင်းရင်းသားပြည်သူတို့၏ လက်ဝယ်တွင်ရှိရေး၊

လူမှုရေးဦးတင်ချက် (၄) ရပ်

- တစ်မျိုးသားလုံး၏စိတ်ဓာတ်နှင့် အကျင့်စာရိတ္တမြင်မားရေး၊
- အမျိုးဂုဏ်၊ လာတီဂုဏ်မြင့်မားရေးနှင့်ယဉ်ကျေးမှုအပေအနှစ်များ၊ အမျိုးသားရေးလက္ခဏာများ မပျောက်ပျက်အောင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေး၊
- မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ်ရှင်သန်ထက်မြက်ရေး၊
- တစ်မျိုးသားလုံးကုန်းမာကြံခိုင်ရေးနှင့် ပညာရည်မြင့်မားရေး၊

မြန်မာစာပေပညာရှင်
တွင်းသင်းမင်းကြီး
မင်းသုဝဏ်

၂၀၀၄ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ

www.burmeseclassic.com

စာမူခွင့်ပြုချက် ၇၄၅/၂၀၀၃ (၈)

မျက်နှာပုံးစွင့်ပြုချက် ၃၄၉/၂၀၀၄ (၅)

မျက်နှာပုံးဝန်းချိ ကျော်ဖြူစံ

နာမာပိုင်ချုပ် ကိုမြင့်

ပုံနှိပ်သူ ဦးထွန်းထွန်းဦး
အင်ကြင်းဦးပုံနှိပ်တိုက်
ကျွန်းတောလမ်း၊ ရန်ကုန်။

ထုတ်ဝေသူ ဦးထွန်းထွန်းဦး
နင်းဦးလွင်စာပေ
ကဟရွတ်၊ ရန်ကုန်။

ပုံနှိပ်ခြင်း ပထမအကြိမ်

အုပ်စု ၅၀၀

ထုတ်ဝေသည့်ကာလ ဩဂုတ်လ၊ ၂၀၀၄

တန်ဖိုး

400- █

၁၅၆

မာတိကာ

၁။ တွင်းသင်းမင်းကြီး၏ မဟာဇနက	၇
၂။ ပင်လယ်နှင့် တွင်းသင်းမင်းကြီး	၁၅
၃။ တွင်းသင်းမင်းကြီး၏ ရွှေဘုံနိဒါန်း	၂၅
၄။ တွင်းသင်းမင်းကြီး၏ ရုပ်သံရွာသံ	၃၅
၅။ တွင်းသင်းမင်းကြီး၏ ဥပမာအချို့	၄၅
၆။ ပန်းချီဆရာ တွင်းသင်းမင်းကြီး	၅၃
၇။ တွင်းသင်းမင်းကြီး၏ ဧကပုဒ်ကဗျာများ	၆၃
၈။ တွင်းသင်းမင်းကြီး၏ စာကိုးစကားကိုးတချို့	၇၅
၉။ တွင်းသင်းမင်းကြီး၏ ပါဠိစကား	၈၃
၁၀။ တွင်းသင်းမင်းကြီး၏ ခွဲထားစုံ	၉၅

တွင်းသင်းမင်းကြီး၏ မဟာဇနက

မြန်မာစာပေလောကတွင် ဘက်စုံပညာရှင်ကြီးတစ်ဦး ထွန်းကားခဲ့ဖူးပါသည်။ ကဗျာစာဆို ဆိုလျှင်လည်း သူပင်။ ရာဇဝင်ဆရာဆိုလျှင်လည်း သူပင်။ ဓမ္မသတ်ဆရာဆိုလျှင်လည်း သူပင်။ ခွဲထားသတ်ပုံဆရာဆိုလျှင်လည်း သူပင်။ ပေါရာဏ ကထာဆရာဆိုလျှင်လည်း သူပင်။ ကျွန်တို့မသိ၍ မဖော်နိုင်သော ဂုဏ်ထူးများလည်း ရှိပေလိမ့်မည်။ ယင်း ဘက်စုံပညာရှင်ကြီး သည် (၁) မဟာဓမ္မရာဇာဓိပတိ (၂) အလောင်းဘုရား (၃) နောင်တော်ကြီး (၄) ဆင်ဖြူရှင် (၅) ဘိုးတော်ဘုရားဆိုသည့် မင်းငါးဆက် လက်ထက်တို့တွင် ထင်ရှားကျော်ကြားခဲ့ပါသည်။

ယင်းပုဂ္ဂိုလ်သည် ချင်းတွင်းနယ်၊ မောင်းထောင်ကြီးရွာ ဇာတိ၊ ငယ်မည် မောင်ထွန်းဥပု၊ ရဟန်းဘွဲ့ သျှင်လင်္ကာသာရ၊ ရာထူး တွင်းသင်းတိုက်ဝန်၊ မင်းပေးဘွဲ့ မဟာစည်သူဖြစ်ပါသည်။ စာပေလောကတွင်ကား တွင်းသင်းတိုက်ဝန် မဟာစည်သူဟု

အခေါ်များပါသည်။ မင်းကြီးသည် အသက် ၈၀ အရွယ် သက္ကရာဇ် ၁၁၆၈ခုနှစ်တွင် မဟာဇနကပျို့ကို ဖွဲ့ဆိုပါသည်။

မဟာဇနကမင်းသား သင်္ဘောလွင်ရာတွင် တွေ့ကြုံရသော ပင်လယ်ပြင်ရှုခင်းကို မင်းကြီး ဤသို့ဖွဲ့ပါသည်။

လှိုင်းမလှိုင်းခုန်း၊ ဝေမှုန်မှုန်နှင့်
မှတ်သုန်ချိန်သင့်၊ လင်းယဉ်ဖွင့်က
ယက်နှင့်ဖွေးဖွေး၊ လေဟုန်သွေးသည်
ယက်ပြေးပင်လယ် စက်ကွင်းတည်း။

မှတ်သုလေနှင့် အခန့်သင့်အချိန်တွင် ရွက်လင်းယဉ်ဖွင့်၍ ပင်လယ်ခရီးထွက်ရာ သူတို့၏ သင်္ဘောသည် စက်ဝိုင်းကြီးနှင့် တူသော ပင်လယ်ထဲတွင် လှိုင်းတံပိုး ယက်ပန်းတို့အကြား ရောက်နေသည်ဟု ဆိုလိုပါသည်။

ဤတွင် သတိပြုမိသည့် စကားတစ်လုံးမှာ မှတ်သုန်ဖြစ်ပါသည်။ မှတ်သုဆိုသည်မှာ အာရဗီစကားမှ ပေါက်ဖွားလာသော MONSOONဖြစ်ပါသည်။ ယင်းစကားလုံးသည် ဘုရင့်နောင်မင်းတရားလက်ထက်ဆီတွင် ပေါ်တူဂီများ၊ အာရပ်များထံမှ မြန်မာစကားထဲသို့ ဝင်ရောက်လာစရာအကြောင်း ရှိပါသည်။ တနင်္ဂနွေမင်းလက်ထက်တွင် သျှင်ဥက္ကံမာလာပြုစုသော ဝဏ္ဏဗောဓနသတ်အင်း၌ မှတ်သုဟု သေးသေးတင်နှင့် ထည့်သွင်းထားသည်ကို တွေ့ရပါသည်။

ထို့နောက် ဆက်၍ ဖွဲ့သည်မှာကား သင်္ဘောပျက်ပုံ၊ သင်္ဘောသားများ ပြုမှုပုံ၊ မဟာဇနကမင်းသား ပြုမှုပုံတို့အကြောင်း

ဖြစ်ပါသည်။

ပင်လယ်ဓမ္မဝယ်
လေလည်းလေရူး၊ ရှေးထက်ထူး၍
ဘက်ကူးညာယုက်၊ တိမ်ညိုခက်နှင့်
မိုးသက်ကဆင်၊ မင်းလွင်ကမိုင်း
မှန်တိုင်းက ဟုပ်၊ ဝဲက ဝပ်သော်
မျှောကုပ် သံပတ်၊ ပြတ်ခဲ့ လက်မိုး
ကျိုးခဲ့ တံကူ၊ ချက်ထူ သံလျောင်
ချောင်ခဲ့ မယ်န၊ ကြွခဲ့ ဧရာ
ကွာခဲ့ နံယပ်၊ ထိုထိုရပ်မှ
ပျဉ်ထပ်ချွန်းဆက်၊ ကွဲအက်လျှောရွေ
တဖျင်ဝေသား၊ ရေအများလျှင်
ပြွမ်းပြွမ်းဝင်လျက်၊ ပဲ့စင်ပေါလော
နစ်ဆောဆောဝယ်၊ သင်္ဘောလှေစီး
ဗိုလ်အဖြီးတို့၊ ကြီးကြီးငယ်ငယ်
ကွယ်ကြ နတ်မျိုး၊ ယိုးကြ စုန်းရဲ့
သံသံတက်လျှံ၊ ငိုကြွေးသံနှင့်
လှိုင်းသံပေါင်းဆုံ၊ နှစ်ပါးစုံ၍
နားအုံနှင့်နှင့်၊ ပွင့်လှမတတ်
ဗောဓိသတ်မှု၊ နတ်လည်းမကိုး
စုန်းမယိုးတည့်၊ ရှေးကျိုးကြံဗွာ
ကံသာပြုပြင်၊ သည်ခါတွင်၌

www.burmeseclassic.com

မိခင်ဖခင်၊ အရှင်ကိုသာ
 ကိုးကွယ်ရာဟု၊ သကာထောပတ်
 မြိန်မြတ်ရသာ၊ ဩဇာနတ်တည်
 အားအင်ဖြည့်လျက်၊ တောင်ပြည့်နံမျိုး
 ကြွရောင်ထိုးသား၊ ပုဆိုးနှစ်ထည်
 ဆီရည်ဖျန်းသတ်၊ ရွမ်းရွမ်းဆွတ်၍
 ဝတ်တော်မူပြီး၊ တိုင်ကြီးကြီးယှက်
 လင်းယဉ်ထက်သို့၊ တက်ပြီးသော်လျှင်
 ကျော်တိုင်းထင်သည်၊ ဖခင်ပြည်ရွာ
 သည်ဆီမှာဟု၊ ဒီသာရပ်ခွင်
 အမှတ်ထင်လျက်၊ ငါးဆင်ငါးမန်း
 မကန်းငါးလိပ်၊ ပြည့်သိပ်မစဲ
 တစ်စုခဲ၍၊ ခွဲဥဿဘာ
 ဆယ်တာအတွင်း၊ ချင်းချင်းသွေးညှီ
 တွေးတွေးနိဿား၊ ရေဆီဝေဝေ
 ရေငွေလွတ်အောင်၊ အန်ထောင်ပြင်းစွာ
 ရွှေဟင်္သာသို့၊ တာနစ်ဆယ်ပြန်
 နွားတစ်ထွန်ကို၊ လွန်ခဲ့တဲ့လျက်
 တိုင်းဖျားထက်က၊ ဆင်းသက်ခွန်ကျော်
 ရှုဆမ္မော်သည်၊ ရေပေါ်အထက်တစ်ပြင်တည်း။
 အသက်ရှစ်ဆယ်ရှိပြီဖြစ်သော မင်းကြီးသည် ဤသင်္ဘော
 ပျက်ခန်းကို အားရပါးရ ဖွဲ့ဆိုလိုက်ပါသည်။ ကျမ်းဂန်စကား

အနည်းငယ်ကို ဗဟိုပြု၍ မိမိ၏ တစ်သက်တာအတွေ့အကြုံ
 အတွေးအခေါ်တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်ကာ ရေးလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။
 လေမုန်တိုင်းကျလာပုံ၊ သင်္ဘောကွဲအက်လာပုံ၊ ရေဝင်လာ
 ပုံ၊ သင်္ဘောသားများ ငိုကြွေးကြပုံ အဖွဲ့အနွဲ့များကို ဖတ်ကြည့်
 သောအခါ ဖတ်သူကိုယ်တိုင်ပင် လှိုင်းလေထဲတွင် နစ်တဲ့ပေါ်တဲ့
 ဘယ်ယိမ်း ညာယိမ်း လူးလိမ့်နေသော သင်္ဘောထဲကို ရောက်နေ
 သကဲ့သို့ ခံစားမိကာ ခြေမခိုင်လက်မခိုင် ဖြစ်လာမိပါသည်။
 ဤတွင် လှေသင်္ဘောတို့နှင့် ဆိုင်သည့် ဝေါဟာရစုများ
 ကို သီထားရလျှင် ထို့ထက်ပင် ပြင်းထန်စွာ ခံစားမိလိမ့်မည်
 ထင်ပါသည်။ သို့သော်လည်း သံပတ်၊ လက်မိုး၊ တံကူ၊
 သံလျှောင်၊ မယ်န၊ ဧရာ၊ နံယပ် စသည်တို့ကို လက်ညှိုးထိုး၍
 မပြနိုင်လောက်အောင် ရှိရပါသည်။ ဧရာဝတီမြစ်ရိုးက လှေ
 လုပ်သားတို့ထံတွင် မေးမြန်းစုံစမ်းကာ သုတေသနပြုသင့်သော
 ကိစ္စတစ်ရပ်ပင် ဖြစ်ပါသည်။
 သင်္ဘောထဲ ရေဝင်၍ မြုပ်ခါနီးသောအခါ သင်္ဘောသားတို့
 ဘာလုပ်ပါသလဲ။ ဟစ်အော် ငိုကြွေးကြပါသည်။ မိမိတို့
 ယုံကြည်ရာ နတ်တို့ စုန်းတို့ကို တမ်းတ အကူအညီတောင်းကြပါ
 သည်။
 အလောင်းတော် ဗောဓိသတ်ကော ဘာလုပ်ပါသလဲ။
 နတ်ကိုလည်း မကိုးပါ။ စုန်းလည်း မကိုးပါ။ မိခင်ဖခင် အရှင်
 သခင်ကိုသာ ကိုးကွယ်ရာဟုဆိုကာ ဆီစိမ်ပုဆိုးကို မြဲမြံဝတ်၍
 ခမည်းတော်တိုင်းပြည်ရှိရာကို ရည်မှန်းလျက် ရွက်တိုင်တက်မှ

www.burmeseclassic.com

အဝေးသို့ ခုန်ကာ ပင်လယ်ထဲတွင် မလျှော့တမ်း ကူးပါတော့သည်။ ဤသို့မင်းကြီး ဖွဲ့ဆိုပါသည်။

ဇာတ်တော်တွင် လာသည်မှာကား ဤသို့ဖြစ်ပါသည်။

နာဝါ သမုဒ္ဒမဇ္ဈေ နိမုဂ္ဂါ။ မဟာဇနာ ရောဒန္တိ
ပရိဒေဝန္တိ။ နာနာဒေဝတာယော နမဿန္တိ။
မဟာသတ္တော ပန နေဝ ရောဒတိ န ပရိဒေဝတိ။ န
ဒေဝ တာယော နမဿတိ။

မြန်မာလို လွယ်လွယ်မှကား ဤသို့ ဖြစ်ပါသည်။
သင်္ဘောသည် သမုဒ္ဒရာအလယ်၌ နစ်မြုပ်၏။ လူများသည်
ငိုကြ၏။ မြည်တမ်းကြ၏။ နတ်အမျိုးမျိုးကိုရှိခိုးကြ၏။ ဘုရား
အလောင်းမူကား ငိုလည်းမငို။ မြည်လည်း မမြည်တမ်း။ နတ်တို့
ကိုလည်း ရှိမခိုး။

ဤပါဠိကိုပင် ဆရာတော်ဦးဩဘာသက ဤသို့ ဖွင့်ဆို
ရေးသားပါသည်။ သမုဒ္ဒရာအလယ်၌ သင်္ဘောနစ်မြုပ်လေ၏။
ထိုအခါ ခုနစ်ရာသော သင်္ဘောသားတို့သည် သေအံ့သောဘေးမှ
ကြောက်လန့်ကုန်သဖြင့် ငိုကြွေးမြည်တမ်းကြကုန်လျက် အချို့
သော သင်္ဘောသားတို့သည် မိမိတို့အလိုရှိရာ အသီးသီးနတ်တို့ကို
ကိုးကွယ်ရှိခိုးကြကုန်၏။ ဘုရားလောင်းမူကား ရောက်လေရာ
သော ဘေးကို ငိုကြွေး၍ လွတ်နိုင်မည်မဟုတ်။ အားထုတ်အပ်
သော ယောက်ျားတို့၏အစွမ်းသာလျှင် ဘေးလွတ်ကြောင်းဖြစ်၏
ဟု နှလုံးသွင်းတော်မူ၍ ငိုကြွေးခြင်းကိုမပြု။ ဥပဒ်လွတ်ကြောင်း
မဟုတ်၍ သမုဒ္ဒရာနတ်တို့ကိုလည်း ရှိမခိုး။

ဤကဲ့သို့ ပျို့ဆရာမင်းကြီးနှင့် ဝတ္ထုဆရာဦးဩဘာသတို့
သည် မဟာဇနကမင်းသားသင်္ဘောပျက်သည်နှင့် ဆုံရပုံကို
တစ်မျိုးစီ အကျယ်ဖွင့်၍ဖွဲ့ဆို ရေးသားကြပါသည်။

မင်းကြီး၏ ဖွင့်ဆိုချက်အရဆိုလျှင် မဟာဇနကမင်းသား
သည် ရှေးကပြုဖူးသောကံနှင့် အဓိအဖ အရှင်သခင်တို့သာလျှင်
ကိုးကွယ်ရာရှိသည်ဟု ယုံကြည်သည်။

ဆရာတော် ဖွင့်ဆိုချက်အရဆိုလျှင် မင်းသားသည်
ကြီးစားအားထုတ် နောက်မဆုတ်ခြင်းသည်သာလျှင် ဘေး
အန္တရာယ်မှ လွတ်မြောက်ကြောင်းဖြစ်မည်ဟု ယုံကြည်သည်။

မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ မဟာဇနကမင်းသားသည် သမုဒ္ဒရာ
ဘေးမှလွတ်၍ မင်းအဖြစ်ကို ရခြင်းမှာ လုံ့လအားထုတ်မှုကို
မလျှော့သောကြောင့် ဖြစ်ကြောင်းကို အောက်ပါ ဂါထာ နှစ်
ပိုဒ်က ထောက်ပြလျက်ရှိပါသည်။

ဝါယာမေထေဝ ပုရိသော

န နိဗ္ဗိန္ဒေယျ ပဏ္ဍိတော

ပဏ္ဍိတော၊ ပညာရှိသော။ ပုရိသော၊ ယောက်ျားသည်။

ဝါယာမေထေဝ၊ လုံ့လပြုအပ်လှသည်သာတည်း။ န နိဗ္ဗိန္ဒေယျ၊
မပျင်းရာဟု ဆိုလိုပါသည်။ အလွယ်မှတ်လိုပါမူကား.....

လုံ့လအားထုတ် ကြီးစားပါ

ပညာရှိသည် မပျင်းရာ..... တဲ့။

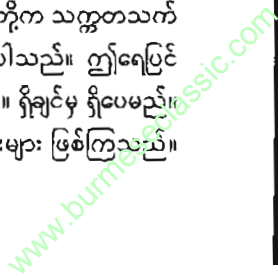
*

ပင်လယ်နှင့် တွင်းသင်းမင်းကြီး

မဟာဇနက ဇာတ်တော်ကြီးကို လေ့လာရာတွင် ဝါသနာ အလျောက် စကားလုံးတချို့၏ ဇစ်မြစ်ကို စစ်ရှောက်မိပါသည်။ ဤတွင် စကားတစ်လုံးအကြောင်းကို တင်ပြလိုပါသည်။ ဟုတ်သော်ရှိ၊ မဟုတ်သော်ရှိ ပညာပွား စကားပြောစရာအနေဖြင့် တင်ပြခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ကြိုက်လျှင်ယူပါ။ မကြိုက်လျှင် ပယ်နိုင်ပါသည်။ သို့မဟုတ်ပါကလည်း ဆက်လက် သုတေသနပြုနိုင်ပါသည်။ စကားလုံးတို့၏ သမိုင်းကား လူ့ယဉ်ကျေးမှု၏ သမိုင်းတစ်စိတ် ဖြစ်ပါသည်။

ဇနကမင်းသား သင်္ဘောပျက်ရာ ရေပြင်ကျယ်ကြီးကို ဇာတ်ပါဠိ၌ (သမုဒ္ဒ)ဟု ခေါ်ပါသည်။ မြန်မာတို့က သက္ကတသက် စကားကိုယူ၍ (သမုဒြာ၊ သမုဒ္ဒရာ)ဟု ပြန်ဆိုပါသည်။ ဤရေပြင်ကျယ်ကြီးအတွက် မြန်မာစကား မရှိဘူးလား။ ရှိချင်မှ ရှိပေမည်။ မြန်မာတို့ကား အာရှတိုက်တွင်းသားများ ဖြစ်ကြသည်။

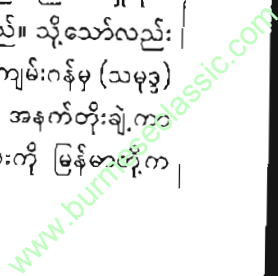
သမုဒ္ဒရာကမ်းခြေသို့ ရောက်လာသည်မှာ ရာဇဝင် သက်တမ်း အတွင်းမျှသာ ရှိပါသေးသည်။ ထို့ကြောင့် သမုဒ္ဒရာအတွက် အခေါ်ဝေါဟာရ ရှိမှ ရှိနိုင်ပေဦးမည်ဟု ရှိရင်း (ပင်လယ်) ဆိုသော စကားလုံးကို တွေးမိပါသည်။ (ပင်လယ်)ကို ချက်ချင်း မစဉ်းစားမိသည်ကား ယင်းစကားလုံးသည် မြန်မာမှ ဟုတ်ရဲ့လား ဟု သံသယဝင်နေသောကြောင့် ထင်ပါသည်။

များသောအားဖြင့် တစ်နည်းဆိုရသော် အခြေအားဖြင့် မြန်မာစကားတို့သည် တစ်သံချင်း တစ်လုံးချင်းဖြစ်သော ဧက ဝဏ္ဏပုဒ်များ ဖြစ်သည်ဟု ပညာရှင်များ တွေ့ရှိတင်ပြကြပါသည်။ နေ၊ လ၊ ရေ၊ မြေ၊ တော၊ တောင်၊ မြစ်၊ ချောင်း၊ အင်း၊ အိုင် စသည်ဖြင့် ဧကဝဏ္ဏပုဒ်များက အကဲမူနေပါသည်။ ဧကဝဏ္ဏပုဒ် နှစ်လုံးသုံးလုံးတွဲကာ စကားလုံးအသစ် ထွင်ထားသော (နေမင်း၊ လရောင်၊ ရေချမ်း၊ မြေကြီး၊ တောနက်၊ တောင်ထိပ်၊ မြစ်ကြောင်း၊ ချောင်းရိုး) စသည့် ဒွိဝဏ္ဏ၊ တိဝဏ္ဏပုဒ်တို့ ရှိပါသည်။ ယခု (ပင်လယ်)ဆိုသည်မှာ ဒွိဝဏ္ဏပုဒ်ဖြစ်ပါသည်။ (ပင်)က ဘာ ဆိုလိုသလဲ။ (လယ်)ကကောဘာလဲ။ ဉာဏ်မိသမျှ စဉ်းစား၍ မရပါ။

တစ်ဖန် (ပင်လယ်)ဆိုသော ပုဒ်ကို ပုဂံမင်စာ၊ ကျောက်စာ တို့တွင် တွေ့ရမည်လားဟု လက်လှမ်းမီသမျှ ရှာကြည့်ပါသည်။ မတွေ့မိသေး။ လောကထိပ်ပန် ဂူဘုရားတွင်တွေ့ရသော မဟာ ဇနကဇာတ် ဆေးရေးရောင်စုံပန်းချီကား ရှေးအကျဆုံး ဇာတ် ကမ္ပည်းကို ဖတ်ကြည့်သည်။ [သင်္ဘော ကူးလေ၏။ ဝ။

သင်္ဘောကွဲရကား။ ဝ။ မနိမေခလာနှင့် စကားဆို၏။ မနိမေခလာ ဘုရားအလောင်းကို ဆယ်၍ ပျံ (လီအာ) ဥယျာဉ်တွင် ကျောက် ထက်ထား၏]ဟု သင်္ဘောပျက်ခန်းကို ဆိုရာတွင် (ပင်လယ်) ဆိုသော ဝေါဟာရကိုမတွေ့ရပါ။ ဘာကြောင့်ပါလဲဟု စဉ်းစား မိသည်။

တစ်လုံးချင်း အနက်ရှာမရသော ဗဟုဝဏ္ဏစကားလုံးတို့ကို တွေ့ရသောအခါ မြန်မာလူမျိုးနှင့် နီးစပ် ဆက်ဆံသော ပါဠိ၊ သက္ကတ၊ မွန်၊ ရှမ်း၊ တရုတ်၊ ပဿူ၊ အာရဗီ၊ အင်္ဂလိပ် စသည့် ဘာသာစကားတို့တွင်ရှာကြည့်ဖူးပါသည်။ ထိုအခါမျိုး၌ စကား လုံးတို့၏ ဇာစ်မြစ်ကိုတွေ့ရတတ်သည်။ ထို့ကြောင့် (ပင်လယ်) ကိုလည်း ခြေရာကောက်ရာ မြန်မာတို့နှင့်လက်ပွန်းတတီး နှစ် ပေါင်းရာချီ၍နေခဲ့သော ရှမ်းတို့၏ ဘာသာစကားတွင် သွားတွေ့ရ ပါသည်။ (အပြင်ကျယ်သော ရေအစု)ဟု တစ်လုံးချင်းအနက် ထွက်သော ဤရှမ်းစကားသည် (သမုဒ္ဒရာ) ကိုလည်း ဟော ကြောင်း သိရပါသည်။ လော၊ ဂုံ၊ ယွန်း၊ ယိုးဒယား စကား တို့တွင်လည်း ရှာကြည့်လျှင် ဤသို့ပင် တွေ့နိုင်စရာအကြောင်း ရှိပါ သည်။ ရှမ်းအက္ခရာ ရှိဖို့မလွယ်သဖြင့် မြန်မာထုံးစံအတိုင်း (ပင်လယ်) ဟု ရေးလိုက်ပါသည်။ ရှမ်းတို့သည်လည်း အာရှတိုက် တွင်းသား။ သမုဒ္ဒရာနှင့် ဝေးသူများဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း (ပင်လယ်)ဆိုသောစကားလုံး ရှိနေပြီးဖြစ်၍ ကျမ်းဂန်မှ (သမုဒ္ဒ) သဒ္ဒါကို တွေ့သောအခါ ရှိရင်းစကားလုံးကို အနက်တိုးချဲ့ကာ သုံးလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းစကားလုံးကို မြန်မာတို့က

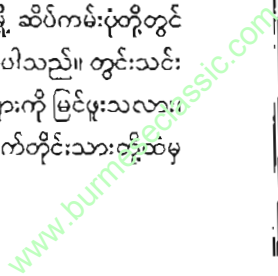
ကောက်ယူ လက်ခံလိုက်သည်ဟု ယူမှတ်ချင်စိတ် ပေါ်လာပါသည်။ ယင်းယူမှတ်ချက် မှန်ကန်ပါက ယဉ်ကျေးမှု ပေါင်းအောင်အကြောင်းကို ဆက်လက်စဉ်းစားရန် များစွာရှိပါဦးမည်။

ရှေးခေတ် မြန်မာတို့သည် သမုဒ္ဒရာ၊ ပင်လယ်ဆိုသော စကားလုံးတို့ကို ထိထိရောက်ရောက် သဘောပေါက်ကြပါ၏လော။

ပါဠိကျမ်းဂန်ကို သင်ယူရာမှ ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာအကြောင်းကို ခေါက်မိလာကြလေသလား။ စဉ်းစားမိပါသည်။ ဥပမာ အားဖြင့်ဆိုရသော် ရှင်ထွေးညိုသည် သက္ကရာဇ် ၈၃၄ ခုနှစ်တွင် စပ်ဆိုသော ပြည်စုန်မော်ကွန်း အပိုဒ် ၁ ခွဲ (ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာ၊ မြစ်ဂင်္ဂါမှ) ဟု ဝေါဟာရစကားလုံးကို မကွဲမပြား မပီမသ ရေးဖွဲ့ထားသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ပါဠိစကားလုံး (သမုဒ္ဒ) သည် (မဟာဥဒကရာသီ) (ရေအများစု) ကိုလည်း ဟောသည်။ (ဂင်္ဂါမြစ်) ကိုလည်း ဟောသည်။ (ပင်လယ်) ကိုလည်း ဟောသည်။ (သမုဒ္ဒရာ) ကိုလည်း ဟောသည်။ ပါဠိကျမ်းဂန်နှင့် အကျွမ်းဝင်သော ရှင်ထွေးညိုသည် ကျမ်းဂန်ဩဇာ ညောင်းနေသဖြင့် စာတွေ့အရ ဤသို့ ဖွဲ့ဆိုလိုက်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ပထဝီဝင်ကို သင်ယူနေသော ယခုခေတ် မြန်မာတို့သည်ကား၊ ဂင်္ဂါမြစ်၊ မုတ္တမကျေ၊ ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော်၊ အာရှေဗျပင်လယ်၊ အိန္ဒိယသမုဒ္ဒရာ စသည်တို့ကို မကွဲမပြား မပီမသ ရေးသားပြောဆိုကြမည် မဟုတ်ပါ။ ဤသို့တွေးနေရာမှ တွင်းသင်းမင်းကြီးသည် မဟာဇနကပျို့ကို ဖွဲ့ဆိုရာတွင် ဇနကမင်းသား သင်္ဘောပျက်ရာ

ပင်လယ်အကြောင်းကို မည်သို့ ဖွဲ့ဆိုပါမည်နည်းဟု ရှာဖွေလေ့လာရာ တွေ့ရှိရသည်တို့ကို ယခုတင်ပြပါမည်။

မဟာဇနကမင်းသားသည် သင်္ဘောသား ခုနစ်ရာနှင့် သုဝဏ္ဏဘူမိသို့ ကုန်သွားရောင်းရန် သင်္ဘောလွှင့်သည်။ ပုဂံခေတ် လောကထိပ်ပန် နံရံပန်းချီကားတွင် တွေ့ရသော သင်္ဘောပုံမှာ ရွက်တိုင်တစ်တိုင်ပါသော ဦးပုံပုံချင်းဆင်သည် လုံးထွင်းလှေမျိုး ဖြစ်သည်။ ပျို့ထဲက မဟာဇနကမင်းသားကား (ပင်လယ်ခွင်၌၊ သုံးပင်တိုင်ကြီး၊ သင်္ဘောစီး၍) ဟု ဆိုသဖြင့် ရွက်တိုင်သုံးတိုင်ပါသော သင်္ဘောဖြစ်သည်ဟု သိရပါသည်။ တွင်းသင်းမင်းကြီးခေတ်နှင့် ယခုခေတ်ကား အလွန်ကွားခြားနေပါပြီ။ ယခုအခါ ရွက်သင်္ဘောဝေးလို့ မီးသင်္ဘောပင် မရှိတော့ပါ။ ဆီသင်္ဘောများ ဖြစ်နေကြပါပြီ။ ထို့ကြောင့် သုံးပင်တိုင်သင်္ဘော ဆိုသည်ကို သိချင်၍ ဆရာယုဒသန်၏ မြန်မာအင်္ဂလိပ် အဘိဓာန်မှာ ရှာသည်။ မတွေ့ရပါ။ သို့သော်လည်း သူ၏ အင်္ဂလိပ် မြန်မာ အဘိဓာန်တွင် ကား SHIP ကို (သုံးပင်တိုင် သင်္ဘော) ဟု ရေးထားပါသည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် ဇာတိကုန်ဆိုင်ကို အဘိဓာန်ကို ကြည့်သောအခါ ရွက်လက်တွင် စတုရန်းပုံရွက်များ တပ်ဆင်ထားသော ရွက်တိုင်သုံးတိုင်နှင့် သင်္ဘောဟု သိရပါသည်။ ထိုခေတ် ထိုအခါက အနောက်တိုင်းသားတို့ ရေးဆွဲသော ရန်ကုန်မြို့ ဆိပ်ကမ်းပုံတို့တွင် ပါလေ့ရှိသည့် ရွက်သင်္ဘောတို့ကို ပြေး၍ မြင်မိပါသည်။ တွင်းသင်းမင်းကြီးသည် ရန်ကုန်မြစ်ထဲက သုံးပင်တိုင်များကို မြင်ပေးသလား၊ နေပြည်တော်တွင် ကျက်စားနေသော အနောက်တိုင်းသားတို့ထံမှ

ကြားဖူးသလားစသော မေးခွန်းများ ထွက်လာပါသည်။ ဤတွင် ဆောင်းပါးကြာလေကြာလေ လေးလေးသွားမည်စိုး၍ ရပ်လိုက်ပါ တော့မည်။

တွင်းသင်းမင်းကြီး ပင်လယ်အကြောင်းကို ဘယ်လိုရေးပါ သလဲ။ သဘောအကြောင်းကိုရေးရာတွင် ခေတ်မီအောင်သုံးပင် တိုင်သဘောဟု ရေးသော်လည်း ပင်လယ်အကြောင်းကို ရေးရာ တွင်ကား ကျမ်းဂန်စကားမှ မင်းကြီးမထွက်ပါ။

လေးထောင်သောင်းရှစ်

တာပေါင်းဖြစ်သာ

မြစ်များမိပတိ

နဒီဆီမိ

ငါးကြီးခြောက်စင်း

နေခင်းပျော်ပိုက်

ဤရပ်၌ ဝယ်-တုံ။ *၄၇။

ပင်လယ်သည် မြစ်အပေါင်း၏ အကြီးအကဲဖြစ်သည်။

တာပေါင်းရှစ်သောင်းလေးထောင်ရှိသည်။ ငါးကြီးခြောက်စင်း

နေရာအရပ်ဖြစ်သည်ဟု မင်းကြီးဆိုသည်။

တစ်ဖန် ဆိုထားပြန်သည်မှာလည်း-

ယဉ်တွေသည်းထန်

ဝဲလှိုက်ပြန်နှင့်

မဟာဏ္ဍဝ၊ သမုဒ္ဒဟု

အပ္ပမေယျ၊ ဆုန်းဆမထင်

အပြင်ကျယ်လှ၊ လယ်ဩဇာတွင်။ *၄၅။

ဤတွင် မင်းကြီးသည် မိမိငယ်စဉ်က ကျက်မှတ်ခဲ့ရသော အဘိဓာန်ထဲက ပင်လယ်ဆိုင်ရာစကားလုံး (မဟာဏ္ဍဝ၊ သမုဒ္ဒဟု) တို့ကို ထည့်သွင်းဖွဲ့ဆိုထားပါသည်။

သောင်လည်းမထွန်း၊ ကျွန်းလည်းမပေါ်

ရေဖျော်ဖျော်သား၊ မဟော်ဒက

ပင်လယ်ဝကို-ဟု *၃၉တွင် ရေးရာတွင်ကား မျက်မြင်

ကိုယ်တွေ့သဘော ပါလာပါသည်။

ပင်လယ်ထဲတွင် လှိုင်းအိကလေးများ လှုပ်ရှားပုံ၊ လေထန် လျှင် လှိုင်းတံပိုးများထပုံ၊ ဝဲများ ပေါ်တတ်ပုံတို့လည်း မင်းကြီး သည် အောက်ပါအတိုင်း ဖွဲ့ပါသည်။

(၁)

နတ္ထိပါရမ်း၊ ကမ်းလည်းမဲ့ချေ

ယဉ်ထွေထွေတိ၊ တောင်လေပင့်ကူ

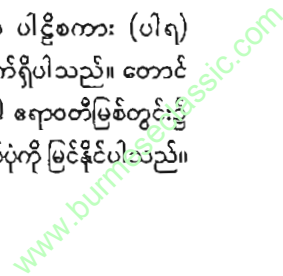
တံပိုးဟူသည်၊ ပွင့်ဖြူယုက်ထွေး

ဖွေးရရွေးနှင့်၊ ရက်ပြေးရိပ်ရိပ်

ဖိကာသိပ်သား၊ တိမ်လိပ်ခိုင်းပက်

လှိုင်းအိထက်၌။ * ၃၈။

(နတ္ထိပါရမ်း) ဆိုရာ၌ (ပါရမ်း)မှာ ပါဠိစကား (ပါရ) ဆိုလိုပါသည်။ (ဟိုမှာဘက်ကမ်း)ဟု အနက်ရှိပါသည်။ တောင် လေကလေး သုတ်သုတ်တိုက်လာသောအခါ ဧရာဝတီမြစ်တွင်း၌ လှိုင်းအိကလေးများ ပြေးလွှားနေသော နိမိတ်ပုံကို မြင်နိုင်ပါသည်။

(၂)

ယဉ်ဘောင်ရက်သံ၊ ဝဲစလုတ်ထွင်း
ကတော့ကွင်းနှင့်၊ အုန်းအင်းထစ်ကြီး
ပစ်ရိုက်ချိုးသား၊ တံပိုးခတ်သိုင်း
ကြက်ခွပ်လှိုင်းထက်။ * ၂၅။

ကတော့နှင့် တူသော ဝဲစလုတ်ထဲတွင် ရေရက်သံညှန်
သည်။ လှိုင်းကြက်ခွပ်များ ခေါင်းဖွေးဖွေးနှင့် ထနေသည်ဆိုသော
နိမိတ်ပုံကိုလည်း ဧရာဝတီတွင် တွေ့ရပါသည်။

(၃)

ခတ်ဘီမုန်တိုင်း၊ လှိုင်းတဘောင်ဘောင်
ရေတောင်ဆင့်ဆင့်၊ စွင့်ရရွင့်ရွှံ
ရှေ့မြင့်နောက်နိမ့်၊ လိမ့်တလူးလူး
မူးခမန်းလီ၊ ပန်းဖွယ်ရှိခဲ့။ * ၃၁။

(၄)

ရက်တသံသံ၊ ဝဲအခွေခွေ
ပင်လယ်ရေမှာ၊ လေတဖျပ်ဖျပ်။ * ၂၈။

(၅)

လှိုင်းမလှိုင်းချန်၊ ဝေမှုန်မှုန်နှင့်
မှတ်သုန်ချိန်သင့်၊ လင်းယဉ်ဖွင့်ကာ
ရွက်နှင့် ဖွေးဖွေး၊ လေဟုန်သွေးသည်
ရက်ပြေးပင်လယ် စက်ကွင်းတည်း။ * ၂၂။
ဤသို့ မင်းကြီးသည် ပင်လယ်အကြောင်းကို ဖွဲ့ဆိုရာတွင်

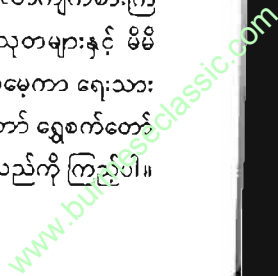
မင်းကြီး၏ နိမိတ်ပုံများကို အိန္ဒိယသမုဒ္ဒရာထဲ ထွက်၍ မကြည့်ဘဲ
နှင့် ဧရာဝတီမြစ်ထဲတွင်ပင် တွေ့နိုင်ပါသည်။ အခန်းသင့်သော
အခါ သတိထားကြည့်ကြပါဘိ။ ။

ပင်လယ်ထဲတွင်ရှိသော သတ္တဝါနှစ်မျိုးကို ပါဠိမှရင်းတွင်
(မစ္ဆ ကစ္ဆပ) (ငါး၊ လိပ်) ဟုသာဆိုသည် မင်းကြီးမူကား-
မကန်း၊ လိပ် ငါး၊ အပါးပါးနှင့်
ရေသားမိကျောင်း၊ ချောင်းရွှံရိပ်နီ * ၃၂။

ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ...
ငါးဆင် ငါးမန်း၊ မကန်းငါးလိပ်
ဖြည့်သိပ်မဲ၊ တစ်စုခဲ၍ * ၂၃။

ဟုလည်းကောင်း ချဲ့ထွင်ဖွဲ့ဆိုပါသည်။ သာမန်အားဖြင့်
အရပ်သားများသိရန်မလွယ်သော်လည်း ရှေးပျို့လင်္ကာ ရာသေတ်
ဓမ္မသတ် တို့တွင်ပါသည် ငါးအမျိုးမျိုးကို မင်းကြီး အခန်းသင့်
သလို ထည့်သွင်းစပ်ဆိုခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

မင်းကြီး၏ ပင်လယ်ဘွဲ့များကို ကြည့်၍ တစ်ကွက်မြင်
သဘောဖြင့် ပြောရမည်ဆိုလျှင် အသက်ရှစ်ဆယ်ရှိပြီဖြစ်သော
မင်းကြီးသည် ဤမဟာဇနကပျို့ကို ရေးရာ၌ ပါဠိကျမ်းဂန်မှရ
သော ဗဟုသုတများ၊ နေပြည်တော်တွင် သွားလာကျက်စားကြ
သော တိုင်းတစ်ပါးသားတို့ထံမှရသော ဗဟုသုတများနှင့် မိမိ
ကိုယ်တွေ့မျက်မြင် ဗဟုသုတများကို အောက်မေ့ကာ ရေးသား
ဖွဲ့ဆိုသည် ဖြစ်ပါမည်။ ထိုအခါက နေပြည်တော် ရွှေစက်တော်
ရိပ်သို့ နိုင်ငံခြား သံတမန်များ ရောက်လာကြသည်ကို ကြည့်ပါ။

တရုတ် ဥတည်၊ ကျော်ရပ်ပြည်နှင့်
 အစည်တလျှို၊ သိန်းဗိုဠ်အလျောက်
 အနောက်ပင်လယ်၊ မြောက်ခပ်ဆွယ်၌
 တိုင်းကျယ်ဝဇ္ဇိ၊ ဝေသာလီဝယ်
 မဖိမဆန်း၊ လက်ဆောင်မွန်နှင့်
 တမန်တုံ့ခေါက် ပေါက်ရောက်လေချင် ...

စသည်ဖြင့် နိဂုံးတွင် ဖွဲ့ဆိုထားပါသည်။ (ကျော်ရပ်ပြည်) ဆိုသည်မှာ ယခုအခါ ဗီယက်နမ်ဆိုသော နိုင်ငံဖြစ်သည်ဟု မှတ်ရဖူးပါသည်။ (အစည်)ဆိုသည်မှာ ဂျာဗားကျွန်းက ကုန်သည်မြို့ကြီး (ACHIN) ဖြစ်ပါသည်။ (သိန်းဗိုဠ်) ဆိုသည်မှာ သီရိလင်္ကာဖြစ်ပါသည်။ (တိုင်းကျယ်ဝဇ္ဇိ၊ ဝေသာလီ)ဆိုသည်မှာ အာသံဖြစ်သည်ဟု မှတ်ဖူးပါသည်။ ဤသို့ အရှေ့ယဉ်ကျေးမှု အနောက်ယဉ်ကျေးမှုများ ရောနှောပေါင်းစပ်ရာတွင် လှုပ်ရှားခဲ့ရသော မင်းကြီး ဦးထွန်းညိုသည် ဤပင်လယ် အကြောင်းဖွဲ့ဆိုရာ၌ ထိုယဉ်ကျေးမှုနှစ်ရပ်ကို ပေါင်းစပ်ထားသည်ဟု ယူမှတ်ချင်ပါ၏။

(ပဲယယ်ဖြူ၊ မတ် ၁၉၈၅)

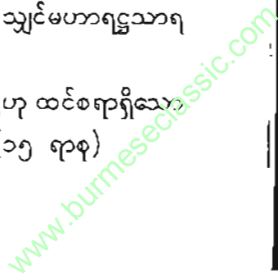
*

တွင်းသင်းမင်းကြီး၏ ရွှေဘုံနိဒါန်း

မြန်မာစာပေသမိုင်းတွင် မြန်မာစကားကို စစ်တမ်းထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်များ ရှိပါသည်။ မြန်မာစကား သန်းခေါင်စာရင်း မင်းကြီးများဟု ဆိုလျှင်လည်း ရကောင်းပါသည်။ မြန်မာဘာသာ ဗေဒပညာရှင်များ ခေါ်လျှင်လည်း ခေါ်နိုင်ပါမည်။ ယင်းပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်ကား သတ်ပုံ၊ သတ်ညွှန်း၊ ပင့်ရစ်ခွဲထား ဆရာများ ဖြစ်ကြပါသည်။

ပုဂံခေတ် အနော်ရထာမင်း လက်ထက်လောက်ဆီကစ၍ တွင်ကျယ်ခဲ့သော မြန်မာစာကို လေ့လာကာ မှတ်တမ်းတင်စံပြုလျက် တည်ငြိမ်အောင် အားထုတ်ခဲ့သည့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတို့တွင် တစ်ဆယ့်ငါးရာစုခေတ်၌ ထင်ရှားသည်မှာ သျှင်မဟာရဋ္ဌသာရ ဖြစ်ပါသည်။ (၁၅ ရာစု)

ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရနှင့် ရှေ့နောက်ခန့်ဟု ထင်စရာရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်မှာ ဂဇဗလအမတ် ဖြစ်ပါသည်။ (၁၅ ရာစု)

တစ်ဆယ့်ခြောက်ရာစုခေတ်တွင် ထင်ရှားသော ပညာရှင်ကို မတွေ့မိသေးပါ။

တစ်ဆယ့်ခုနစ်ရာစုနှစ်တွင်ကား ထူးခြားသော ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်တစ်ပါး ထွန်းကားလာပါသည်။ ယင်းပုဂ္ဂိုလ်မှာ ရွာကြီးအသျှင် ဥက္ကံသမာလာ ဖြစ်ပါသည်။ ဤဆရာတော် ဘုရား၏ ဝဏ္ဏဗောဓနသတ်အင်းနှင့် သတ်ညွှန်းကျမ်းတို့သည် နောင်ပညာရှင်များအားထားမိခိုရာကြီးများ ဖြစ်ပါသည်။ (၁၇ ရာစု)

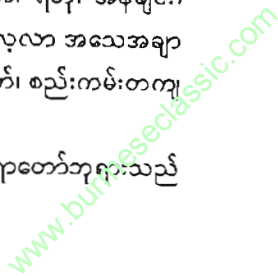
ဆက်၍လာသော တစ်ဆယ့်ရှစ် ရာစုခေတ်သည်ကား ဘာသာဗေဒပညာရှင်ကြီးများ အထူးထွန်းကားသော ခေတ်ကြီးဖြစ်ပါသည်။ သျှင်မဟာရဋ္ဌသာရ၏ ပျို့လင်္ကာများ၊ သျှင်ဥက္ကံသမာလာ၏ သတ်အင်းနှင့် သတ်ညွှန်းများက အားပေးလမ်းညွှန်မှုကြောင့် အထူးထွန်းကားလာသည်ဟုဆိုလျှင် ဆိုနိုင်ပါလိမ့်မည်ဟု ထင်ပါသည်။ ယင်းပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင် ခေါင်းဆောင်ပညာရှင်မှာ ဒုတိယ ကျော်အောင်စံထား ဆရာတော်ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာစကားကို ပါဠိသက္ကတ စကားတို့မှ ခွဲခြားကာ ရှုမြင်ဖော်ထုတ်ရာတွင် အံ့ဖွယ်ကောင်းသောပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်ပါသည်။ ပါဠာနုသာရီ ဆရာများ၏ လမ်းကြောင်းမှ ခွဲထွက်သော ပညာရှင်ဖြစ်ပါသည်။ အနောက်တိုင်းကြီးတို့တွင် ဘာသာဗေဒပညာရပ်ပဋိသန္ဓေတည်ချိန်၌ ခေတ်အားလျော်စွာ သိပ္ပံနည်းကျအဆင့်မြင့်သော ဘာသာဗေဒစည်းစနစ်တို့ကို တွေ့ရှိကာ အကျယ်တဝင့်အနုစိတ်တင်ပြခဲ့သည့် ပုဂ္ဂိုလ်ထူး ပုဂ္ဂိုလ်မြတ် ဖြစ်ပါသည်။ (၁၈ ရာစု)

ဆရာတော် နောက်တွင် ဆက်လာသော ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်တို့မှာ ကား ရဟန်းဘွဲ့ အသျှင်လင်္ကာသာရအမည်ရှိသည့် တွင်းသင်းမင်းကြီး ဦးထွန်းညို၊ မင်းကြီး၏တူ စိန္တကျော်သူ ဦးဩ၊ ကျည်းကန်ရှင်ကြီး နန္ဒစေ၊ မုံရွေး ဆရာတော်ဘုရား၊ ဆရာတော် ဦးဗုခံတို့ ဖြစ်ကြပါသည်။ (၁၈ ရာစု)

ယင်းတို့အထဲတွင် မြန်မာအင်္ဂလိပ် အဘိဓာန်ကို ပြုစုသော အမေရိကန်လူမျိုး ဆရာယုဒသန်လည်း ပါဝင်ပါသည်။ (၁၈ ရာစု)

စာမူရှားပါးသော ပေခေတ်၊ ပုရပိုက်ခေတ်၊ ဖတ်ရရွရ မလွယ်ကူသော ပေခေတ် ပုရပိုက်ခေတ်၊ မူမှား စာပျက်တို့ဖြင့် ပြွမ်းသော ပေခေတ်ပုရပိုက်ခေတ်၊ ခဲတံ၊ ဖောင်တိန်၊ ဘောပင် မပေါ်သေးသော ကညစ်ခေတ်၊ ကံ့ကူခေတ်၊ နေရောင်နှင့်သာ စာဖတ်ရသော ညအမှောင်ခေတ် ညမိုက်ခေတ်ထဲတွင် မိမိတို့အထက်က ပေါ်ပေါက်ခဲ့သမျှသော ပျို့လင်္ကာ (ကျောက်စာ) အမျိုးမျိုးကို လေ့လာချင့်ချိန် အကဲဖြတ်ကာ စစ်တမ်းထုတ်သွားကြသည်မှာ အံ့ဖွယ်သရုပ်ငံ ဖြစ်ပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့်ဆိုလျှင် အသျှင် ဥက္ကံသမာလာ ဆရာတော်သည် သတ်ညွှန်းကျမ်းကို ပြုစုရာတွင် မော်ကွန်း၊ ဧချင်း၊ ပျို့၊ လင်္ကာ၊ ရတု၊ အန်ချင်း၊ လူးတားကျမ်းပေါင်း ၄၁မျိုးကို အနုစိတ်လေ့လာ အသေအချာနှိုင်းရှည့်၊ အစွဲမဲ့ ဝေဖန်၊ ဂရုတစိုက် ရွေးထုတ်၊ စည်းကမ်းတကျ စီစဉ်ကာ ပြုစုတော်မူခဲ့ပေသည်။

ဒုတိယ ကျော်အောင်စံထား ဆရာတော်ဘုရားသည်

ဝေါဟာရဏ္ဍ ပကာသနိကျမ်းကို ပြုစုပုံမှာကား ပြောမယုံနိုင်လောက်အောင်ပင် စေ့စပ်သေချာကောင်းမွန်ပါပေသည်။ ယင်းကျမ်းကို ဖတ်မိလေလေ ဆရာတော်ဘုရား၏ သီလ၊ သမာဓိပညာကို လေးစားကြည်ညိုမိလေ ဖြစ်ပါသည်။

ယင်းပုဂ္ဂိုလ်တို့အထဲတွင် တစ်မျိုးအားဖြင့် အခွင့်အရေးကောင်း တစ်ရပ်နှင့် ကြုံတွေ့ရသော ပုဂ္ဂိုလ်မှာ တွင်းသင်းမင်းကြီး ဦးထွန်းညို ဖြစ်ပါသည်။ မင်းကြီးသည် အထက်ပါ ဆရာကျော်တို့ခင်းခဲ့သော လမ်းကြောင်းကို လျှောက်ခွင့်ရရှိမျှမက၊ ဘိုးတော်ဘုရား အမိန့်ဖြင့် ရှာဖွေစုဆောင်းထားသော ကျောက်စာပေါင်း ၆၀၀ကျော်ကို လေ့လာခွင့်ရသည့် ပုဂ္ဂိုလ်လည်းဖြစ်သည်။ ရာဇဝင်ကျမ်းများကို ဂရုတစိုက်လေ့လာကာ ရာဇဝင်သစ်ပြုစုသည့် ရာဇဝင်ဆရာလည်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အသက်ရှစ်ဆယ်နောက်ဆုံးအရွယ်တွင် မင်းကြီးပြုစုခဲ့သည့် မဟာဇနကပျို့တွင် မင်းကြီး၏ ဗဟုသုတရွှေအိုးကြီးမှ ထွက်ပေါ်လာသော သတ်ပုံရေးထုံးများ၊ စကားလုံးဝေါဟာရများ၊ ယင်းတို့နှင့်ဆိုင်ရာ အနက်အဓိပ္ပာယ်အကြောင်းအရာများ၊ ထီးမှုနန်းရာ မင်းခမ်းမင်းနားများ၊ ပိဋကတ်တော် အဆီအနှစ်များကို တွေ့နိုင်ပါသည်။

ဤတွင်မင်းကြီး ကျင်လည်ခဲ့ရသော ထီးတွင်းနန်းတွင်းဆိုင်ရာ အတွေ့အကြုံ ဗဟုသုတတို့အကြောင်းကို အနည်းငယ် ထုတ်ပြလိုပါသည်။ ယင်းတို့ကို အကျယ်တဝင့် သိလိုသော သုတေသီ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကား လောကဗျူဟာခေါ် အင်ရုံစာတမ်းကြီး၊ ရွှေဘုံနိဒါန်း၊ ရာဇသေဝက ဒီပနီ၊ ရွှေနန်းသုံး ဝေါဟာရ

အဘိဓာန်စသည်တို့ကို လေ့လာရန် လိုပါလိမ့်မည်။
မဟာဇနကမင်းသားသည် မဏိမေခလာ နတ်သမီးသဒ္ဓုဒ္ဓရာထဲမှ ဆယ်ယူပို့သထားသဖြင့် မင်္ဂလာကျောက်ဖျာထက်တွင်လျောင်းစက်လျက်ရှိသည်။ ထိုအခါ ဖုဿရထားဆိုက်လာသည်။ ပုရောဟိတ် ပုဏ္ဏားနှင့် အမှူးအမတ်များကို စုံစမ်းပြီးလျှင် မင်းအဖြစ်ကို ခံယူရန် လျှောက်ကြသည်။ ထိုအခါ မင်းသားက မေး၍ ပုရောဟိတ်တို့ ဖြေပုံကို ဆရာတော် ဦးဩဘာသ၏ ဇာတ်တော်ကြီးအတိုင်း အောက်တွင် ဖော်ပြလိုက်ပါသည်။

မေး။ ။အချင်းတို့၊ သင်တို့ပြည်ရှင်ကား အဘယ်မှာရှိပါသနည်း။

ဖြေ။ ။အရှင်မင်းမြတ်၊ ကျွန်တို့အရှင်မင်းမြတ် နတ်ပြည်စံတော်မူသည်။ ယခု ခုနစ်ရက် ကျော်ရှိပြီ။

ဤအမေးနှင့်အဖြေကို မင်းကြီးသည် ထီးသုံး နန်းသုံးလွတ်သုံးရုံးသုံး ထုံးတမ်း အစဉ်အလာနှင့်အညီ ရေးလိုက်သည်မှာ ကား အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်။

မွမ်းဖျင်းအဟို၊ ဖိတ်ဖိတ်ပြီသည်
ကိုယ်တို့မင်းကား၊ ဘယ်သို့သွား-ဟု
ကြောင်းလျားလှစ်ဖွေ၊ စိစစ်ပေသော်
ဒွေဖဝါးတော်အောက်၊ ကြားလျှောက်ဝံသော
ထိုမင်းစောကား ...

တကြောရပ်ရွာ၊ လှူချမ်းသာ၌
 မြင့်ကြာလနစ်၊ ညောင်းပြီဖြစ်၍
 ဘုံသစ်နန်းပျံ၊ စံလိုသောငှာ
 နတ်ရွာရွှေမြေ၊ ကြွသွားလေသည်
 ရက်ရေ ခုနစ်
 စစ်သော်ယနေ့၊ စေ့လတ်ပြီဟု
 မြွက်ချီသံငေါ်၊ ပြန်လတ်သော်ဘဏ္ဍိ"

အထက်ပါ အမေးနှင့်အဖြေမှာ ဆရာတော် ဦးဩဘာသ၏ မြန်မာပြန်ချက်ဖြစ်ပါသည်။ ပျို့ကောက်နုတ်ချက်မှာ မင်းကြီး၏စာဖြစ်ပါသည်။ ဇာတ်တော် ပါဠိမူရင်းမှာကား (ရာဇာဝေါကုဟိန္တိ ပုစ္ဆိတွာ ကာလကတော ဒေဝါတီ ဝုတ္တေ)မျှသာဖြစ်ပါသည်။ (သင်တို့၏ မင်းသည် ဘယ်မှာလဲဟု မေးရာနတ်ပြည်စံပါပြီအရှင်ဟု ဆိုသော်)ဟူ၍ ဆိုလိုပါသည်။ ဤတွင် ကြားဖောက်၍ စဉ်းစားမိသည့် အချက်တစ်ရပ်မှာ အထက်ပါ ဇာတ်တော်ကြီးစကားနှင့် ပျို့စကား နှစ်ရပ်တို့တွင် မင်းကြီးအနိစ္စရောက်သည်မှာ ခုနစ်ရက်ရှိပြီဟု အတူအညီဖော်ပြခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ပါဠိတွင် ဤအချိန်ဖော်ပြချက် မပါရှိပါ။ ဘယ်လိုကြောင့် ဆရာတော်နှင့် မင်းကြီးအဆိုအမိန့် ထပ်တူဖြစ်နေပါသလဲဟု စဉ်းစားမိပါသည်။ မင်းကြီးက ဆရာတော်ထက် အသက်များစွာကြီးသည်။ သို့သော်လည်း မဟာနေကပျို့ (၁၁၆၈ ခုစာပြီး) က မဟာနေက ဇာတ်တော်ကြီး (၁၁၄၇ ခုစာပြီး) အောက်အသက်များစွာငယ်သည်။ ဤပျို့ကိုရေးစဉ်က ဇာတ်အဋ္ဌကတာ ပါဠိကို

မကြည့်ဘဲ မြန်မာပြန်ဇာတ်တော်ကြီးကို ကြည့်လေသလားဟု စဉ်းစားမိပါသည်။

ပျို့စကားတွင် အထူးစဉ်းစားစရာကား (ကိုယ်တို့မင်း)ဆိုသော အသုံးအနှုန်းဖြစ်ပါသည်။ ရင်ဘုရင်နှင့် မင်းမှူးမတ်တို့ စကားပြောကြသောအခါ မည်သည့်စကားမျိုးသုံးသည်ကို မကြားဖူးပါ။ မသိရပါ။ ဦးဩဘာသက (သင်တို့)ဟူ၍၊ ဦးထွန်းညိုက (ကိုယ်တို့)ဟုသော နာမ်စား နှစ်မျိုးသုံးသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ (သင်တို့) မှာ စားသုံး စာစကားဖြစ်ပါသည်။ (ကိုယ်တို့) မှာ အရပ်သုံးပြောစကားဖြစ်ပါသည်။ ယနေ့တိုင်လည်း သုံးနေဆဲ ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာမင်းများ သုံးရိုးစကားလုံးကို သုံးသည့်အတိုင်း မင်းကြီးထည့်ရေးလိုက်သည်ဟု ယူမှတ်ချင်ပါသည်။ နောက်ဆက်၍ လာသော (ရွှေဖဝါးတော်အောက်၊ ကြားဝံလျှောက်သော)ဆိုသည့် စကားမှာလည်း ကာရန်အချိတ်အဆက်ကို ပယ်လိုက်လျှင် ထီးသုံးနန်းသုံး လွှတ်ရုံးသုံးစကားသက်သက်ဖြစ်သည်ကို သိရပါသည်။ ဝါကျအဆုံးသတ် (သော) မှာ နာမဝိသေသန ပစ္စည်းမဟုတ်။ ဝါကျအဆုံးသတ် ကြိယာပစ္စည်းဖြစ်ပါသည်။

မဟာနေက မင်းသားကို ခေါ်ဆောင်သွားရာ မင်းလမ်းကြီး၏ အခြေအနေကို ကြည့်ပါဦး၊ ဖွဲ့နွဲ့ပုံသည် ဇာတ်တော်ပါဠိနှင့်လည်း ကိုက်ညီသည်။ မြန်မာတို့ လုပ်ဆောင်ရိုးလည်း ဖြစ်ပါသည်။

ခမ်းနားစဉ်လျှောက်၊ လမ်းတစ်လျှောက်ဝယ်

ပေါက်ပေါက် ကြည့်သွန်း၊ တံခွန် ကြက်လျှာ
 နံ့သာပန်းဆိုင်၊ ပြိုင်းပြိုင်း နိမ့်မြင့်
 ဆင့်ရရင့်နှင့်၊
 ခါသင့်ချိန်ရော်၊ ရွမ်းစည်ဆော်လျက်
 နန်းတော်ရင်ခွင်၊ ဝင်တော်မူသည်
 ဗိုလ်လူ အပြည့်အနက်တည်း။
 မင်းပွဲသဘင်တွင် တီးမှုတ်ရသော တူရိယာကိုအကြောင်း
 ကလည်း တခမ်းတနားပင်ဖြစ်ပါသည်။
 သံထင်ကြေးဟစ်၊ မိုးကြိုးထစ်သို့
 ဆယ့်တစ်မြောက်စည်၊ ရှေ့ဖျားတည်၍
 တံရှည် တံမြှာ
 ပြေသာပေါင်းစု၊ ခုနစ်ခုစီ
 ခရုနှစ်မြှာ၊ သည့်နောက်မှာကား
 စဉ်လာ တန်းသား
 စည်ဝန်းလုံးရစ်၊ ဆယ့်ခုနစ်နှင့်
 နှစ်နှစ်တလိုင်း၊ ရီရိုင်းထက်ကြပ်
 လက်ချပ် လေးမျိုး၊ တံပိုးနှစ်မည်
 ယင်းနောက်မည်တွင်
 ခြောစည်လိုက်ဖက်၊ ငါးဆယ်ဝက်နှင့်
 သံမြက်ဒုံမင်း၊ နှစ်စင်း မည်ရတ်
 စည်ပုတ် ပတ်သာ၊ သံဝါလင်းကွင်း
 ညှင်းမျှကြည်းဟီး၊ တစ်စိတီးလျက်

နှံကြီးနှစ်လုံး၊ နှဲငယ်သုံးနှင့်
 သာဆုံးကျူးဖျား၊ ဆယ့်ငါးခရာ
 မင်္ဂလာဖြင့်
 ကမ္ဘာမော်ကွန်း၊ အစဉ်အထွန်းသည်
 ရွှေနန်းတက်သစ် သရေတည်း။
 လက်ဝဲမင်းခမ်းတော် လက်ယာမင်းခမ်းတော်တို့ကို ကြည့်
 ပါဦး။ နိုင်ငံတော်အမျိုးသားပြတိုက်ကို သွားကြည့်၍ အဓိပ္ပာယ်
 ဖော်လျှင် ပေါ်လာပါလိမ့်မည်။
 ရုဝေဘုံတွင်း၊ ဥကင်ရင်းဝယ်
 ခြောက်စင်းရံယွက်၊ လရောင်ပြက်သား
 ကနက္ကဒဏ်၊ စုံရန်ပင့်ထောက်
 ဆောက်တုံနှစ်စင်း၊ လက်ဝဲတွင်းက
 ခြေနှင်းရွှေသွေး၊ တောင်ဝေးထားတင်
 သံရှင်လျှပ်လား၊ သန်လျက်ဓားနှင့်
 သားမြီးယပ်ဆန်း၊ မကန်ကရာ
 ရွှေသားအစစ်၊ အိုးပြစ်လျှံတောက်
 မေးထောက်တထွေ၊ ကျီးခြေတဖုံ
 တစုံမြူတာ၊ နောက်စဉ်မှာကား
 လက်တင်ကြားနှင့် ရှားကျီးနှိုင်းစံ
 ခြင်္သေ့ခံကွမ်းခွက်၊ ချိုးချက်ရောင်လျှပ်
 သလပ်သဖွယ်၊ ကွမ်းလောင်းငယ်က
 သောက်ကြယ်အရောင်၊ လင်းမြောင်သစ်တိုင်

ရှုနိုင်ကျပ်လျား၊ ဆယ်ရှစ်ပါးနှင့်
တခြားယှဉ်တွဲ၊ လက်ယာပွဲကား။။

မြန်မာမင်းတို့ ထုံးတမ်းအစဉ်အလာတို့ကို နောင်လာ
နောက်သားများ သိရလေအောင် အသက်ရှစ်ဆယ် အရွယ်တွင်း
သင်းမင်းကြီးသည် ဤကဲ့သို့ ပျို့ကြီးထဲတွင်ထီးမူနန်းရာ ထည့်
သွင်းဖွဲ့ဆိုခဲ့သည်ဟု ယူမှတ်မိပါသည်။

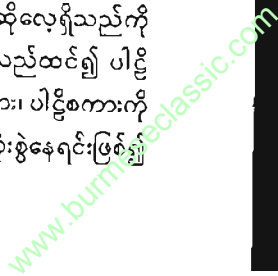
[မှတ်ချက်။ ။လက်ရှိ မဟာဇနကပျို့ (၁၂၉၀ ပြည့်)
ပုံနှိပ်မှုမှာ တည်းဖြတ်ဖို့ လိုနေပါသည်။ တည်းဖြတ်ရန်အတွက်
မင်းကြီးပြုစုခဲ့သော စာမျိုးစုံကို သဘာဝကျကျ လေ့လာနိုင်ရန်
လိုပါသည်။ သို့မှလည်း မင်းကြီး၏ အာဘော်ကို လိုက်နိုင်စရာ
အကြောင်းရှိပါသည်။]

(ပေယံဖြူ၊ ဧပြီ ၁၉၈၅)

*

တွင်းသင်းမင်းကြီး၏ ရပ်သံရွာသံ

တွင်းသင်းမင်းကြီးသည် မဟာဇနကမင်းသား ထီးနန်း
သီမီးဆည်းသည်နှင့် ထီးသံနန်းသံ ကြွန်းသံတို့ကို လှိုင်လှိုင်ကြီး
သုံးခဲ့ပြီ။ ထိုနည်းတူစွာ အခါအခွင့်ရသောအခါ ပါဠိဘာသာ
လေ့လာကျက်မှတ်ခဲ့ဖူးသော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးအနေနှင့် ပါဠိစကားလုံး
တို့ကိုလည်း သုံးလေသည်။ ဤသည်ကား ရှေးခေတ်စာဆိုတို့၏
လုပ်ထုံးဖြစ်ပါသည်။ ကျမ်းဂန်က ရယူသော ဇာတ်ဝတ္ထုကို
ဖွဲ့ဆိုရာတွင်သာလျှင် မဟုတ်သေး၊ တိုင်းရင်းဖြစ် ရာဇဝင်၊
တိုင်းရင်းဖြစ် အတွေ့အကြုံဖြစ်သော ဇချင်း၊ မော်ကွန်းတို့ကို
လူပုဂ္ဂိုလ် စာဆိုအနေနှင့် ဖွဲ့ဆိုရာတွင်ပင်လည်း ပါဠိသန်သူတို့
သည် ပါဠိစကားလုံးတို့ကို ထည့်သွင်း ဖွဲ့ဆိုလေ့ရှိသည်ကို
တွေ့ရပါသည်။ ခံသည်၊ ထည့်သည်၊ ဂုဏ်ရှိသည်ထင်၍ ပါဠိ
ဝေါဟာရကို ရှောင်နိုင်လျက် မရှောင်ဘဲ သုံးသလား၊ ပါဠိစကားကို
အမိဘာသာစကားပမာ တတ်ကျွမ်းနားလည် သုံးစွဲနေရင်းဖြစ်၍

သုံးသလား။ မြန်မာသက်သက်ကိုသုံးရလျှင် ဂုဏ်နိမ့်သည်ထင်၍
ပါဠိကိုထည့်သလား။ ဤသို့ တွေးကြည့်မိပါသည်။

သို့သော်လည်း မင်းကြီးအတွက်ကား ဤသို့တွေးရန်
လိုသည်မထင်ပါ။ မင်းကြီးသည် အခါအခွင့်သင့်သလို အမျိုးမျိုး
သုံးစွဲသွားသည်ကို တွေ့မိပါသည်။ ဝတ္ထုအကြောင်းကို လှလှပပ
ဖွဲ့ဆိုကာ လူအများလက်သို့ အပ်လိုရုံမျှမက ကျမ်းဂန် ဗဟုသုတ
ကိုလည်း ပေးလို၍ ပါဠိဝေါဟာရတို့ကို ထည့်သွင်းဖွဲ့ဆိုသည်
ဟုလည်း မှတ်ယူနိုင်မည်ထင်ပါသည်။ မင်းကြီး ပါဠိသုံးပုံကို
ကြည့်ပါဦး။

သာမန်အားဖြင့် အဘိဓာန်ဟု အခေါ်များသော အဘိဓာန်ပု
ဒိပိကာတွင် (၁) အဏ္ဏဝေါ (၂) သာဂဏေ (၃) သိန္နု (၄)
သမုဒ္ဒေါ (၅) ရတနာကဏေ (၆) ဇလနိမိ (၇) ဥဒဓိ ဟူ၍
ပင်လယ်ဟု အနက်ရှိသည့် ပရိယာယ် ခုနစ်လုံး ပြထားပါသည်။
ယင်းတို့မှ (ဥဒဓိ)ကိုယူကာ မင်းကြီး ပင်လယ်အကြောင်းရေး
သည်မှာ အပိုဒ် (၂၅) တွင် အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည်။

အစဉ်အတိုင်း၊ နိမ့်နိမ့်ရှိုင်းလျက်
ဝှမ်းချိုင်းစွန့်ရှည်၊ နက်ကျယ်သည်နှင့်
ခေါ်မည်လောကီ၊ ဥဒဓိဟု
ကျော်ညီလွမ်းတင်း၊ မြစ်ခပင်းတို့
ခွန်သွင်းမချာ၊ ဆက်မြဲရာသာ၊
မဟာနန္ဒ၊ လယ်ချက်မတွင် ... တဲ့။
တိမ်ရာမှ တဖြည်းဖြည်း နက်သွားသော၊ ကျဉ်းရာမှ

တဖြည်းဖြည်း ကျယ်သွားသော ရေပြင်ကြီးဖြစ်၍ လူတို့က
ပင်လယ်ကို (ဥဒဓိ)ဟု ခေါ်သည်။ မြစ်အားလုံးက အခွန်ဆက်
သွင်းသည်ပမာ စီးဝင်ရာဖြစ်သော ဤပင်လယ် (မဟာနန္ဒ)၏
အလယ်တွင်ဟု ဆိုလိုပါသည်။

(ဥဒဓိ)ကို (ဥဒကံ ဇတ္ထ ဓိယတိတိ ဥဒဓိ)ဟူ၍ ဝိမာန
ဝတ္ထုအဋ္ဌကထာတွင် စကားလုံးဇာစ်မြစ်ကို ဝေဖန်ရှင်းပြသော
ဝိဂြိုဟ်ရှိပါသည်။ (ရေကို ဆောင်ထားသဖြင့် ပင်လယ်သည်
ဥဒဓိမည်၏)ဟု ဆိုလိုပါသည်။ ဤစကားနှင့် မင်းကြီး၏
ဝိဂြိုဟ်မှာ တစ်မျိုးစီ ဖြစ်နေပါသည်။ ပါဠိပညာရှင်များ၏
အရာဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်ုပ်တို့မသိနိုင်ပါ။

(မဟာနန္ဒ)ဆိုသည်မှာ(မဟာနဒီ)ဖြစ်ပါသည်။ ဤတွင်
ကား မင်းကြီးသည် (နန္ဒ)ဟုကာရန်၌ ပြင်ပုံရသည်။ မူလပါဠိက
ဂင်္ဂါမြစ် အစရှိသော မြစ်ကြီးငါးသွယ်ကိုဆိုပါသည်။ အနက်ကို
လည်း(ပင်လယ်)အထိ တိုးချဲ့လိုက်ပါသည်။ ဤမျှကား ကျွန်ုပ်
ဉာဏ်မီသမျှ တွေးမိသမျှ တင်ပြချက် ဖြစ်ပါသည်။ ပညာရှင်များ
ဆင်ခြင်ပြုပြင်နိုင်ပါ၏။

အပိုဒ် (၃၄)တွင် ပင်လယ်ကို ဤသို့ ဖွဲ့ပြန်ပါသည်။
မဏိမုတ္တ
စသည်ဆယ်ဖြာ၊ သုံးဆောင်ရာတိ
ရတနာနှင့်နှင့်၊ ပုံယင်အနှစ်
တည်ရာဖြစ်၍
စင်စစ်ဝေါဟာ၊ ခေါ်မည်သာသာ

ရတနာကရ၊ သည်မြစ်မဝယ်တဲ့။

အမျက်ကျောက်၊ ပုလဲစသော ရတနာ ၁၀-ပါးတည်ရှိရာ သတ္တုတွင်းကြီး ဖြစ်သောကြောင့် (ရတနာကရ။ ရတနာ+အာကရ)ဟု ခေါ်သော သည်ပင်လယ် (မြစ်မ၊ မဟာနန္ဒ)ထဲ၌ ဟုဆိုပါသည်။

မဟာဇနကပျို့ကို ဖွဲ့ဆိုရာတွင် သမုဒ္ဒရာ ပင်လယ်ကြီးသည် ထင်ရှားသော ဇာတ်ဆောင်ကြီးဖြစ်သဖြင့် တွင်းသင်းမင်းကြီးသည် ပျို့အစ ပထမပိုဒ်တွင် ရှေ့ပြေးနိမိတ်အနေဖြင့် ဖွဲ့လိုက်သည်မှာ.....

မဟာသံသာရ၊ အဏ္ဏဝဟု
အစမထင်၊ ဆုံးမမြင်သည်
ယဉ်ရှင်နက်ကျယ်
ပင်လယ်ရက်သဲ၊ လှိုင်းမထဲ၌
ကြလဲပြုန်းထိုး၊ တံပိုးလွမ်းပစ်
ကျမုန်းနစ်သား၊ အလှစ်များစွာ
ဟော်သုံးရွာကို၊ ခေမာမော်ယွန်း
သောင်မြတ်စွန်းသို့၊ လုံးထွန်းကုန်စင်
ဆယ်ကာတင်သည်၊ ချစ်ရှင်လှ့ဖျား
တိုးထွတ်ထားကား.....တဲ့။

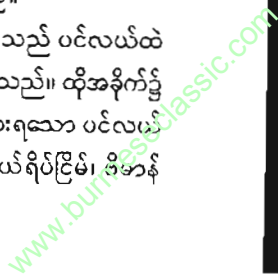
အဆုံးအစ မထင်သည် ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာ အဏ္ဏဝါကြီးနှင့် တူသော သံသရာထဲ၌ ကျင်လည်နေရသည့် သတ္တဝါတို့ကို သမုဒ္ဒရာ၏ တစ်ဖက်ကမ်းဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်သို့ ပို့ဆောင်သည့်

ငါတို့၏ မြတ်စွာဘုရားသည်ကား-ဟုဆိုလိုပါသည်။ ဤအဖွဲ့တွင်လည်း ပင်လယ်၏ ပရိယာယ်တစ်ပုဒ်ဖြစ်သော (အဏ္ဏဝါ) ဆိုသည့်ပါဠိကို ထည့်စီလိုက်ပါသည်။ သံသရာကြီးကို အဏ္ဏဝနှင့် ခိုင်းနှိုင်းလိုက်သည်မှာ ကျမ်းဂန်လာအတိုင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ ဤတွင် မင်းကြီးသည် ပါဠိခေါ်ဟာရကို လက်မလွှတ်ကြောင်း တင်ပြလို၍ ဖော်ထုတ်ရခြင်း ဖြစ်ပါ၏။

ဤစာပိုဒ်တွင် (ကြလဲ) ဆိုသော ပေါရာဏစကားကိုလည်း မင်းကြီး သုံးထားပါသည်။ မင်းကြီးထက် နှစ်ပေါင်း ၂၅၀ ကျော် အသက်ကြီးသော သျှင်မဟာရဋ္ဌသာရသည်လည်း ဘူရိဒတ်လင်္ကာကြီး အပိုင် ၈၉ တွင် ယမုနာ၏ သည်းစွာကြလဲ၊ ခနောင်းဝဲ၌ - ဟု ဖွဲ့ဆိုခဲ့ပါပြီ။ ကြလဲဆိုသည်မှာ ရိုးရိုး မြန်မာစကားတွင် (ဝဲ) မွန်စကားတွင် (ခနောင်း) ဖြစ်ပါသည်။

ဤကဲ့သို့ မင်းကြီးသည် ရှေးရှေးသော ပျို့လင်္ကာဆရာတို့၏ ထုံးစံနှင့်အညီ ပါဠိစကား၊ ပါဠိသက်စကား၊ ပေါရာဏစကား၊ နန်းတွင်းစကားတို့ကို သုံးသော်လည်း ရပ်သုံးရွာသုံး အရပ်စကားဟု ထင်မှတ်နိုင်သော စကားတို့ကိုလည်း (ဂမ္မဝေါဟာရ) ရွာသူတို့၏ စကားဟု သဘောမထားဘဲ သင့်လျော်ရာတွင် နေရာပေးကာ သုံးစွဲသည်ကို တွေ့ရပါသည်။

ဘုရားအလောင်း မဟာဇနကမင်းသားသည် ပင်လယ်ထဲတွင် သင်္ဘောပျက်၍ အပင်တပန်း ရေကူးနေရသည်။ ထိုအခိုက်၌ သူတော်ကောင်းများကိုကယ်ရန် တာဝန်ယူထားရသော ပင်လယ်စောင့်နတ်သမီး မဏိမေခလာသည် “ပျော်ဖွယ်ရိပ်ငြိမ်၊ ခိမာန်

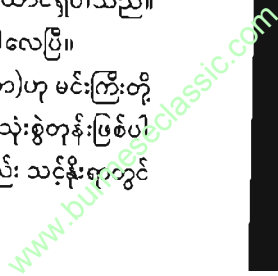
အိမ်၌၊ စည်းစိမ်ခံနေ၊ ရက်လည်လေ၍” မိမိတာဝန်ကို မေ့နေ
ရာမှသတိရကာ ပင်လယ်ကို လှမ်းကြည့်လိုက်သောအခါ ဘုရား
အလောင်း ဒုက္ခရောက်နေသည်ကို မြင်ရသည်။ ထိုအခါ
နတ်သမီးယောင်ယမ်း ထိတ်လန့်ဖြစ်ရပုံကို မင်းကြီး ဤသို့
ဖွဲ့ဆိုသည်။

ရေအလယ်ခေါင်
သားမောင်ဘုန်းတောက်၊ ဆုံးပါးရောက်သော်
မျောက်သစ်ကိုင်းလွတ်၊ ဖြစ်လတ်သော့သွင်
ငါတုလျှင်လည်း၊ သဘင်ဖျော်ရေး
ဖော်နှင့်ဝေးလျက်၊ ခွေးရူးသံလည်
ရှိမည်သတတ်၊ ကြံဆုံးဖြတ်ပြီး
ပန်းတကြီးဖြင့် ယာဉ်ထီးမပါ
ကိုယ်ချည်းသာလျှင်၊ လာလတ်တုလျက်။ * ၂၄။
အထက်ပါပျို့တွင် (မျောက်သစ်ကိုင်းလွတ်) ဆိုသော
စကားမျိုး (ခွေးရူးသံလည်) ဆိုသော စကားမျိုးကို မင်းကြီး
ထည့်သွင်း ဖွဲ့ဆိုထားပါသည်။ ဤစကားမျိုးမှာ အရပ်ထဲတွင်
သူသုံးငါသုံးဖြစ်၍ ရွာသူတို့၏ စကားဖြစ်နေပြီ။ သုံးလွန်း၍
ရိုးအနေပြီ။ မင်းကြီးသည် ဝေါဟာရသူဌေး ဖြစ်ပါလျက် ဤ
စကားလုံးတို့ကို အခြားခံထည်သော စကားလုံးတို့နှင့် အစားမထိုး
ဘဲ သုံးလိုက်သည်။ သင့်တော်၍ သုံးခြင်းဖြစ်ပေမည်။ ကာရန်
နောက်လိုက်၍ သုံးရသည် ဆိုရအောင်ကလည်း သတိပုံသတ်ညွှန်း
ဆရာကြီးမှာ ကာရန်ဆင်းရဲသူ မဟုတ်ပါ။

တစ်ဖန် အောက်ပါအဖွဲ့ကို ကြည့်ပါဦး။ ပင်လယ်လှိုင်း
ကြားတွင် နှစ်တုံပေါ်တုံနှင့် အမောတကောကူးနေသော မင်းသား
ပျိုကို မဏိမေခလာ သနားလည်းသနား အားလည်းမရသော
စိတ်ဖြင့် မေးလိုက်သောစကားဖြစ်ပါသည်။

မောင်သတို့သား၊ သံမှုန့်စားလော
သနားခမန်း၊ ပန်းစလှည့်ကာ
ဖြစ်စရာလျက်၊ လဟာပြင်ကျယ်
ခပ်စိမ့်ရွယ်သည်၊ ဘယ်နယ်ကျိုးကြောင်းထင်
သနည်း။ * ၂၅

(သံမှုန့်စားလား)ဆိုသည့်စကားမှာ ယခုအခါ ရပ်သံ
ရွာသံစကား ဖြစ်နေပြီ။ မင်းကြီးတို့ခေတ်ကလည်း ဤသို့ပင်
ဖြစ်ရာသည်။ မခံချင်သံ၊ စိန်ခေါ်သံ၊ ဗိုလ်ကျသံများပါနေသော
ဂမ္မဝေါဟာရပင် ဖြစ်နေသည် ထင်ပါသည်။ (သနားခမန်း)မှာ
စာပေထုံးစံအတိုင်း ရေးထားချက် ဖြစ်ပါသည်။ အရပ်စကားတွင်
(သနားခမား) ဖြစ်သည်။ သူဌေးခန်းပျို့ *၅၃ တွင် (ကျေး
ကျွန် သား မြေး၊ ပစ်ကာပြေးသည်၊ သူဌေးသနားခမန်းတည်း)
ဟူ၍ သျှင်အဂ္ဂသမာဓိ ဖွဲ့ခဲ့ဖူးပါသည်။ ဝေါဟာရ တစ်မျိုးတည်း
ဖြစ်သော်လည်း အနက်အနည်းငယ် မတူယောင်ရှိပါသည်။
(သနားခမား) မှာကား အနက်သစ် ဝင်နေပါလေပြီ။
မွန်းတည့်ချိန် ပူသောနေ့ကို (နေတောတော)ဟု မင်းကြီးတို့
ဒေသတွင် ခေါ်ပုံရပါသည်။ ယနေ့တိုင်လည်း သုံးစွဲတုန်းဖြစ်ပါ
လိမ့်မည်။ ဤသို့သော ဒေသန္တရ ဝေါဟာရလည်း သင့်နီးရာတွင်

မင်းကြီးသုံးပါးသည်။

ထစ်ထစ်ထွန်းထိန်၊ မွန်းတည့်ချိန်မှ
နေရှိန်ပူသော၊ နေတောတောဝယ်
အဆောတလျင်၊ ကေရှင်ဖားလျား
မြောက်တံခါးဖြင့်၊ ထွက်သွားခဲ့ပြီ။ *၁၂။

အရိက္ခဇနကနှင့် ပေါလဇနကတို့ စီးချင်းတိုက်ချိန်တွင်
မိဖုရားကြီးသည် ဆင်းရဲသားယောင်ဆောင်၍ ထွက်ပြေးသည်။
ထိုအခါ ဘုရားအလောင်း ပဋိသန္ဓေအဖြစ် ဆောင်ယူထားရသော
မိဖုရားကြီးအား သိကြားမင်းက ရထားနှင့်လာခေါ်သည်။ မိမိမှာ
ပဋိသန္ဓေ အရင့်အမာနှင့်ဖြစ်၍ ရထားမစီးနိုင်ကြောင်း ပြောသည်
ကို မင်းကြီးက အောက်ပါအတိုင်း ဖွဲ့ဆိုသည်။

ယာဉ်ညင်စီးကာ၊ လိုက်ချင်ပါလျက်
ညက်ပြာညိုပါး၊ ကိုယ်မအား၍
ရထားပေါင်းယွက်၊ ယာဉ်ပေါ်ထက်သို့
မတက်လေကောင်း၊ ဤသည်တောင်း၏။ *၁၄။

ဤတွင် ထီးသုံးနန်းသုံး (ပဋိသန္ဓေ နှုတ်ငုံအရင့်အမာ)
ဆိုသည် စကားမျိုးကို မသုံးဘဲ (ကိုယ်မအား)ဆိုသည့် စကားကို
သုံးထားပါသည်။ ရုပ်သံရွာသံဟုပင် ထင်မိပါသည်။

တစ်ဖန်ကြည့်ပါဦး။ ကလေးမွေးသည်ကို ထီးထဲ နန်းထဲ
တွင် (ဖွားတော်မူသည်။ မီးရှူး မြင်တော်မူသည်)ဟု သုံးရိုး
ရှိကြောင်း သိရပါသည်။ သို့သော်လည်း မင်းကြီးက (မျက်နှာမြင်
သည်)ဆိုသော အရပ်စကားကို ဤသို့သုံးခဲ့ပါသည်။

မဟာဇနက၊ နရိန္ဒ၏
ဈေးမငယ်ချစ်၊ မိမျိုးစစ်လည်း
ပွင့်နှစ်မာရင့်၊ ကြာနေသင့်သို့
နေမင်းနွယ်ဆက်၊ နန်းညွှန်ခက်ကို
လှော်ချက်ရွှေသွင်၊ မျက်နှာမြင်က။ *၁၈။

ဤအထက်ပါ အချက်အလက်တို့ကို လေ့လာမိသောအခါ
တွေးတော ဆင်ခြင်မိသည်ကား တွင်းသင်းမင်းကြီးသည် ဂန္ဓဝင်
စကားတို့ကို စွန့်လွှတ်ရမည်လည်း တစ်ခက်၊ အများသဘော
ပေါက်လွယ်သောရယ်သံရွာသံကို သုံးရမည်လည်းတခက်၊ အခက်
ကြုံနေရသည်တွင် ဟိုဘက်အစွန်း သည်ဘက်အစွန်းကိုမရောက်
ဘဲ အလယ်အလတ်လမ်းကို လိုက်ရန် အားထုတ်နေသည်ဟု
ထင်ပါသည်။ သို့သော်လည်း ဤမျှကား အသက်ရှစ်ဆယ်အရွယ်
မင်းကြီးအတွက် အဆုံး၏အစမျှသာ ဖြစ်ခဲ့ပါသတည်း။

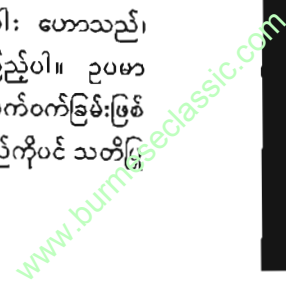
(စံပယ်ဖြူ၊ မေ ၁၉၅၅)

*

ကွင်းသင်းမင်းကြီး၏ ဥပမာအချို့

ဥပမာသည် စကားတန်ဆာ အလင်္ကာတစ်မျိုးဖြစ်သည်။ မိမိပြောဆိုတင်ပြလိုသော အရာဝတ္ထု အကွက်အကွင်း၊ အပြုအမူ တို့ကို ပေါ်လွင်ထင်ရှားစေလိုသောအခါ တစ်ခုကို တစ်ခုနှင့် ယှဉ်ဖက်ခိုင်းနှိုင်း ပြောဆိုကြရိုးဖြစ်၏။ နေ့တိုင်း ဈေးသွား ငါးဝယ်ရာမှစ၍ နေရာတကာတွင် သူသူ၊ ငါငါ ဥပမာကို သုံးစွဲနေကြသည်။ ဤသို့ ယှဉ်ဖက်ခိုင်းနှိုင်း ပြောဆိုကြသည်ကို ဥပမာဟု ခေါ်ပါသည်။

သူ့မျက်နှာက မှိုရတဲ့ လူရဲ့ မျက်နှာလိုပဲတဲ့။ ဆည်ဝတွင် ငါးစောင့်သည့် ဗျိုင်းကဲ့သို့ ဝေဿန္တ ရာမင်းကြီးသည် ဝက်ပါ တောင်ယံ၌ အလှူခံကိုစောင့်၏တဲ့။ သူတစ်ပါး ဟောသည်၊ ပြောသည်၊ ရေးသားသည်တို့ကို သတိပြုကြည့်ပါ။ ဥပမာ အမျိုးမျိုးကို အပြည့်အစုံဖြစ်စေ၊ တစ်ပိုင်းကျိုးထက်ဝက်ခြမ်းဖြစ် စေ တွေ့ရပါလိမ့်မည်။ မိမိပြောဆိုရေးသားသည်ကိုပင် သတိပြု

ကြည့်ဝါ။ ဥပမာ မလွတ်သည်ကို တွေ့ရပါလိမ့်မည်။

ဤသို့ ခိုင်းနှိုင်းခြင်း ဥပမာအလင်္ကာ Simile မျိုးကို ဥပစာ Metaphor ဆိုသော တခြားအလင်္ကာတစ်မျိုးနှင့် တွဲကာ အနောက်တိုင်းသားတို့က Image ဟု ခြုံငုံ၍ ခေါ်လိုက်ပါသည်။ ယင်းကို ကျွန်ုပ်တို့က (နိမိတ်ပုံ)ဟူ၍ စကားသစ်ထွင်ကာ လက်ခံထားကြပါသည်။

ဥပမာကို အလင်္ကာကျမ်းများတွင် ဥပလာ၊ ဥပမာန၊ ဥပမေယျ၊ ဥပမာဇောတကဟူ၍ အစိတ်အပိုင်း ခွဲထားပါသည်။ ဥပမာကို ခိုင်းနှိုင်းခြင်း၊ ဥပမာနကို ခိုင်းနှိုင်းကြောင်း ဝတ္ထု၊ ဥပမေယျကို အနှိုင်းခံဝတ္ထု၊ ဥပမာဇောတကကို အနှိုင်းပြကြိယာဟု ခေါ်ကြပါသည်။ ဥပမာသည် ငါးကိုစောင့်သကဲ့သို့ ဝေဿန္တရာမင်းကြီးသည် အလှူခံကိုစောင့်သည်ဆိုရာတွင် ပထမပိုင်းသည် ခိုင်းနှိုင်းကြောင်းဝတ္ထု၊ ဥပမာနဖြစ်သည်။ (ကဲ့သို့)သည် အနှိုင်းပြကြိယာ ဥပမာဇောတကပုဒ်ဖြစ်သည်။ ဒုတိယပိုင်းသည် အနှိုင်းခံဝတ္ထု ဥပမေယျဖြစ်သည်။ (စောင့်သည်) ချင်း ခိုင်းနှိုင်းမှုမှာ ဥပမာဖြစ်သည်။ ဤအစိတ်အပိုင်းတို့ကို ရိပ်မိသိရှိရအောင် တတ်နိုင်လျှင် မှတ်ထားကြပါ။ စိတ်ဝင်စားဖွယ် ကောင်းသည်။ ပျော်စရာကောင်းသည်။ စိတ်ကူးဉာဏ် ထက်သန်စင်ကြယ်လာသည်။ အကျိုးများစွာကြီးသည်တို့ကို တွေ့ရပါလိမ့်မည်။ ယခု မဟာဇနကပျို့လာ တွင်းသင်းမင်းကြီး၏ ဥပမာအချို့ကို တင်ပြပါမည်။

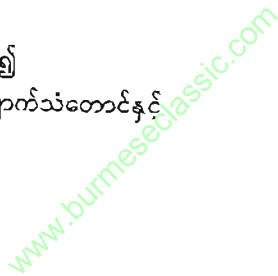
ဝါးနှိုးပမာ

မြစ်ပင်လယ်သူ၊ မိညက်ဖြူ၏
ချစ်မှုခင်ရာ
ကြင်နာချိုယျား၊ ဆိုစကားကို
ဘုရားဆုရွယ်၊ မင်းငယ်ဘုန်းသည်
ဂါထာသွယ်မြိတ်၊ နှိုးသို့ စိတ်တည်း။ *၃၃။

ကမ်းမမြင် လမ်းမမြင် ပင်လယ်ပြင်တွင် တစ်ကိုယ်တော်တည်း လက်ပစ်ကျူးနေသော အလောင်းတော် ဇနကမင်းသားကို ပင်လယ်စောင့် နတ်သမီးမဏိမေခလောက မေးမြန်း နှုတ်ချိုစကားဆိုသည်။ ထိုအခါ အလောင်းတော်က ဝါးကိုနှိုးစိတ်၍ တောင်းတင်းထရ ရက်သကဲ့သို့ မိမိပြောလိုသောအချက်အလက် တို့ကို နေရာတကျ စိတ်ဖြာခွဲခြမ်းကာ လှပတင့်တယ်သောဂါထာဗန္ဓုဖြစ်အောင် ဖွဲ့ဆိုသည်ဟု ဆိုလိုပါသည်။ ဤတွင်မင်းကြီးသည် အရပ်ထဲ၌ မြင်နေကျ တွေ့နေကျ နှိုးထိုးသမား၊ တောင်းရက်သမား၏ လှုပ်ငန်းကို ဥပမာပေးလိုက်သဖြင့် ဖတ်ရသူအသိသည် ထင်းခနဲ လင်းခနဲဖြစ်သွားပါသည်။

ထုံးပမာ

ယောက်ျားဟုတ်စေ
ဝင်လယ်ဗွေဝယ်၊ လေယန္တ ရား
ပင့်-လွှား-ပစ်-တွန်း၊ နှစ်လိုက်မွန်း၍
ကျောက်တန်း ကျောက်ဆောင်၊ ကျောက်သံတောင်နှင့်
မရှောင်သာဘိ၊ တိုက်ခိုက်မိလည်း

သိသိကြေပျက်၊ ထုံးနယ်ညက်လိမ့်။ * ၂၅။

လေပြင်းလှိုင်းထန် ပင်လယ်ယံတွင် မတော်တဆ
ကျောက်ဆောင် ကျောက်တန်းနှင့် အဟုန် ပြင်းစွာ တိုက်ခိုက်မိ
ပါလျှင် ထုံးခဲကို ထုရိုက်၍ ကြေမှုသွားသလို ဖြစ်လိမ့်မည်ဟု
ခိုင်းနှိုင်းထားချက်ဖြစ်သည်။

အရုပ်ထဲတွင် ပြောရိုးဆိုရိုးဥပမာမှာ ထုံးလိုကြေ၊ ရေလို
ခန်းဟု ဖြစ်ပါသည်။ လူအများနားလည်ပြီးသား ဤဥပမာကို
ပျို့ကြီးထဲတွင် တန်ဆာဆင်၍ သစ်လွင်အောင် ပြန်သုံးလိုက်ခြင်း
ဖြစ်ပါသည်။

ပန်းပွတ်ရုပ်လှပမာ

ရိုးဆက်နုမျစ်၊ ဖုအဆစ်တို့

လက်ရစ်ကြိုးငင်၊ ပွတ်မှာတင်သို့

ရွှေစင်ဂီဝါ၊ မျက်နှာသွယ်သပ်

လုံးရပ်ဟန်ပန်း၊ ကြန်နှင့်စိစစ်

သစ်နှင့်လိုက်အောင်၊ အညီဆောင်သည်

မောင်သတို့သား၊ သံမှုန်စားလော။ * ၂၅။

မဟာဇနကမင်းသားကို ချီးမွမ်းဖွဲ့ဆိုလိုက်သော ဤစကား
တို့တွင် လှပသော ဥပမာကလေးတစ်ခုကို တွေ့ရပါသည်။
ပန်းပွတ်သမားသည် သစ်သားကို ပွတ်စင်မှာတင်၍ ပြေပြေပြစ်
ပြစ် လှလှပပ အချိုးကျကျ ပွတ်ခံထားသော အရုပ်ကလေးကဲ့သို့
အရိုးအဆစ် ပြေပြေပြစ်ပြစ်နှင့် လုံးရပ်ဟန်ပန် ကြန်အင်္ဂါညီညွတ်
သော မင်းသားကလေးဟု ဆိုလိုပါသည်။ ယခုအခါ မြန်မာနိုင်ငံ

လူမျိုးစုများဖြစ်သည့် ကယား၊ ကရင်၊ ချင်း၊ ကချင် စသော
အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီးတို့ပုံကို ပွတ်ခံကာ ရောင်စုံဓာတ်ထားသဖြင့်
တင့်တယ်လှပသည့် သဘောမျိုးဖြစ်ပါသည်။ စာတွေ့မျက်မြင်ကို
နှိုင်းယှဉ်ကြည့်နိုင်ပါသည်။

ပတ္တလားပမာ

မယ်တော်မိန့်ချက်၊ ရွှေခွန်းထွက်ကို

ဦးကက်ဆင်ရာ၊ ထိုသော်ကလျှင်

အဖမဲ့သား၊ ဆဲရေးငြားလည်း

ပွင့်ထွားနန်းရန်၊ မကြားဟန်နှင့်

မာန်ဆန်ချလျက်၊ ထဲ သိုဝှက်၍

သက်လေးနှစ်ကြွင်း၊ နှစ်ဆယ်တွင်းတွင်

သုံးခွင်သင်ရိုး၊ ဗေဒင်မျိုးကို

နှုတ်ကျိုးလျှာပြန်၊ မိုးသို့နန်း၍

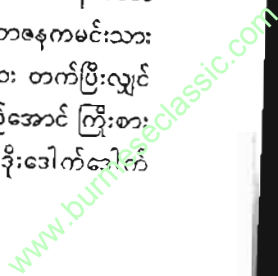
မတွန့်မလျှောက်၊ ထိုးထွင်းဖောက်လျက်

ထက်အောက်ပြန်လှန်၊ မြန်သန်ဖြိုးဖြိုး

ကျမ်းထိုမျိုးကို၊ ကျိုးကျိုးကျည်ကျည်

စည်ပတ္တလား၊ ခေါက်၍သွားသို့။ * ၂၁။

မဟာဇနကမင်းသားငယ်သည် မယ်တော်က ထုတ်ဖော်
ပြောပြသဖြင့် မိမိသည် မိထိလာပြည်ဘုရင် မဟာဇနကမင်းသား
၏ သားဖြစ်ကြောင်း သိရသောအခါ စိတ်အား တက်ပြီးလျှင်
ဗေဒင်သုံးပုံကို ကျွမ်းကျွမ်းကျင်ကျင် နားလည်အောင် ကြိုးစား
သင်ယူရာ ပတ္တလားကို တီးခါက်သကဲ့သို့ ဒိုးဒိုးဒေါက်ဒေါက်

သွက်သွက်လက်လက်ရှိသည်ဟု ဥပမာ ဆိုပါသည်။ ဤတွင် (စည်)ဆိုသည်ကို သားရေကြက်၍ တီးခတ်ရသော ဗုံဟု ဆိုလိုပုံမရှိ။ (တူရိယာ)ဟူသော အနက်သက်သက် ဖြင်းချက်အနေဖြင့် သုံးသော(စည်)ဖြစ်သည်ဟု ယူလိုပါသည်။ မင်းကြီး၏ ဗဟုသုတကား ကျယ်ပြောလှပါ၏။ ထို့ကြောင့် (စည်ပတ္တလား) ဆိုသည်ကား (ပတ္တလားတူရိယာ)ဟု ဆိုလိုပါသည်။ ထို့ပြင် (မိုးသို့နံ့၍) ဆိုသော ဥပမာကို မတွေးတတ်သေးပါ။

ချဉ်သီးသမာ

ချဉ်သီးမြင်သော်

ပါးပြင်စက်စို၊ လျှာရည်ယိုသို့

တစ်ကိုယ်ရည်ဝက်၊ ယှဉ်မှုထွက်က

သက် မမှတ်ချင်

ဝင်၍ သုတ်သုတ်၊ အူသည်းနတ်အံ့။ * ၈။

စစ်သည်မိုလ်ပါတို့ ရဲစွမ်းသတ္တိရှိပုံကို ဖွဲ့ဆိုရာတွင် ချဉ်သီးမြင်လျှင် စားချင်၍ လျှာရည်ယိုသကဲ့သို့ ရန်သူနှင့် ရင်ဆိုင်ရလျှင် တိုက်ချင် ခိုက်ချင် အောင်နိုင်ချင်သော စိတ်များ တဖွားဖွားပေါ်ပုံကို ခိုင်းနှိုင်းဖွဲ့ဆိုထားပါသည်။ ချဉ်သီးနှင့်ဆား၊ အတူထားက လျှာဖျားသွားရည်ယိုဆိုသော အရပ်စကား၏ အရိပ်မကင်းသော အဖွဲ့ဖြစ်ပါသည်။

ကျောက်ခဲပမာ

ရှင်-ရဲသော်သာ၊ ကျွန်-ရဲရာရှင်

အခါတော်လှ၊ သည်ကာလတွင်

ချင်တနကြမ်း၊ သူ့အစွမ်းကို

ငယ်ကျွမ်းသက်နံ့၊ ဘာစာခံအံ့

အရံသုတ်သုတ်၊ ထွက်၍ဖြုတ်က

ကျောက်အုတ်နှင့် ဖြို၊ ကျီးနှယ်ဖြိုစိမ့်။ * ၁၁။

မိထိလာဘုရင် မဟာဇနကမင်းကြီးကို ရန်လုပ်၍ စစ်တိုက်မည်ဟု ညီတော် ပေါလဇနက စစ်ချီကာ နေပြည်တော်ကို ဝန်းရံသည်။ ထိုအခါ မင်းကြီးစဉ်းစားသည်။ အကြီးအကဲဖြစ်သော ငါအရှင်မင်းကြီးက ရဲစွမ်းသတ္တိပြမှ ငါ့နောက်လိုက် စစ်သည် ဝိုလ်ပါများ ရဲစွမ်းသတ္တိ ရှိလေတော့မည်။ ငါဦးဆောင်၍ ထွက်တိုက်မည်။ ကျောက်ခဲ၊ အုတ်ကျိုးတို့နှင့် ပစ်ပေါက်လျှင် ကျီးငှက်များ အုပ်လိုက်ယုံပြေးရသကဲ့သို့ ရန်သူတို့သည် ပြန်ပြေးလိမ့်မည်ဟု ဥပမာကပ်ကာ စဉ်းစားအားယူပုံဖြစ်သည်။ မြင်သာထင်သာသော ဥပမာပါပေတည်း။ ။

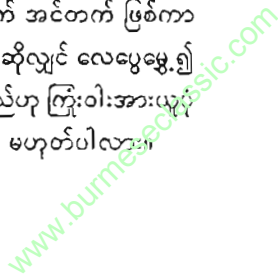
လေပွေပမာ

အရေးမခင်း၊ တို့တသင်းကား

လူချင်းမှန်စေ၊ အသချေလည်း

လေပွေမှုတ်လွင့်၊ ပြာနှယ်လွင့်စိမ့်။ * ၁၂။

မင်းကြီးက ရဲရင့်တည်ကြည်စွာ ဦးဆောင်သော အခါ နောက်လိုက်ငယ်သားတို့လည်း အားတက် အင်တက် ဖြစ်ကာ ရန်သူတွေ မည်မျှများစေကာမူ လူလူချင်းဆိုလျှင် လေပွေ့၍ ဗ..နီဝဲက ပြာတွေလွင့်သလို လွင့်ရစေမည်ဟု ကြိုးဝါးအားယူပုံ ဖြစ်သည်။ မြင်သာ ထင်သာရှိသည်ပင် မဟုတ်ပါလား။

စစ်တုရင်ပမာ
 ယောက်ျားတံခွန်
 ရဲမာန်ထောင်လွှား၊ တို့အများကား
 ဘုရားရှင်ထံ၊ ထားသက်နဲ့လျက်
 ဖျံငါးကြင်းငါး၊ နှလုံးထားနှင့်
 ကစားမြူးရွှင်၊ စစ်တုရင်ဝယ်
 အလျင်ရှေ့ပြေး၊ နယ်ချင်းထွေးက
 မနွေးထက်ကြပ်၊ ရထားကပ်လျက်
 ဆင်တပ်မြင်းတပ်၊ အထပ်ထပ်နှင့်
 အကပ်မခံ၊ အရံမဖြေ
 တိုက်တွင်ခွေ၍၊ မင်းသေတော့နယ်
 အလွယ်တကူ၊ ယူမည့်အရာ
 သည်အခါဝယ်။ * ၇။

ညီတော် ပေါလနေကသည် နယ်ခြား ပယ်ခြားကျေးလက် ဇနပုဒ်တို့တွင် လူသူဗိုလ်ပါစုဆောင်းကာ နောင်တော်ကို စစ်ပြုရန် စစ်ရေးလေ့ကျင့် ပြင်ဆင်သည်။ သူ၏ စစ်သည် ဗိုလ်ပါတို့သည် စစ်ပညာကို တတ်ကျွမ်းနားလည်ကြသောအခါ ကြီးဝါးပုံကိုစစ် ဘုရင် ကစားနည်းဖြင့် ဥပမာပြုကာ အလင်္ကာဆင်လိုက်ပါသည်။ ဥပမာ၊ ဥပမာန၊ ဥပမေယျ၊ ဥပမာ ဇောတကတို့ကို ရှာဖွေစီစစ် ကြည့်ကြပါဘိဟု တိုက်တွန်းလိုက်ပါသည်။

(စံပယ်ဖြူ၊ ၅၃ ၁၉၅၅)

*

ပန်းချီဆရာ တွင်းသင်းမင်းကြီး

အသားရယ် ... ဖြူ
 လူပါမို့လား။
 အသားတော် ညိုဖြာကက်ကယ်
 နန်းတော်ထက် ... ဖွား။

ဤဋ္ဌေးချိုးကို ငယ်စဉ်ကတည်းက နှုတ်တက်ရခဲ့ဖူးပါသည်။ မည်သူကမည်သည့်အကြောင်း ဖွဲ့ဆိုသည်ဟု မသိတော့ပါ။ အသားညိုသူက အသားဖြူကို မခံချင်၍ ဆန့်ကျင်ဘက် စာချိုးသည်ဟု ယူလျှင်ကား မှားမည်မထင်ပါ။ မခံချင်၍ ရေးသည်ဖြစ်လျှင် တကယ်ပင် ညိုသောအသွေးအရောင်ကို မြတ်နိုး၍ ရေးသည် မဟုတ်နိုင်ပါ။ အဖြူကို မြတ်နိုးသည်မှန်ပါလျက် မိမိ၏ အသားညိုနေသဖြင့် ဘက်လိုက်၍ ဆိုသည်ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

သို့ဖြစ်ပါသော်လည်း တွင်းသင်းမင်းကြီး၏ အသားရောင်

အဖွဲ့များကို သတိပြုမိသောအခါ အနည်းဆုံး တွင်းသင်းမင်းကြီး တို့ ခေတ်အခါက အဖျင်းဆုံး တွင်းသင်းမင်းကြီးအနေဖြင့် အညိုသွေး၊ အပြာသွေးကို လှသည်၊ ယဉ်သည်၊ ချစ်ဖွယ်ကောင်း သည်ဟု ယူမှတ်နေလေသလားဟု တွေးမိပါသည်။

ကောင်းပါပြီ။ အပြာရောင်ဆိုသည်ကို နားလည်နိုင်ပါ သည်။ အညိုရောင်ဆိုသည်ကား ဘယ်လို အရောင်မျိုးပါလဲ။ မိုးညိုသည်နှင့် အသားညိုသည် တူပါသလား။ နေပူမရှောင်၊ မိမိရွာမရှောင် လယ်တောယာတောတွင် အလုပ်လုပ်သူ၏အသား ညိုရောင်နှင့် အရိပ်ထဲတွင် အငြိမ်းနေသူ၏ အသားညိုရောင် တူပါသလား။ အမျိုးသားညိုသည်နှင့် အမျိုးသမီးညိုသည် တူပါ သလား။ နန်းတော်ထက် ဖွားသူ၏ ညိုပုံကကော ဘယ်လိုပါလဲ။ အညိုငိုကားဖွင့်၍ ပြည့်စုံနိုင်ပါမည်လား။ များစွာခေါင်းရှုပ်မိပါ သည်။

တွင်းသင်းမင်းကြီးတို့ ခေတ်အခါက နေပြည်တော်တွင် ရှင်ကြီး၊ လူကြီး၊ ဈေးရောင်းဈေးဝယ်၊ တောင်သူလယ်သမား၊ လူမျိုးစုံနှင့် ဆက်ဆံဆွေးနွေး၍ မြန်မာဝေါဟာရတို့၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို လေ့လာ မှတ်တမ်းတင်နေသော အမေရိကန် လူမျိုး ဆရာယုဒသန်ရှိပါသည်။ မြန်မာပြည်တွင် ၁၈၅၂ခုနှစ်၌ ပထမဆုံး ပုံနှိပ်သော ဆရာယုဒသန်မြန်မာ-အင်္ဂလိပ်အဘိဓာန် တွင် အညိုရောင်ကို မည်သို့ အနက်ဖော်ခဲ့ပါသလဲ။ ရှာကြည့်သော အခါ အောက်ပါအတိုင်း တွေ့ရပါသည်။ (ညို)ကို ညကြီးနှင့် မရေးဘဲ ငရုရစ်၍ (ငြိ)ဟုရေးသည်ကို ထူးထူးခြားခြား တွေ့ရ

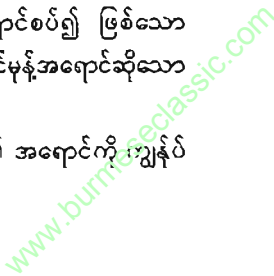
ပါသည်။ ရရစ်သံပြောသော ရခိုင်စကား၊ တောင်ရိုးစကားတို့တွင် ဤသို့ပင် အသံထွက်သလား၊ စုံစမ်းရန်လိုပါမည်။

ငြိ၊ to be dark in colour, between blue and black, to be of a deep blue or green. (အပြာနှင့်အနက် အကြားက အရောင်၊ အပြာရင့်ရောင်၊ သို့မဟုတ် အစိမ်းရင့်ရောင်) ဟူ၍ သုံးမျိုးအနက် ပေးထားပါသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ လိုချင်သော လူ့အသား၏ အရောင်နှင့်မကိုက်သကဲ့သို့ ရှိပါသည်။

၁၈၇၇ခုနှစ်တွင်ပုံနှိပ်သော ယုဒသန်၏ အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ အဘိဓာန်အကျဉ်းချုပ်ကို ကြည့်သောအခါ-

(Brownညိုသော၊ Darkညိုသော)ဟူ၍ မြန်မာစကား (ညို)ကို အင်္ဂလိပ်စကားနှင့် တွဲပြထားသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ဤအင်္ဂလိပ်စကားနှစ်လုံး၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို သိချင်ပြန်သဖြင့် The Concise Oxford Dictionary လှန်ကြည့်သောအခါ (Brown, of the colour given by mixing orange and black or by toasting bread) ဟူ၍လည်းကောင်း၊ (Dark, of colour more of less near black) ဟူ၍ လည်းကောင်း တွေ့ရပါသည်။ ဤကဲ့သို့ ပါဠိတစ်ချက်၊ အနက်ဆယ်ထွေ ဖြစ်နေသဖြင့် မိမိ၏အလိုနှင့်ဆီလျော်အံ့ ထင်ရသည်ကို ရွေးရ သောအခါ (လိမ္မော်ရောင်နှင့် အနက်ရောင်စပ်၍ ဖြစ်သော အရောင် (သို့မဟုတ် မီးကင်ထားသော ပေါင်မုန့်အရောင်ဆိုသော Brown)ကို ရွေးမိပါသည်။

ဤနည်းအားဖြင့် ညိုသောအသား၏ အရောင်ကို ကျွန်ုပ်

အသင့်အတင့် သဘောပေါက်နားလည်မိပါသည်။ ဝါဒကွဲနိုင်ပါသည်။ ဤတွင် ဖော်ပြလိုက်သည်မှာကား တွင်းသင်းမင်းကြီးတို့ ခေတ်က အဓိပ္ပာယ်ပေးသော ဆရာယုဒသန်၏ အယူဝါဒအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်။

သို့သော်လည်း အထက်ပါကဗျာတွင်ပါရှိသည့် (ညိုပြာညက်)ကို ပြန်လည်စဉ်းစားပြန်သောအခါ ခေါင်းရှုပ်သွားပြန်သည်။ ညိုလည်း ညိုသည်။ ပြာလည်း ပြာသည်။ ဤနှစ်ချက်ကား အဆင်းနှင့်ဆိုင်သော ရူပါရုံ၊ ညက်ဆိုသည်ကား အတွေ့နှင့်ဆိုင်သော ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ၊ အာရုံနှစ်ခု တွဲထားသောအရောင်။ အရောင်နှစ်မျိုး ရောထားသော အသွေး။ အညို၊ အပြာနှစ်ရပ်ကို စပ်ထားလျက် လိမ္မော်ရောင်၊ အနက်ရောင် စပ်ထားသော Brownဖြစ်နိုင်ပါမည်လားဟု သံသယဝင်လာပါသည်။ (အပြာနှင့် အနက်အကြားကအရောင်) ဆိုရလျှင်လည်း ကျွန်ုပ်တို့ သတိမထားပေးသော အသားရောင်ဖြစ်နေပါသည်။ ထို့ကြောင့် စာတွေ့နှင့် မျက်မြင်ကိုစပ်ကာ (အညို)ကို (Brown) ဟုဆိုချင်ပါသည်။ မီးကင်ထားသော ပေါင်မုန့်ရောင်ဟု ဆိုချင်ပါသည်။ ဆင်ခြင်ကြပါဦး။

အသက်ရုစံဆယ်ရွယ် တွင်းသင်းမင်းကြီးက မဟာဇနက ပျို့တွင် (အသားတော် ညိုပြာညက်)ကို မည်ကဲ့သို့ နေရာပေး၍ ချီးကျူးခဲ့ပါသနည်း။ ကြည့်ကြပါ။

ဤတွင် တွင်းသင်းမင်းကြီးကို ကဗျာဆရာ အနေနှင့်မြင်နေရာမှ တဖြည်းဖြည်းပြောင်း၍ ပန်းချီဆရာအနေနှင့် မြင်လာမိပါ

သည်။ မင်းကြီး၏ ရှေ့တွင် ရောင်စုံဆေးခွက် သုံးခွက်ချထားပါသည်။ အညိုခွက်၊ အပြာခွက်၊ အဖြူခွက်၊ မိဖုရားပုံကို ရေးရန်ရှိသည်။ မဏိမေခလာပုံကို ရေးရန်ရှိသည်။ မင်းကြီးသည် သူ့နေရာနှင့် သူ့သင့်တင့်လျောက်ပတ်သည် ထင်သလို အညိုရောင်ဆေးသက်သက်ကို စုတ်နှင့်တို့၍ ဆေးရောင် တင်လိုက်သည့်အခါလည်းရှိသည်။ အပြာရောင်ဆေးသက်သက်၊ အဖြူရောင်ဆေးသက်သက်တို့ကို တင်လိုက်သည့်အခါလည်း ရှိသည်။ အညိုနှင့် အပြာကိုစပ်၍ ဖြစ်စေ၊ အဖြူနှင့်အပြာကိုစပ်၍ ဖြစ်စေ၊ တင်လိုက်သည့်အခါလည်းရှိသည်။ အညို၊ အပြာ၊ အဖြူ၊ သုံးမျိုးကိုစပ်၍ တင်လိုက်သည့်အခါလည်းရှိသည်။ ပန်းချီဆရာ ပန်းချီရေးနေသကဲ့သို့ပင် တွင်းသင်းမင်းကြီးသည် ဆေးများအပေါ်တွင်စုတ်တံကိုဝဲ၍ ပျတ်ခနဲ-ပျတ်ခနဲ ဆေးတို့ရောစပ်ကာ ပန်းချီရေးနေဟန်ကို မြင်ယောင်လာပါတော့သည်။ အညိုရောင်သက်သက်ရေးသည်တို့ကို ကြည့်ပါဦး။

အသားညို

ပုဏ္ဏားယောင်ဆောင်ထားသော သိကြားမင်းက ခရီးသည် မိဖုရားကြီး သိလိုသည်ကို ဤသို့ ဖြေလိုက်သည်။

ဗေဗျူကျွန်းချာ၊ ဤပြည်သာကို စမ္မာနဂိုရ် ခေါ်ကြဆို၏။

ဝင်းညိုသီစေ၊ ပြန်တုံပစ၏။ * ၁၅။

စမ္မာနဂိုရ်ပြည် တံခါးပေါက်တွင် ဒီသာပါမောက္ခဆရာကြီးက မိဖုရားကြီးကို မေးလိုက်သည်။

ရုပ်သွင်နဲ့ပျို၊ လဲ့လဲ့ညိုသား
 တစ်ကိုယ်တည်းသား၊ ဘယ်ပြည်ရွာက
 လာရာသနည်း။ * ၁၆။
 ထို့နောက် ဆက်၍ ဆရာကြီးက ပြောပြန်သည်။
 ဆွေဝါးဉာတိ၊ မရှိမှုကား
 ငါမွေးစားအံ့၊ ငါ့အားတစ်မူ
 မောင်ကြီးဟူ၍၊ နန်းသူနဲ့ညှိ
 ဆိုဘိလတ်သေး။ * ၁၆။
 ပင်လယ်ထဲတွင် လက်ပစ်ကူးနေသော မဟာဇနက
 မင်းသား က ကောင်းကင်တွင် ရပ်တည်နေသော မဏိမေခလာ
 နတ်သမီးကို ခေါ်လိုက်သည်။
 အစိုင်တစ်ခဲ၊ တိမ်ညိုထဲက
 ရဲရဲပတ်ရစ်၊ မှောင်ထက်သစ်တွင်
 လျှပ်စစ်ခြည်ရော ငါ၊ လောင်လတ်သောသွင်
 ရုပ်ဝန်းကျင်၌၊ အပြင်ယဉ်တွေ
 မြစတေလျက်၊ ရွှေတရုတ်သည်
 အရည်ချည်းတိ၊ ရွန်းရွန်းညိုသည်
 အရှိမမြင်၊ ညိုမွတ်စင်။ * ၂၈။
 အမျိုးသမီး၏ အသားအရောင်ကိုသာ ညိုသည်ဟုမဆို။
 အမျိုးသား၏ အသားရောင်ကိုလည်း ညိုသည်ဟုဆိုပါသည်။
 မဏိမေခလာ နတ်သမီးက မဟာဇနကမင်းသားကိုခေါ်လိုက်
 သော အာလုပ်စကားကိုကြည့်ပါ။

ထွားညက်ကိုယ်ပြင်၊ မွတ်မွတ်စင်သည်
 မိခင်တန်ဆောင်၊ ညိုသူ့မောင် * ၂၅။
 ငါသည်မိခင်၊ မမြင်ဖူးပါ
 ကပ်ကမ္ဘာလုံး၊ ပြောထုံးဖြစ်စေ
 မြင်ရပေသည်၊ သရေနဲ့ကိုယ်
 မယ့်သားညို။ * ၃၇။

အသားပြာ

အပြာရောင် အသွေးနှင့် ခြယ်မှုန်းလိုက်သော ရုပ်ပုံတို့ကို
 ကြည့်ပါဦး။ ဒီသာပါမောက္ခ ဆရာကြီးနှင့်မွေးစားနှမ မိဖုရား
 ကြီးတို့၏ပုံတူကား ဖြစ်ပါသည်။
 တစေ့ရေရေ၊ အောက်မေ့ချေသော်
 မဲသေရွေ့မျှ၊ တွေ့ပေရသည်
 နှမပြာညက်၊ မောင်ကြီးသက်။ * ၁၆။
 မဏိမေခလာ နတ်သမီးကိုလည်း ဆေးအပြာ ခြယ်လိုက်
 ပြန်သည်။
 ဒုက္ခထိဝါး၊ လူတလွှားကို
 သနားထုတ်ဆယ်၊ ကယ်ပေတတ်သည်
 ပြာလတ် ညက်ခြေ၊ ရေနန်းနေ။ * ၃၄။
 မိုးဝဆိုက်ရူး၊ ယုဂန်ဦးက
 သောက်ရှူး၊ ယုဂန်ဦးက
 သောက်ရှူးထွန်းပြက်၊ တက်လတ်သောယောင်
 လောင်လလီလီ၊ ကိုယ်လုံးညိုသည်

မဏိမေခလာ၊ လွဲပြာပြာ။ * ၄၀။

အညိုဖွဲ့၊ အပြာဖွဲ့တို့ကို အတော်များများ တွေ့ရသော်
လည်း အဖြူဖွဲ့ကိုမူ ရှားရှားပါးပါးပင် တွေ့ရသည်။ အသားဖြူ
သည်ကို မင်းကြီး မကြိုက်ရောသလား။ အသားညိုချောများကိုသာ
တွေ့ရများနေ၍ စွဲလမ်းနေသလား။ မဏိမေခလာကို ဤသို့
ဖွဲ့လိုက်သည်။

အသားဖြူ

မြစ်ပင်လယ်သူ၊ မိညက်ဖြူ၏
ချစ်မုခင်ရာ၊ ကြင်နာချိုဖျား
ဆိုစကားကို၊ ဘုရားဆုရွယ်
မင်းငယ်ဘုန်းသန်၊ ပြန်လိုသောမှာ
လေးနက်စွာသည်၊ ဂါထာသွယ်မြိတ်
နိုးသို့စိတ်တည်း။ * ၃၃။

အသားညိုပြာ

အညိုနှင့်အပြာကို ရောစပ်၍ ဖွဲ့ဆိုလိုက်သည်မှာကား -
တပယ်ကွင်းသာ၊ လယ်ခင်းမျှနယ်
သည်ပင်လယ်သော်၊ ဟယ်မသန်းလောက်
ချောက်ချောက်လျင်လျား၊ မလောက်လား၍
အားသစ်ချင်ချင်၊ အာသာခင်လျက်
မြင်မြင်သသူ၊ လှချင်းယိုးစွဲ
ဖြင်စုပွဲနှင့်၊ ဝဲမကူးသာ
သည်အရာကို၊ ညိုပြာမိနတ်

သိဝါလတ်လော့။ * ၃၅။

ပင်လယ်တစ်ခွင်၊ စိုးရလျင်သာ

ညိုစင်ရွန်းစက်၊ ဖွားပြာညက်လည်း

သက်ရှိသမျှ၊ ကာလမြင့်ကြာ

အောက်မေ့ရာသည်။ * ၄၄။

အသားဖြူပြာ

မိဖုရားကြီးကို ဖွဲ့ဆိုရာ၌ မင်းကြီးသည် တစ်ခါတစ်ခါ
အပြာတွင် အဖြူရော၍ စုတ်ကစားသည်တို့လည်း တွေ့ရပါ
သည်။

ပြာဝင်းညက်ဖြူ၊ ပြည်ကြီးသူလည်း

တူတကွလျှင်၊ မွေးဖခင်နှင့်

ယာဉ်ညင်စီးကာ၊ လိုက်ချင်ပါလျက်

ညက်ပြာညိုပါး၊ ကိုယ်မအား၍

ရထားပေါင်းယှက်၊ ယာဉ်ပေါ်ထက်သို့

မတက်လေကောင်း၊ ဤသည်တောင်း၏။ * ၁၄။

နှမပြာဖြူ၊ ငါတစ်မူကား

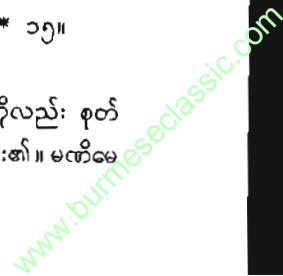
ဘယ်သူမတန်၊ ဖြောင့်မှန်စွာဘိ

လမ်းစဉ်သိ၍၊ ခရီးအကြား

တန့်နားမထောက်၊ နေ့ချင်းပေါက်၏။ * ၁၅။

အသားဖြူညိုပြာ

အဖြူ၊ အညို၊ အပြာ ဆေးရောင်သုံးမျိုးကိုလည်း စုတ်
တစ်ချက်တည်းတွင် စပ်နှောကာ မင်းကြီးသုံးပါသေး၏။ မဏိမေ

ခလာကို မင်းကြီးမြင်ပုံမှာ ဤသို့ဖြစ်ပါသည်။
 မသေလည်း တင့်၊ သေလည်း တင့်ဖြင့်
 ငါနှင့် ငါ့ကိုယ်၊ ဖြစ်လိုသမျှ
 ကြမ္မာအလျောက်၊ မရောက်ဖြစ်စေ
 ရောက်ဖြစ်စေတည်း၊ ရေပင်လယ်သူ
 ညက်ဖြူညိုဖြူ၊ အားမနာလင့်။ * ၄၃။

ကဗျာဆရာကြီး ဦးထွန်းညို၊ ပန်းချီဆရာကြီး ဦးထွန်းညိုက
 ကဗျာအသိ ပန်းချီအသိဖြင့် မိမိခံစားမိသည်ကို ဖွဲ့ဆိုရေးခြယ်
 လိုက်သော ကဗျာပန်းချီ အရောင်အသွေးကို ဓာတ်ခွဲခန်းထဲ
 သွင်းကာ ဓာတ်ခွဲကြည့်ပြီးကာမှ ကျွန်ုပ် စဉ်းစားမိသည်မှာကား
 ငါသည် အနုပညာကို ရုပ်ပျက်ဆင်းပျက် ဖြစ်အောင် ခွဲစိတ်
 ဝေဖန်နေမိပါလေသလားဟူ၍ ဖြစ်ပါသတည်း။

(ဝံပယ်ဖြူ၊ ဇူလိုင် ၁၉၅၅)

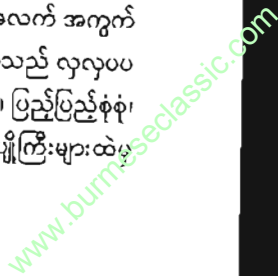
*

တွင်းသင်းမင်းကြီး၏ ဧကပုဒ်ကဗျာများ

မဟာဇနကပျို့ကား မဟာဇနကဇာတ်တော်ကြီးကို ဖွဲ့ဆို
 ထားသော ဝတ္ထုကဗျာရှည်ကြီး ဖြစ်သည်။ ပါရမီခန်းပျို့၊
 ဆုတောင်းခန်းပျို့တို့ကဲ့သို့ ဇာတ်တော် တစ်စိတ်တစ်ဝက်ကို
 ဖွဲ့ဆိုသော ဝတ္ထု ကဗျာမျိုးမဟုတ်။ ဟတ္ထိပါလပျို့၊ သံဝရပျို့
 တို့ကဲ့သို့ ဝတ္ထုကဗျာရှည်မျိုးဖြစ်သည်။

ဝတ္ထုကဗျာတို့တွင် ဝတ္ထုကြောင်းကို မလွတ်မကျန်ရအောင်
 ဖွဲ့ဆိုရသဖြင့် တချို့နေရာများတွင် သာမန်ဆက်သွယ်မှု ကိစ္စများ
 ကို သာမန်အဖွဲ့မျိုးဖြင့် ဖွဲ့ဆိုရသည်။ (ရသ ပြည့်ပြည့်ဝဝရှိသည်
 မဟုတ်။ ရသအဖွဲ့မျိုးနှင့်သာမန်အဖွဲ့မျိုးဟူ၍ ခွဲခြားခေါ်ကြပါစို့။)

သို့သော်လည်း အရေးကြီးသော အချက်အလက် အကွက်
 အကွင်းအကြောင်းအရပ်များကိုကား စာဆိုပုဂ္ဂိုလ်သည် လှလှပပ
 တင့်တင့်တယ်တယ်၊ နက်နက်နဲနဲ၊ ခံခံညားညား၊ ပြည့်ပြည့်စုံစုံ၊
 ရသပါပါ ဖွဲ့ဆိုတတ်ပါသည်။ ယင်းအဖွဲ့မျိုးကို ပျို့ကြီးများထဲမှ

တစ်ပိုင်းတစ်စဖြစ်စေ၊ အပြည့်အစုံဖြစ်စေ၊ နှစ်ပိုဒ် သုံးပိုဒ်စု၍
ဖြစ်စေ ရွေးကောက်ထုတ်ယူကာ သီးခြားပြုလျှင် စလယ်အဆုံး
ပြည့်စုံနိုင်သလောက် ပြည့်စုံသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ယင်း
ကောက်နုတ်ချက်များကို အမည်မမှည့်ရသေးဟု ထင်ပါသည်။
ထို့ကြောင့် ဧကပုဒ်ကဗျာဟု မှည့်ခေါ်ရလျှင် သင့်လျော်မည်
လားဟု အကြံပြုလိုပါသည်။ ဧကပုဒ်ကဗျာဆိုသည်မှာ
တစ်ပုဒ်တည်းနှင့် အဓိပ္ပာယ်ပြည့်စုံသော ကဗျာဟု ဆိုချင်ပါ
သည်။ (ဧကပိုဒ် ရတုနှင့် မလွဲမှားဖို့ကို သတိပြုရန်လိုပါသည်)

တွင်းသင်းမင်းကြီး၏ မဟာဇနကပျို့တွင် ဤဧကပုဒ်
ကဗျာမျိုးကို မကြာခဏတွေ့ရပါသည်။ ယင်းတို့အထဲမှ တချို့ကို
ထုတ်ပြ၍ ဧကပုဒ်ကဗျာအကြောင်း သာဓကဆောင်ပါရစေ။
သင့်လျော်သည်ဆိုပါက မြန်မာစာပေလောကမှာ ဧကပုဒ်ကဗျာ
အမျိုးမျိုးကို ရွေးထုတ်ကာ သက္ကရာဇ်အစီအစဉ်နှင့် သို့မဟုတ်
အကြောင်းရပ် အစီအစဉ်နှင့် ဧကပုဒ်ကဗျာ ညွှန်ပေါင်းကျမ်း
ပြုစုလျှင် စာများပေများ ကြည့်ခွင့်မရသူတို့အတွက် စာပေလေ့လာ
ခံစားခွင့် ရနိုင်ပါလိမ့်မည်။ ဧကပုဒ်ကဗျာပေါင်းချုပ် ပထမတွဲ၊
ဒုတိယတွဲ စသည်တို့ ပေါ်လာနိုင်ပါမည်။ ဤတွင် အရေးတကြီး
ဂရုပြုရမည်မှာကား စာမူသန့်အောင် တည်းဖြတ်မှု၊ စာမူမှန်အောင်
ပုံနှိပ်မှု၊ နိဒါန်း၊ မှတ်ချက်၊ ခက်ဆစ်၊ အညွှန်း၊ မာတိကာ
သင့်လျော်အောင် ထည့်သွင်းမှု စသည် စာအုပ်ကောင်း အင်္ဂါရပ်တို့
နှင့် ပြည့်စုံအောင် စီစဉ်မှု ဖြစ်ပါသည်။ ဇယော်ဇယ လုပ်ဆောင်
လျှင်ကား အကျိုးရှိဖို့ထက် အကျိုးယုတ်ဖို့က များပါသည်။

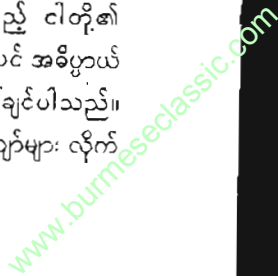
ယခု မဟာဇနကပျို့အပိုဒ် အမှတ် ၁လာမြတ်စွာဘုရား
သခင် အကြောင်းကိုတွင်းသင်းမင်းကြီးဂုဏ်ပြုဖွဲ့ဆိုသည့်ဂုဏ်
တော်ဘွဲ့ ဧကပုဒ်ကဗျာကို တင်ပြပါမည်။

ဂုဏ်တော်ဘွဲ့

မသာသံသာရ၊ အဏ္ဏဝဟု
အစမထင်၊ ဆုံးမမြင်သည်
ယဉ်ရှင်နက်ကျယ်၊ ပင်လယ်ရက်သဲ
လှိုင်းမထဲ၍၊ ကြဲလဲပြုန်းထိုး
တံပိုးလွမ်းပစ်၊ မွန်းကျနစ်သာ
အလှစ်များစွာ၊ ဖော်သုံးရွာကို
ခေမာမော်ယွန်း၊ သောင်မြိတ်စွန်းသို့
လုံးထွန်းကုန်စင်၊ ဆယ်ကာတင်သည်
ချစ်ရှင်လူ့ဖျား၊ ထိုထွတ်ထား။ ။

ဤဂုဏ်တော်ဘွဲ့၏ လိုရင်း အဓိပ္ပာယ်မှာ အဆုံးအစမမြင်
နိုင်သည့် ပင်လယ်နှင့်တူသော သံသရာထဲရှိ လှိုင်းတံပိုးဝဲကတော့
တို့နှင့်တူသည့် ပဋိသန္ဓေနေခြင်း၊ အိုခြင်း၊ နာခြင်း၊ သေခြင်း
ဆိုသော ဒုက္ခတွေထဲ၌ နစ်မွန်းနေသော လူနတ်ဗြဟ္မာ သတ္တဝါများ
ကို စည်းတန်းသံသောင် အဋ္ဌအမော်ကမ်းပါးနှင့်တူသည့် ဘေး
ကင်းရာ နိဗ္ဗာန်သို့ ဆယ်ယူကယ်တင်တော်မူသည့် ငါတို့၏
မြတ်စွာဘုရားဟု ဖြစ်ပါသည်။ တစ်ပုဒ်တည်းနှင့်ပင် အဓိပ္ပာယ်
ပြည့်စုံသဖြင့် ဤအဖွဲ့ကို ဧကပုဒ်ကဗျာဟု ခေါ်ချင်ပါသည်။

ဤတွင် မြန်မာစာပေပြုစုရာတွင် ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်များ လိုက်

နာတတ်သော ထုံးစံတစ်ခုကို တင်ပြလိုပါသည်။ ဤဧကပုဒ်ကဗျာ၌ သံသရာ ကျင်လည်ပုံနှင့် နိဗ္ဗာန်အကြောင်းဖွဲ့ဆိုရာတွင် ဥပမာအနေနှင့် ထုတ်ဆောင်နှိုင်းယှဉ်ပြသည်မှာ ပင်လယ်လှိုင်းတံပိုးတို့နှင့်ကမ်းပါးဖြစ်ပါသည်။ သံသရာနှင့်နိဗ္ဗာန်ကို အခြားအရာမျိုးနှင့် ဥပမာခိုင်းနှိုင်းတင်ပြနိုင်သော်လည်း ဤမဟာဇနကပျို့တွင် ပင်လယ်သောင်ကမ်းတို့နှင့် ခိုင်းနှိုင်းတင် ပြရခြင်းမှာ အသင့်လျော်ဆုံး ဖြစ်ပါသည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ဖွဲ့ဆိုမည့်ဇာတ်ကြောင်းမှာ ပင်လယ်ထဲတွင် သင်္ဘောပျက်ပုံ၊ လှိုင်းကြားတွင် ပင်ပန်းဆင်းရဲစွာ ကူးခပ်နေရပုံ၊ နောက်ဆုံးတွင် ဘေးကင်းရာကုန်းမြေသို့ ရောက်ရပုံအကြောင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းဇာတ်ကြောင်းကို စာဖတ်သူအား စောစောစီးစီး နိမိတ်ပြရည်ညွှန်းလိုသဖြင့် တွင်းသင်းမင်းကြီး ဤသို့ ဖွဲ့ဆိုလိုက်ပါသည်။ ကျမ်းဂန်စာပေ ပျို့လင်္ကာတို့တွင် ဤပဏာမ အစချိတ်မျိုးကို လေ့လာကြည့်လျှင် ထင်ရှားလာပါလိမ့်မည်။

ဤဧကပုဒ်ကဗျာတွင်ပါသောခဲရာခဲဆစ်စကားလုံးအနည်းငယ်မှာ ပါဠိနှင့် ပေါရာဏတို့ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းတို့ကို တတ်စွမ်းသမျှ ရှင်းပြပါမည်။

မဟာသံသာရ။ ။ (ပါဠိ)သံသရာကြီး။ သံသရာဆိုသည်မှာ သတ္တဝါတို့၏ ကျင်လည်မှုဖြစ်သည်။ ဖြစ်ပြီးပျက်၊ ပျက်ပြီးဖြစ်။ ရှင်းပြီးသေ၊ သေပြီးရှင်း။ တပြောင်းတပြန် ကျင်လည်ဖြစ်ပျက်နေမှုဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် သံသရာစက္က၊ သံသရာစက်ဝိုင်း၊ သံသရာလှည်းဘီးဟူ၍လည်းဆိုသည်။ အစအဆုံးမရှိ

သဖြင့် အနမတဂ္ဂဟုလည်းဆိုသည်။ သံသာရသာဂရ၊ သံသရာသမုဒ္ဒရာဟုလည်းဆိုသည်။ **အဏ္ဏဝ။ ။** (ပါဠိ)ပင်လယ်၊ သမုဒ္ဒရာ၊ သံသရာကိုလည်း၊ အဏ္ဏဝဟုတင်စား၍ ခေါ်သည်။ ရက်သံ။ ။ တသံသံမြည်ကာ ထကြွနေသော လှိုင်းဂယက်။ **ကြလဲ။ ။** (ပေါရာဏ) ဝဲ။ **ပြုန်းထိုး။ ။** တပြုန်းဖြုန်းမြည်ဟည်းသည်။ **အလှစ်။ ။** များစွာဟုဆိုပုံရသည်။ **ဘော်သုံးရွာ။** (ပါဠိသင်္ကာ) ကာမဘဝ၊ ရူပဘဝ၊ အရူပဘဝဆိုသော ဘဝအဖြစ်သုံးမျိုးတွင် ဖြစ်ကြသည့် ငရဲ၊ တိရစ္ဆာန်၊ ပြိတ္တာ၊ အသူရကာယ်၊ လူ၊ ဒုတ်၊ ဗြဟ္မာဟူသော သတ္တဝါအပေါင်း။ **စေမာ။ ။** (ပါဠိ) ဘေးဒုက္ခကုန်ခန်းရာ နိဗ္ဗာန်။ **မော်ယွန်း။ ။** မြင့်ထောင်တက်သည်။ **လုံးထွန်း။ ။** အားလုံး။

နောက်တပုဒ် တင်ပြလိုပါသေးသည်။ ယင်းအပုဒ်ကား ပျို့ပိုဒ်များကို စုစည်းတင်ထားသော ဧကပုဒ်ကဗျာ ဖြစ်ပါသည်။ မဏိမေခလာနတ်သမီးက ဘုရားအလောင်း၏ ဣဒ္ဓသတ္တိကို စုံစမ်းလိုသဖြင့် ဤမျှကျယ်ပြောသော ပင်လယ်ကြီးကို သေပြတ်ရူး၊ နမူးနထူး ကူးနေရသလားဟု ကဲ့ရဲ့သရော်ကာ ပြောဆိုလိုက်သည်။ ထိုအခါ ဣဒ္ဓသတ္တိ လူစွမ်းလူစေကိုအားကိုးသော မဟာဇနကမင်းသားက နတ်သမီး နှုတ်ပိတ်သွားအောင် ရဲရဲရင့်ရင့် ဖြေဆိုလိုက်သည်။ ဤလူစွမ်းပြ ဧကပုဒ်ကဗျာကို ဖတ်ရှုတွေးကြည့် နိုင်ကြပါသည်။

သောင်လည်း မထွန်း၊ ကျွန်းလည်းမပေါ်
ရေဖျော်ဖျော်သာ၊

မဟော်ဒက၊ ပင်လယ်ဝကို
 တွေးဆ မရော်
 အဟော်ဝတ၊ ခြေချဆန့်ထောက်
 မကျော်လောက်သည်၊ ချောင်းပေါက်ပြွန်လျှို
 ထိုနှယ်မှတ်၍
 သေပြတ်ရူးရူး၊ နမူးနထူး၊
 ကူးရှာသတတ်-ဆိုဘိလတ်သော်
 နတ်သမီးအား၊ စကားမြှတ်ဟ
 သည်ပ နောက်ကို၊ ဆိုရာမဲ့အောင်
 လုပ်ဆောင်နည်းမိုး၊ ဗောဓိထီးလျှင်
 အပြီး တိုင်စေ နှုတ်တုံ့ချေတည်း။ * ၃၉။
 မဏိမေခလော၊ လဲ့ပြာပြာ။
 လူ့ရွာတစ်လွှား၊ လူ့အများတို့
 သစ်ကျားသားရဲ၊ ဘေးရောက်ဆဲဦး
 ရှောင်လွှဲ တိမ်းပါး၊ ပြေးလွှား ခွာကန်
 လျင်မြန်ရက်ရက်၊ မိမိသက်ကို
 ဖုံးမက်ကဲလွန်၊ စောင့်ရှောက်တန်လျက်
 မေ့ကျန်သောထွေ၊ နေလတ်မှုကား
 မှုထားညစ်ဖို့၊ ယောက်ျားတို့၏
 ကိုယ့်ကိုမချစ် ပျင်းသည်ဖြစ်ကို
 စင်စစ်သိရာ စမြဲတည်း။ * ၄၀။
 ကြံကြံစည်စည်၊ လူတို့ပြည်တွင်

ကျင်လည်ရာရာ၊ ဥစ္စာ ရှာဆည်း
 ရေကြည်း ပတ်လျောက်၊ ရောင်းဖောက်ကာစား
 စီးပွားမြတ်ခြင်း၊ တင်းတင်းစားစား
 သွားလာ ငြင်ငြို၊ ထိုထိုအမှု
 ပြုပြုသမျှ၊ ကံကံစွဉ်
 မိန်းမ ယောကျာ်း၊ စိတ်သွားသောလျောက်
 မရောက်တချို့၊ ရောက်တချို့နှင့်
 ကိုယ်ဖို့ ပြည့်စုံ
 မကုံလည်း ရှိ၊ ကုံလည်းရှိ၏။
 မမိလည်း ဖမ်း၊ မိလည်း ဖမ်းလျက်
 ကိုယ်စွမ်းအားကိုး၊ ဆော်ပင့်နှိုးက
 ကောင်းကျိုး ရှိရာ စမြဲတည်း။ * ၄၁။
 ခုနစ်ရာသည်
 ငါမှတစ်ပါး၊ သင်္ဘောသားတို့
 စွန့်အားမထုတ်၊ မကြီးကုတ်၍
 သစ်ငုတ် တန်ဖုံး၊ ထင်းတုံးငေါ်လော်
 ထော်ရရော်နှင့်၊ လော်ဇော်ဒက
 မြစ်မလယ်ထိပ်၊ ဝဲစက်ရိပ်ဦး
 ငါး လိပ် ရေစာ၊ ဖြစ်လေရှာ၏။
 ငါသည် တစ်မူ
 ကြီးထူ သတိ၊ လုံ့ လရှိ၍
 မျက်စိ ထင်ထင်၊ မမြင်ဖူးသား

အံ့မှူး ရုပ်သွင်၊ နတ်ဆင်းပြင်ကို
 မြင်စပေရ၊ ပစ္စက္ခ၌
 ကမ္မဗလမ်း၊ ဖြစ်ရာတမ်းလည်း
 စွဲလမ်းနှစ်ထောင်း၊ တီးသည့်စောင်းသို့
 ကျိုးကြောင်း ညှိရာ စမြဲတည်း။ * ၄၂။
 ဝေးခေါင် တာလမ်း၊ ထိုဘက်ကမ်းကား
 ထောက်လှမ်းမိကာ၊ မရောက်ရာလည်း
 ငါ မနေတန်း၊ ကြီးအား သွန်လီမ့်။
 ပုစွန် လုံးလျောင်း၊ ခေါင်းမရှိလျက်
 လမ်းဆက် ဝေးမြေ၊ ရောက်နိုင်လေ၏။
 ခြေ မရှိသည်၊ မြွေ ကျောက်ရှည်လည်း
 စိတ်ရည်တိုင်းတာ၊ လိုရာရပ်မြေ
 ပေါက်နိုင်လေ၏။
 မသေလည်း တင့်၊ သေလည်း တင့်ဖြင့်
 ငါနှင့် ငါ့ကိုယ်၊ ဖြစ်လိုသမျှ
 ကြံမ္မာအလျောက်
 မရောက်ဖြစ်စေ၊ ရောက်ဖြစ်စေတည့်
 ရေပင်လယ်သူ၊ ညက်ဖြူညိုဖြာ
 အားမနာသင့်၊ ယွာဟ်ပန
 လုံ့လခင်စွာ၊ အကြင်ငါကား
 ယထာသတ္တိ၊ ရှိလတ်သော့တိုင်း
 မဆိုင်းမတွ

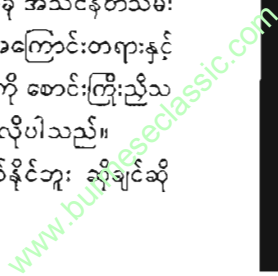
ယောက်ျား အဟုတ်၊ မဆုတ်မနစ်
 ဖြစ်သည် လွန်ကျူး၊ သည်ကျေးဇူးကား
 အထူးဖြင့်အား၊ ကျော်ထင်ရှားလိမ့်
 မိုးဖျား ထိရာ စမြဲတည်း။ * ၄၃။

ဤစာပိုဒ်တို့၏ အချုပ်သဘောကား *၄၀ က-ဘေးဒုက္ခ
 နှင့် ရင်ရင်ဆိုင်တိုးနေရသောအခါ မိမိ၏အသက်ကို စောင့်
 ရှောက်သောအနေဖြင့် ကြိုးစားတိမ်းရှောင်ရမည်။ မတိမ်းမရှောင်
 ဘဲ မေ့မေ့လျော့လျော့ ပေါ့ပေါ့တန်တန်နေလျှင် လူပျင်းဟု
 အသိအမှတ်ခံရမည်ဟု ဆိုလိုပါသည်။

*၄၁ က-လောကမှာလူတို့သည် ပင်ပင်ပန်းပန်း စီးပွားရှာ
 ကြသည်။ စီးပွားဖြစ်သည့် အခါလည်း ရှိသည်။ မရှိသည့်အခါ
 လည်းရှိသည်။ ရှိသည် ဖြစ်စေ၊ မရှိသည် ဖြစ်စေ၊ အားမလျော့ရ။
 ဆက်လက်ကြိုးစားလုပ်ဆောင်လျှင် အကျိုးဖြစ်ထွန်းမည်မှာ မုချ
 ပါ-ဟု ဆိုလိုပါသည်။

*၄၂ က-သဘောသား ငါးရာတို့သည် ကျွန်ုပ်ကဲ့သို့
 အားမထုတ်။ ဘေးနှင့်တွေ့လျှင် စိတ်ပျက် လက်လျှော့ကြသဖြင့်
 ပင်လယ်ထဲတွင် ငါး၊ လိပ်၊ မိကျောင်းအစဖြစ်ကာ ပျက်စီးကြရ
 သည်။ ကျွန်ုပ်မူကား လုံ့လထုတ်သူဖြစ်၍ ယခု အသင်နတ်သမီး
 ကို မြင်ဖူးခွင့်ရသည်။ ကြိုးစားလုပ်ဆောင်မှု အကြောင်းတရားနှင့်
 ကြိုးစားလုပ်ဆောင်ရသော အကျိုးတရားတို့ကို စောင်းကြိုးညီသ
 ကဲ့သို့ ညှိကြည့်တတ်ဖို့လိုပါသည်-ဟု ဆိုလိုပါသည်။

*၄၃ က-ဟိုဘက်ကမ်းကို မရောက်နိုင်ဘူး ဆိုချင်ဆို

ပါ ကျွန်ုပ်ကတော့ ကြီးစားကူးမှာပဲ၊ ခေါင်းမရှိသည့် လယ်ပုစွန် ပင်လည်း ခရီးဝေးကို ပေါက်အောင်သွားနိုင်သည်။ ခြေမရှိ သည့် မြေသည်ပင်လည်း လိုရာကို ရောက်အောင်သွားနိုင်သည်။ သေချင်သေ၊ မသေချင်နေ၊ ဖြစ်ချင်ရာဖြစ်၊ ရောက်ချင်ရောက်၊ မရောက်ချင်နေ၊ ကျွန်ုပ်အား ထုတ်မည်။ အသင်နတ်သမီး ဖိုးရိမ် ကြောင့်ကြ မဖြစ်ပါနှင့်၊ မဆုတ်မနစ် ကျွန်ုပ်၏ အားထုတ်မှု သတင်းကား မိုးပေါ်ရောက်အောင် ကျော်ကြားသွားမည် ဖြစ်ပါ သည်-ဟု ဆိုလိုပါသည်။

ခဲရာခဲဆစ် စကားလုံးအချို့ကို ရှင်းပြပါမည်။ မဟော် ဒက ဆိုသည်မှာ ပါဠိ။ မဟာ+သြဒက။ ကြီးသောရေ။ ပင်လယ်ဟု ဆိုလိုသည်။ ဗောဓိတီး။ ဘုရားအလောင်း။ လော်ဇော်ဒက။ (ပါဠိ) လောဇာ+သြဒက။ ငန်သောရေ။ ရေငန်။ ပင်လယ်ရေ။ ဤတွင် ပင်လယ်ကို ဆိုလိုသည်။ ကမ္မဗလမ်း။ (ပါဠိ) ကမ္မဗလ၊ လုပ်၍ဖြစ်သော အကျိုးတရား။ ယွာဟံပန။ (ပါဠိ) ယော+အဟံ+ပန။ အကြင်ငါကား၊ ယထာသတ္တိ။ (ပါဠိ) ယထာ+သတ္တိ။ အစွမ်းသတ္တိရှိသည် အလျောက်။

ဤပျို့ပိုဒ်တို့တွင် မင်းကြီးသည် (မရောက်တချို့၊ ရောက် တချို့) (မကုံလည်းရှိ၊ ကုံလည်းရှိ) (မမိလည်းဖမ်း၊ မိလည်းဖမ်း) စသည်ဖြင့် စကားဖို စကားမ တွဲကာဖွဲ့ထားသည်တို့ မှာ သတိ ပြုစရာဖြစ်သည်။ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် အားမလျှော့ဘူးဆိုသော သန့်ရှင်း ချမှတ်ချက်ကို နိုင်မြဲစေသော အဖွဲ့မျိုးဖြစ်ပါသည်။ ဤဇကပုဒ်

ကဗျာကို ဖတ်၍ အားထုတ်နိုင်ကြပါစေသော်။

(ဖြည့်စွက်ချက် ။ ။ မတ်လစာစောင် ပင်လယ်နှင့် တွင်းသင်းမင်းကြီး ဆောင်းပါးတွင် ပင်လယ်ဆိုသော စကားလုံး ကို ပုဂံစာတို့၌ မတွေ့မိကြောင်းရေးခဲ့သည်။ ၇၅-ခု၊ ဒီဇင် ဘာလထုတ် သုတေသနဂျာနယ်၊ စာမျက်နှာ-၂၇၅တွင် ပယ်လယ်နတ်ဆိုသည်ဆို တွေ့ရပါပြီ။)

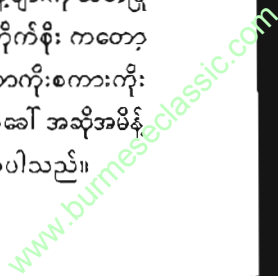
(မယ်ဖြူ၊ ဩဂုတ် ၁၉၈၅)

*

www.burmeseclassic.com

တွင်းသင်းမင်းကြီး၏ စာကိုး စကားကိုးအချို့

လူတို့သည် ရှေးသရောအခါကစ၍ မိမိတို့၏သဘောထားကို တင်ပြလိုသောအခါ အထက်ကဆရာသမားများ၏ အဆိုအမိန့်များကို ထုတ်ဆောင်ကိုးကားတင်ပြတတ်ကြပါသည်။ ဤအဆိုအမိန့်မျိုးကို ရှေးဆရာတို့ မြန်မာလို မည်သို့ခေါ်ခဲ့သည်ဟု သတိမထားမိသေးပါ။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာနှင့်ကား QUOTATION ဟု ခေါ်ပါသည်။ ဒေါက်တာဘဟန်၏ အဘိဓာန်တွင် အထောက်အထားအဖြစ်- အထောက်အခံအဖြစ်-အကိုးအကားအဖြစ် သာဓကအဖြစ်-စာရင်းအတိုင်း ဖော်ပြခြင်း (ဖော်ပြချက်) ဟု အဓိပ္ပာယ်ရင်းပြထားပါသည်။ ဤအဆိုအမိန့်များကို သတိပြုစုဆောင်းကား စာအုပ်အဖြစ်ပြုစုကာ ဆရာတိုက်စိုး ကတော့ 'စာကိုး စကားကိုး' ဟု ခေါ်လိုက်ပါသည်။ 'စာကိုးစကားကိုး' ပေါင်း ရှစ်ရာခန့်ကို 'စာကိုးစကားကိုး၊ အတွေးအခေါ် အဆိုအမိန့် အဘိဓာန်' ဟု ၁၉၇၄ခုနှစ်က ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့ပါသည်။

ဥပမာအားဖြင့်ဆိုလျှင် လမ်းရိုးဟောင်းတွင်၊ ဆင့်ကာထွင် သုံး၊ သုတ်သင်ကာမျှ၊ လွယ်ကာရလျက်ဟူသောစကား၊ စကား သစ္စာ၊ မှန်သောခါကား၊ ဩဇာလေးနက်၊ ပေါ်ဆီတက်၍၊ နွယ်မြက်သစ်ပင်၊ ဆေးဖက်ဝင်၏ဟူသောစကားတို့ကို ရှင်မဟာ သီလဝံသ၏ ပါရမီတော်ခန်းပျို့မှ ထုတ်နုတ်ကာ ဖော်ပြထားပါ သည်။

တစ်ယောက်ချမ်းသာ၊ ကိုယ့်ဖိုးရှာ၍၊ သတ္တဝါပေါင်း၊ ဆင်းရဲကြောင်းဖြင့်၊ မကောင်းမှုချည်း၊ အပည်းပည်းတိဆို သောစကား၊ အငယ်တည်းက၊ မဆုံးမသော်၊ မိဘတလည်း၊ ရန်သူမည်ဟု ဆိုသောစကားတို့ကို ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ၏ သံဝရပျို့ မှ ထုတ်နုတ်ကာ ဖော်ပြထားပါသည်။

ဤကဲ့သို့ ပျို့လင်္ကာများများမှလည်းကောင်း၊ စကားပြေ များမှလည်းကောင်း ထုတ်နုတ်ဖော်ပြထားသော စာကိုးစကားကိုး ရှစ်ရာခန့်တို့သည် မြန်မာတို့၏ ယဉ်ကျေးမှုကို အောက်ပါအခန်း ကဏ္ဍတို့ကနေ၍ ဖော်ပြနေကြသည်ဟု ဆရာတိုက်စိုး စဉ်းစား တင်ပြထားပါသည်။

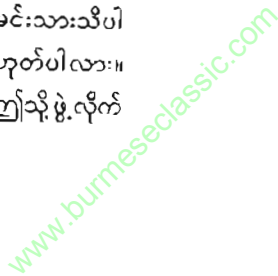
“မြန်မာစကား၊ မြန်မာစာတွင်၊ အကိုးအကားပြုစရာများ ရှိကြသည်။ အချို့သည် လူ့ကျင့်ဝတ်ကို သင်ပြပါ၏။ အချို့သည် မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်းနှင့် ဆိုင်ပါ၏။ အချို့သည် မိန်းမယောက်ျားတို့ ၏ စိတ်ဆန္ဒကိုဖွဲ့ဆိုပါ၏။ အချို့သည် သဘာဝအလှကိုဖော်ပြပါ ၏။ အချို့သည် ပျော်ရွှင်ရယ်မောစရာဖြစ်ပါ၏။ အချို့သည် နားစွဲလောက်အောင် အသံသာပါ၏။ အချို့သည် လူ့မျိုးအယုံ

အကြည် အစွဲအလမ်းကို ထင်ဟပ်စေပါ၏” တဲ့။

ဆရာတိုက်စိုး၏ စကားကို စာကိုးစကားကိုးအဖြစ် တင်ပြပြီးနောက် တွင်းသင်းမင်းကြီး၏ မဟာဇနကပျို့လာ စာကိုးစကားကိုး ဖြစ်နိုင်သော အဆိုအမိန့်အချို့ကို တင်ပြနိုင်ရန် ကြိုးစားပါမည်။

မဟာဇနက ဇာတ်တော်ကြီးကား ဝိရိယ ပါရမီ၊ ခန္တီ ပါရမီ၊ အဓိဋ္ဌာန ပါရမီတို့ကို အထူးသဖြင့် မီးမောင်းထိုးပြသော ဇာတ်ဖြစ်ပါသည်။ တွင်းသင်းမင်းကြီးလည်း ဤအချက်တို့ကို အဟော်အသားပေးကာ ဖွဲ့ဆိုသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ဤသို့ ဖွဲ့ဆိုရာတွင် စာကိုးစကားကိုး ဖြစ်နိုင်လောက်အောင် ကျစ်ကျစ် လျစ်လျစ်၊ ပြည့်ပြည့်စုံစုံ၊ တိုတိုကျဉ်းကျဉ်း၊ ပီပီသသ ဖွဲ့ဆိုထား သည့် စာပိုဒ်တို့မှာ စာဆိုကျော်တို့၏ ဂုဏ်တစ်ရပ်ကို ထင်ရှားစေ လျက် ရှိပါသည်။

မဟာဇနကမင်းသားသည်ခမည်းတော် စွန့်ပစ်ခဲ့ရသော မင်းအဖြစ်ကို ရချင်သည်။ ခမည်းတော်၏ အသရေကို ဆယ်လို သည်။ သို့ဖြစ်ပါက အငြိမ့်သားထိုင်နေ၍ မရ။ မယ်တော်က ရွှေငွေဘဏ္ဍာတွေ ထုတ်ပေးကာ အေးအေးဆေးဆေးနေရန် လမ်းပြသည်။ မင်းသားက မနေနိုင်။ သူသိပါသည်။ ချမ်းသာချင် လျှင် ဆင်းရဲခံရမည်ဆိုသော သဘောတရားကို မင်းသားသိပါ သည်။ နေရိပ်လာမည်ကို နေပူကစောင့်ရမည် မဟုတ်ပါလား။ ဤအချက်ကို တွင်းသင်းမင်းကြီးက ပျို့ * ၂၈တွင် ဤသို့ဖွဲ့လိုက် ပါသည်။

ဆင်းရဲကား ရှေး၊ ချမ်းအေးကား နောက်-တဲ့။

* ၈၇ တွင် တစ်ချိုးလှည့်၍ ဟောသည်မှာကား-

စီးပွားဟူက၊ အားထုတ်မှသာ

ရမြဲရာတည်း-တဲ့။

ဤသို့ မိမိလိုချင်သည်ကိုအောင် ကြိုးစားရာ၌ ဖြစ်ပါ့မလား၊ မဖြစ်လျှင်တော့ ဒုက္ခပဲ စသည်ဖြင့် စိတ် ဇေဝဇဝါဖြစ်ကာ ရှေ့တိုးနောက်ငင် သင်္ကာဝင်နေဖို့မလို။ အားထုတ်ဖို့ကသာ အရေးကြီးပုံကို * ၄၁ တွင် ဤသို့ ဖွဲ့ပါသည်။

မမိလည်း ဖမ်း၊ မိလည်း ဖမ်းလျက်

ကိုယ်စွမ်း အားကိုး၊ ဆော်ပင်နှိုးက-တဲ့။

မိမိအားထုတ်လုပ်ဆောင်ရာတွင် ခြေချော် လက်ချော် မအောင်မြင်ဘဲ ကျဆုံးလျှင်လည်း ကျဆုံးပါစေ။ အားမထုတ်ဘဲ နောက်ဆုတ်သည်နှင့်စာလျှင် အားထုတ်လျက်နှင့် ကျဆုံးရသည် က မြတ်သည်။ နောင် ရာဇဝင်တွင် မိမိ ကြိုးစားမှု တွင်ရစ်မည်။ ဤသတ္တိကို * ၄၃ တွင် ဤသို့ တင်ပြပါသည်။

မဆလည်းတင့်၊ ဆလည်း တင့်ဖြင့်

ငါနှင့် ငါ့ကိုယ်၊ ဖြစ်လိုသမျှ

ကြမ္မာအလျောက်၊ မရောက်ဖြစ်စေ

ရောက်ဖြစ်စေတည့်၊ ရေပင်လယ်သူ

ညက်ဖြူပြာ၊ အားမနာလင့်-တဲ့။

ဤတွင် အဓိပ္ပာယ်ပေါ်လွင်အောင် အရှည်ကြီးထုတ်ဆောင် ထားဆော်လည်း လိုရင်း စာကိုး စာကားကိုးမှာကား-မသေလည်း

တင့်၊ ဆလည်းတင့်-ဖြစ်ပါသည်။ မရောက်ဖြစ်စေ၊ ရောက်ဖြစ် စေ-လည်း စာကိုးစကားကိုးတစ်ရပ်ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

ကြိုးစားအားထုတ်ရာတွင် တစ်ခါတစ်ရံ မိမိတစ်ဦးတည်း သာ ဖြစ်သည်။ တစ်ခါတစ်ရံ အပေါင်းအသင်း ရဲဘော်ရဲဘက် တပည့်လက်သားများနှင့် ဖြစ်သည်။ အများနှင့်တွဲ၍ ကြိုးစားရ သော အခါများ၌ ဦးစီးခေါင်းဆောင်ဖြစ်သူ အရေးပါပုံကို * ၁၁ တွင် ဤသို့ဆို၏။

ရှင်ရဲသော်သာ၊ ကျွန် ရဲရာရှင်-တဲ့။ လူကြီးက ရဲမှ လူငယ်လည်းရဲမည်ဟု ဆိုပါသည်။

နောက်လိုက် ငယ်သားတို့လည်း သတ္တိဗျတ္တိနှင့် ဖြစ်သည် ကို * ၉ တွင် ဤသို့ ဆိုထား၏။

ရန်ခွင်းရဲဖော်၊ ပွဲတိုင်းကျော်သာ၊

ထင်ပေါ်သတင်း၊ ကျွန်တသင်းတို့-တဲ့။

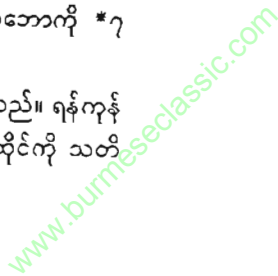
မိမိတို့အားလုံး စိတ်တူသဘောတူ စည်းစည်းလုံးလုံး ရဲမာန်ထောင်လွှားရှိပုံကို * ၇ တွင် ဤသို့ဆိုထားပါသည်။

ယောကျာ်းတံခွန်၊ ရဲမာန်ထောင်လွှား

တို့အများကား-တဲ့။

အခက်အခဲ ပြဿနာအရှုပ်အထွေးနှင့် တွေ့လျှင် စေ့စေ့ ညက်ညက်ကျေအောင် ရင်ဆိုင်ချေဖျက်မည့် သဘောကို * ၇ တွင် -

ဖျံ ငါးကြင်းဝါး၊ နှလုံးထားနှင့်-ဟု ဖွဲ့ဆိုသည်။ ရန်ကုန် တီရစ္ဆာန်ဥယျာဉ်တွင်ရှိသော ဖျံများ၏ အနေအထိုင်ကို သတိ

ထားကြည့်လျှင် သဘောပေါက်နိုင်ပါလိမ့်မည်။

စစ်မက်အင်္ဂါ ကိစ္စဆိုလျှင်လည်း ဆင်ဆိုလျှင် ဆင်ချင်း တိုက်မည်၊ မြင်းဆိုလျှင် မြင်းချင်းတိုက်မည်၊ အနိုင်မခံ အရှုံးမပေး ဆိုသော ဇွဲနဲ့ပဲကို * ၈ တွင် ဤသို့ ဖွဲ့ပြန်သည်။

ယခုအခါ အင်အားကြီး မဟာနိုင်ငံများ ပြိုင်ဆိုင်နေကြ သည်ကို တွင်းသင်းမင်းကြီး ကြိုတင်ဟောပြောနေသကဲ့သို့ ရှိပါ သည်။

ဆင်လျှင် ဆင်ချင်း၊ မြင်းလျှင် မြင်းလိုက်
တိုက်တိုက်သရွေ့၊ တွေ့တွေ့သမျှ
ကာလ မရွေး၊ တို့တဝေးကား
အရေး မရွံ၊ ဗိုလ်ထုပျက်ချည်း
ယှဉ်တိုင်းလည်းစိမ့်-တဲ့။

တစ်ခါတစ်ခါတော့လည်း၊ အလိုက်သင့် အလျားသင့်
အခွင့်ကောင်းကြိုတတ်ပုံ လောကဓံတရားတော်ကို တွင်းသင်း
မင်းကြီး တစ်ဖက်က မဲတင်းဖော်ပြသည်မှာ *၇တွင်-

ဇာတာလည်း ပွင့်၊ ဘုန်းလည်းရင့်၍-တဲ့။
တနေရာတွင်ကား ဤသို့-

မှတ်သန် ချိန်သင့်၊ လင်းယဉ် ဖွင့်က-တဲ့။ လေအခန့်သင့်
၍ ရွက်ဖွင့်ကာ သဘောလွင့်သည် ဆိုပါသည်။
တစ်ခါတစ်ရံတော့လည်း အားကိုးမှီတွယ်ဖို့ရန် ဘာမျှမရ
ဖြစ်တတ်ပုံကို *၃၂တွင် ဤသို့ ဖွဲ့ဆိုပါသည်။

သစ်ခက်တစ်ချောင်း၊ ဝါးရောင်း တစ်လုံး

ထင်းတစ်တုံးမျှ၊ မှီမရလျက်-တဲ့။

ကံနိမ့်သည်အခါ၌ အားကိုးရာဘာမျှ မရှိရုံမက ဒုက္ခ
အမျိုးမျိုးကိုလည်း တွေ့ရတတ်ကြောင်း မင်းကြီးဖွဲ့ပုံမှာ *၃၂တွင်
မိုးသက်က ဆင်၊ မင်းလွင်က မှိုင်း

မှန်တိုင်းကဟုပ်၊ ဝဲကစုပ်သော်-တဲ့။ အင်မတန် အင်အား
ရှိသော အဖွဲ့ဖြစ်ပါသည်။ သင့်လျော်သောနာမ်ပုဒ်တို့ကို သင့်လျော်
သော ကြီးပွားတို့နှင့် ရှင်းရှင်းကျဉ်းကျဉ်း ဖွဲ့စည်းထားသည်မှာ
စာဆိုကျော် တစ်ဦး၏ လက်ရာကောင်းတစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။

ဤသို့ အားထုတ်ကြီးထုတ်ရာတွင် အောင်မြင်သည့်အခါ၌
ဖြစ်စေ၊ ရှုံးနိမ့်သည့်အခါ၌ဖြစ်စေ လူတို့သဘောကား နတ်မေးချင်၊
မေဒင်ကြည့်ချင် ဖြတ်တတ်ပုံကို ထင်ပေါ်စေချင်သောကြောင့်
မင်းကြီးတစ်ဖက်ကလှည့်ကာ ဖွဲ့လိုက်သည်မှာ *၂၃တွင် ဤသို့
ဖြစ်ပါသည်။

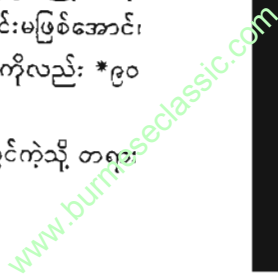
နတ်လည်း မကိုး၊ စုန်း မယိုးတည့်။

ရှေးရိုး ကြမ္မာ၊ ကံသာ ပြုပြင်
သည်ခါတွင်၌၊ မိခင် ဖခင်၊

အရှင်တို့သာ၊ ကိုးကွယ်ရာ ဟု-တဲ့။

မိမိ စွမ်းအားရှိသလောက် အင်ကြီးအားကြီးနှင့် ကြီးစားရာ
တွင် တဖက်သတ် မကျအောင်၊ တစ်ဖက်စီးနင်းမဖြစ်အောင်၊
မျှမျှတတရှိအောင် သတိတရား လက်မလွတ်ပုံကိုလည်း *၉၀
တွင် ဤသို့ ဖွဲ့ပါသည်။

တရားသဖြင့်၊ ချိန်နှယ်ကျင့်၍-တဲ့။ ချိန်ခွင်ကဲ့သို့ တရား

သဖြင့် မှန်မှန်ကန်ကန် မျက်နှာမလိုက် ကျင့်ကြံပုံကို ပြဆိုပါသည်။

သူလည်း ခံသာ၊ ငါလည်း ခံထိုက်

နှလုံးပိုက်လျက်-တဲ့။ * ၅၀ တွင်သဘောထား ကျယ်ပြန့်

ဆင်ခြင်တတ်ပုံကို ပြပါသေးသည်။

တွင်းသင်းမင်းကြီး၏ ပျို့ထဲတွင် အထွေထွေ စာကိုးစကားကိုး တို့ကိုလည်း နေရာတကာတွင် ဆိုသလို တွေ့ရပါသည်။

ချဉ်သီးမြင်သော်၊ ပါးပြင်စက်စို

လျှာရည်ယိုသို့-တဲ့။ * ၈။

လူတို့သဘော၊ ရမ္မက်ပြော၍

လိုက်လျောသွေးချို၊ ဆိုတတ်မှသာ

နာလိုစွာ၏-တဲ့။ * ၃၈။

မင်းရှိသောသာ၊ ပြည်မည်ရာ၏။

ပြည်ရွာသေဋ္ဌ်နှင်း၊ မင်းမရှိသော်

မတင့်တော်ခဲ့ - တဲ့။ * ၅၆။

မင်းမိန်းမတို့၊ ယောက်ျားနေရာ၊

နေဘိလာသော်၊ ပြည်ရွာအောင်သက်။

နောက်ယွက်လေကာ - တဲ့။ * ၅၀။

မင်းကြီး၏ စားကိုးစကားကိုးတို့သည် လူတို့၏ နှုတ်ဖျားတွင် သီးနေသင့်ပါသည်။ ဖတ်ကြည့်ကြပါ။ ဆင်ခြင်ကြည့်ကြပါ။ သင့်သည်ကို ကျက်မှတ်ထားကြပါဟု တိုက်တွန်းလိုပါ၏။

(ဝေဖန်ဖြူ ကော်စင်ဘာ ၁၉၈၅)

*

တွင်းသင်းမင်းကြီး၏ ပါဠိစကား

စာပေလွေ ရင်မှာပိုက်ပါလို့

ကျောင်းတော်ကိုတဲ့ လိုက်မယ်ပြင်။

ဘယ်စာကို မောင်သင်မတုံး-တဲ့

ဘယ်နှဝါ မောင်သင်မတုံး-တဲ့

မေလေးကို သံချိုနှောလို့

ပြောခဲ့ပါဦး။

သားဖြစ်သူ မောင်ရှင်လောင်း စာပေလွေရင်မှာပိုက်၍ စာပေသင်ယူရန် ကျောင်းသို့ လိုက်သွားရာတွင် မာတာမိခင် ကျေးဇူးရှင်က ဝမ်းသာ ဝမ်းနည်း မေးသော မေးခွန်းဖြစ်ပါသည်။ ရှေးဟောင်း ဇာတ်ကွက် တစ်ကွက်။

ယနေ့ ဇာတ်ကွက်မှာကား ကျောင်းစိမ်းဝတ်ထားသော သူငယ် လွယ်အိတ်ကြီးကို လွယ်၍ ကျောင်းကိုသွားသည်။ သူသွားသောကျောင်းမှာ ရှေးကလို ရဟန်းကျောင်းမဟုတ်။

လူကျောင်းသက်သက်။ သူလွယ်သွားသည်မှာ စာပေလွေမဟုတ်၊ စာအုပ်များအပြည့်အညင် ထည့်ထားသော လွယ်အိပ်။ သူသင်သည်မှာ သဒ္ဒါ၊ သင်္ဂြိုဟ် စသော ပါဠိစာပေမဟုတ်။ မြန်မာစာ၊ အင်္ဂလိပ်စာ၊ ဝိဇ္ဇာ၊ သိပ္ပံ၊ ခေတ်ချင်းမတူ၊ စနစ်ချင်းမတူ။ အတတ်ချင်းမတူ၊ အမှတ်ချင်းမတူ။

တွင်းသင်းမင်းကြီးတို့ခေတ်က ရဟန်းကျောင်းတွင် ပါဠိကျမ်းဂန် သင်ရသည်။ ပါဠိယဉ်ကျေးမှုနှင့် အကျွမ်းဝင်ရသည်။ သူတို့ မှတ်ပုံ၊ တွေးပုံ၊ ကြံပုံတွင် ပါဠိပယောဂ၊ ပါဠိဩဇာ၊ ပါဠိအနုစံသာရများစွာ စီမံဝင်ရောဖက်နေသည်။ ထိုပယောဂ၊ ထိုဩဇာ၊ ထိုအနုစံသာရတို့နှင့်အတူယင်းတို့ကို ရုပ်လုံးဖော်သော ပါဠိစကားလုံးတို့သည်လည်း ရတနာကိုးပါး စီခြယ်ထားသော နဝရတ်လက်စွပ်ကဲ့သို့ သူတို့စာပေကို စီခြယ်ထားပါသည်။

ဤ အထုံဝါသနာ အလေ့အကျက်သည်ကား ပုဂံပြည်သို့ ဗုဒ္ဓသာသနာ သက်ဆင်းသည်ကစတင်ခဲ့သည်ဆိုရပါမည်။ အင်းဝခေတ် ပျို့လင်္ကာ ကြာမျိုးငါးပါးတို့ ပွင့်လန်း စည်ပင်သောအခါ ပါဠိစကားလုံးတို့သည် စာပေတွင်အနုအပြာ လင်းခနဲလက်ခနဲ အမျက်ကျောက်ပမာ ပါဝင်တောက်ပနေသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ဤစနစ်သည် တွင်းသင်းမင်းကြီး ခေတ်အထိ စီးဆင်းခဲ့ပါသည်။ မဟုတ်သေးပါ။ မျက်မှောက်ခေတ်အထိ စီးဆင်းခဲ့ပါသည်။

ပါဠိစကားလုံးမပါဘဲနှင့် မြန်မာများ နက်နက်နဲနဲ စဉ်းစားနိုင်ပါမည်လား။ ခက်ခက်ခဲခဲ ဖန်တီးနိုင်ပါမည်လား။ ယူနီဘာစီတီအသုံးအနှုန်းတို့ကို မြန်မာလိုမှည့်ခေါ်မည်ဟု ကြံကြသော

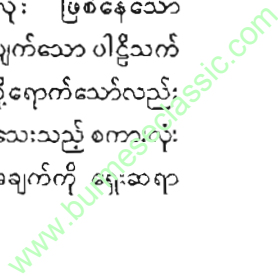
အခါ မြန်မာစကားလုံးကိုမတွေးကြ။ ပါဠိစကားလုံးကို ရွေးကြသည်။ ဝိဇ္ဇာ တဲ့။ သိပ္ပံ တဲ့။ အဓိပတိ တဲ့။ ပါမောက္ခ တဲ့။ ရူပဗေဒ တဲ့။ ဓာတုဗေဒ တဲ့။ တက္ကသိုလ် တဲ့။ တသိတတန်းကြီး ပါပဲ။ ပြော၍ ပြီးနိုင်မည်မဟုတ်ပါ။

ယနေ့ကို ကြည့်ပါဦး။ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး၊ နိုင်ငံရေး၊ ပညာရေး စသော အရေးတစ်ရာတစ်ပါးတွင် ပါဠိကို အားကိုးနေရပါသည်။

သို့သော်လည်း ကျွန်ုပ်တို့သည် တွင်းသင်းမင်းကြီးတို့ကဲ့သို့ ပါဠိဘာသာနှင့်ရင်းနှီးကြသည်မဟုတ်။ အဘိဓာန်များကို အားကိုးလျက်သာ တစမ်းစမ်းတဝါးဝါး ဆောင်ရွက်ကြရပါသည်။ တွင်းသင်းမင်းကြီး စသော ရှေးခေတ်ပညာရှိတို့ကား ပါဠိစကားကို အရည်ကျိုသောက်ထားသဖြင့် အမိစကားပမာ မိမိတို့၏ အရေးအသား အဆိုအမိန့်တွင် အခန့်သင့်သလို ထည့်သုံးသွားကြပါသည်။

ဤအချက်ကို မဟာဇနကပျို့မှ အထောက်အထားအနည်းငယ်ယူ၍ တင်ပြလိုပါ၏။

မြန်မာဘာသာတွင် ပါဠိဝေါဟာရများ ပါဝင်နေသည်ကို စဉ်းစားသောအခါ မြန်မာစကားလုံးလုံး ဖြစ်နေသော နဂိုမူမပျက်သည့် ပါဠိစကားလုံးများ၊ နဂိုမူပျက်သော ပါဠိသက်စကားလုံးများ၊ လှိုပြင် မြန်မာစကားဘဝသို့ရောက်သော်လည်း အများနားလည်နိုင်သော အဖြစ်သို့ မရောက်သေးသည့် စကားလုံးများ စသည်ဖြင့် ခွဲခြားနိုင်ပါသည်။ ဤအချက်ကို ရှေးဆရာ

များလည်း သတိပြုခဲ့ပါသည်။

ဥပမာ သျှင်ဥက္ကံသမာလာ ဆရာတော်သည် ဝဏ္ဏဗောဓန သတ်အင်းကို ပြုစုသောအခါ ပါဠိသက်စကားတို့ကို သင့်သလောက် ထုတ်နုတ်ဖော်ပြခဲ့ဖူးပါသည်။ အမေရိကန်သားသနာပြု ဆရာ ယုဒသန်သည်လည်း ပါဠိသက်စကားလုံးတို့ကို သီးခြားရှာဖွေ စုဆောင်းခဲ့ကြောင်း သိရပါသည်။ ယခုခေတ်တွင်လည်း ဦးထွန်းမြင့်သည် စာအုပ်ပေါင်းကိုးရာကျော်မှ ပါဠိသက် မြန်မာစကားလုံးပေါင်း သုံးထောင်ငါးရာကျော်ကို ထုတ်နုတ်ကာ ပါဠိသက် ဝေါဟာရ အဘိဓာန်ဟူ၍ ၁၉၆၈-ခုနှစ်က ပြုစုပြီးစီးရာ တက္ကသိုလ် စာအုပ်ပြုစုထုတ်ဝေရေးကော်မတီက ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့ပါသည်။ ဤအဘိဓာန်မျိုးကို အစအဆုံးအထိ၊ အဆုံးမှ အစအထိ အနုလုံ ပဋိလုံလေ့လာ မှတ်ယူနိုင်သူသည် အိပ်မက်ရသော လူအဘဝမှလွတ်ထွက်၍ မိမိ၏အတွေ့အကြုံ အတွေ့အကြုံ အဖြစ်အပျက်မျိုးစုံကို ထိထိမိမိ ရေရေလည်လည် ပြည့်ပြည့်စုံစုံနက်နက်နဲနဲ ဖော်ထုတ် ပြောပြရေးဖွဲ့နိုင်ကြမည် ဖြစ်ပါသည်။ ပါဠိစာပေသင်သူတို့သည် အဘိဓာန်ကို တလေးတစားသင်ရသကဲ့သို့ဖြစ်ပါသည်။ ဘယ်ညာကိုမခိုင်ခင် စာမျက်နှာ ထွက်ချင်၍ကား မသင့်တော်ပါပေ။ ထို့ကြောင့် လောလောဆယ် သတိပြုမိသော မဟာဇနကပျို့ကိုကိုင်၍ သဲလွန်စပေးလိုခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

သံသာရနှင့် အဏ္ဏဝ

ပါရမီတော်ခန်းပျို့ကို အစပျိုးလိုက်လျှင်ပင် သျှင်မဟာ သီလဝံသသည် ပါဠိစကားလုံးနှင့် (ဗောဓိမဏ္ဍိုင်၊ ခန်းဝါပိုင်က)ဟု ချီလိုက်ပါသည်။ သျှင်မဟာရဋ္ဌသာရကလည်း ကိုးခန်းပျို့ကို (ဇာတိပုည၊ ဂုဏ်မာနနှင့်)ဟူ၍ ချီလိုက်ပါသည်။ တွင်းသင်းမင်းကြီးကလည်း ထိုနည်းတူစွာ မဟာဇနကပျို့ကို ဤသို့ ချီလိုက်ပါသည်။

မဟာသံသာရ၊ အဏ္ဏဝဟု
အစမထင်၊ ဆုံးမမြင်သည်
ယဉ်ရှင်နက်ကျယ်၊ ပင်လယ်ရက်သံ
လှိုင်းမထဲ၌-တဲ့။ *၁။

ဤတွင် မင်းကြီးသုံးလိုက်သော (မဟာသံသာရ) ဆိုသည်ကား နဂိုပုံမပျက်သော ပါဠိသက်သက်စကားလုံးဖြစ်ပါသည်။ ဤပုံစံအတိုင်း မြန်မာစကားလုံး၏အသံနေအသံထားနှင့် ကိုက်ညီအောင် ရေးချက်ကို တစ်နေရာတွင်ဖြုတ်၍ တစ်နေရာသို့ ပို့ကာ (သံသရာ)ဟု ဆိုလိုက်ပါသည်။

ပါဠိအဘိဓာန်တွင် သိကြားမင်း၏ အမည်တစ်မျိုးကို (မဃဝါ၊ ပူဇော်အပ်သောသူ)ဟု ပေးထားပါသည်။ မြန်မာတို့က မိမိတို့ အလေ့အလာနှင့် ကိုက်ညီအောင် (မာဃလုလင်)ဟုရေးချထည့်ကာခေါ်ခြင်း၊ သဘောကျခြင်းသည်လည်း ဤနည်းဆင်ဆင်ဖြစ်ပါသည်။ ဂရုစိုက်ကြည့်လျှင် ဤသဘောမျိုးကိုအတော်များများ တွေ့နိုင်လိမ့်မည်ထင်ပါသည်။

(အဏ္ဏဝ)ကို ကြည့်ပါဦး။ ယင်းပုဒ်ကို ပါဠိအဘိဓာန်တွင် (သမုဒ္ဒရာ)ဟု ဆရာတော်တို့ သက္ကတသက်စကားနှင့် ဖလှယ်ကာ နိဿယပြန်ကြသည်။ မြန်မာစကားလုံးအဖြစ် ယင်းပုဒ်ကို သုံးပုံမရ။ ဦးထွန်းမြင့်၏ အဘိဓာန်တွင် ဖော်ပြထားပါ။ ယခုခေတ်ကျမှ OCEANOGRAPHYကို ပညာရှင်တို့က (အဏ္ဏဝါဗေဒ)ဟု ပြန်ကြရာဝယ် (အဏ္ဏဝ)ကိုရေးချ၍ သုံးလာကြပါသည်။

(အဏ္ဏဝါခရီးသည်)ဟုလည်း ဦးသိန်းဖေမြင့် သုံးလိုက်ပါသည်။

မဟာနိက္ခမ

သုံးလူ့အချာ၊ စောမြတ်စွာ၏
မဟာနိက္ခမ၊ အံ့စလှည့်ကာ
နေကြရာသို့-တဲ့။ * ၂။

ဤတွင် (မဟာနိက္ခမ)ဆိုသည်မှာ (မြတ်သော တောထွက်ခြင်း)ကို ပြောပါသည်။ ပါရမီဆယ်ပါးကို ကျက်မှတ်ရာ၌ (နိက္ခမပါရမီ၊ အိမ်ရာခွာရှောင် ရသေ့ ရဟန်းဆောင်သို့ ကပ်ရောက်ခြင်း)ဟုဆိုလေ့ရှိပါသည်။ (နိက္ခမ)ဆိုသည်မှာ တစ်စုံတစ်ခု ထွက်ခွာလာခြင်း၊ တစ်စုံတစ်ခုကို စွန့်ခွာခြင်းကို အကြောင်းပြု၍ (နိက္ခမဆိုလျှင်) (တောထွက်ခြင်း)ဟု တောနှင့် တွဲကာ အထူး နားလည်နေကြပါသည်။ ဤပျို့ထဲတွင်ပင် ဤစကားလုံး၏ အဓိပ္ပာယ်ကို မင်းကြီးက ဤသို့ ဖွင့်ဆိုဖွဲ့နွဲ့ခဲ့ပါသည်။

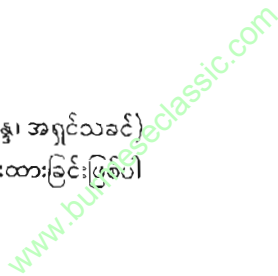
ဗိမ္မာနွဲ့ရွှန်း၊ ရွှေတဝန်းနှင့်
ရွှေနန်းသုံးဆောင်၊ ပြည်ထောင်ခပင်း
စွန့်ရက်ခြင်းကို-တဲ့။

(နိက္ခမ)ကို မင်းကြီးက (စွန့်ခြင်း)ဟု ပြန်ဆိုထားပါသည်။ ဤတွင် စဉ်းစားရန်မှာ ဤစကားလုံးကို ဤစကားစပ်တွင် (ထွက်ခွာခြင်း၊ ထွက်သွားခြင်း၊ ထွက်မြောက်ခြင်း၊ တောထွက်ခြင်း၊ စွန့်လွှတ်ခြင်း)စသည်ဖြင့် မြန်မာပြန်ဆိုရာတွင် မည်သည့် ပြန်ဆိုချက်က မြတ်စွာဘုရား၏ နိက္ခမပါရမီကိုပိုမိုပေါ်လွင်စေပါသလဲဆိုသည်ကို စဉ်းစားရန်ဖြစ်ပါသည်။ မင်းကြီးက (စွန့်ခြင်း)ဆိုသောစကားတွင် သံယောဇဉ်ကြီးတို့ကို ကြီးကြီးစားစားဖြတ်ရသည့် လုပ်ငန်းကြီးပါနေသဖြင့်အဓိပ္ပာယ် လေးလေးပင်ပင် ထွက်နေပါသည်။ အားရှိပါသည်။ ပျော့ညံ့ညံ့မဟုတ်ပါ။ လျစ်လျူသဘောမပါ ပါ။ သတိပြုဖွယ်တစ်ရပ်ပင်။

နရိန္ဒနှင့် ပရဒေသီ

တိုင်းစည်ရပ်သာ၊ မိမိလာဝယ်
မဟာဇနက၊ နရိန္ဒလျှင်
အမျှထိပ်ပေါ်၊ မင်းမူသော်တည့်
ထိုရော်အခါ၊ ရပ်ရွာအလိုက်
ပျော်ပိုက်နေည၊ မှီခိုကြသည်
ပရဒေသီ-တဲ့။ * ၃။

ဤတွင် (နရိန္ဒ)ဆိုသည်မှာ (နရ၊ လူ၊ ဣန္ဒ၊ အရှင်သခင်)ဆိုသော စကားလုံးနှစ်လုံးကို ပါဠိနည်းအရ ပေါင်းထားခြင်းဖြစ်ပါ

သည်။ (လူတို့၏ အရှင်သခင်။ မင်း။ ရှင်ဘုရင်) ဆိုလိုပါသည်။
 သကျဝံသာ၊ ဥက္ကာမုခ
 အစတည်ရှောင်၊ ရှစ်သောင်းနှစ်ထောင်
 ကိုးရောက်နောင်ဝယ်၊ ရန်အောင်နရိန်
 ဇေယသိန်ဩရသ၊ သီဟဟနု
 စောနတ်တုလျှင်၊ မျက်ရှုပျော်ရာ
 ကစွာနာဟု-ဟူ၍ ကိုးခန်းပျို့ *၂၉၀တွင် သကျသာကီဝင်
 မင်းဆက်ကို အကျဉ်းပြရာ၌ သုံးထားသော (နရိန်)မှာ (နရိန္ဒ)ပင်
 ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော်လည်း မင်းပရိယာယ်ပြု ဤစကားလုံးသည်
 အများသုံး မြန်မာစကားဘဝသို့ ရောက်မလာဘဲ သောင်တင်
 လျက်ကျန်ခဲ့ပါသည်။ ဤတွင် စကားစပ်မိ၍ (ဣန္ဒ၊ အရှင်သခင်)
 ကို မြန်မာပညာရှင်တို့ သုံးပုံနှစ်ရပ်ကို ဗဟုသုတအလို့ငှာ
 ပြောပြလိုပါ၏။

တစ်ခါသော် သီရိလင်္ကာနိုင်ငံမှပညာရှိတစ်ဦးကို ဥက္ကဋ္ဌ
 ကြီးက နေ့လယ်စာဖိတ်ကျွေးပါသည်။ ရှေးဟောင်း သုတေသန
 ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်ဟု မှတ်မိနေပါသည်။ ကျွန်ုပ်လည်း အဖိတ်ခံ
 ရ၍ သွားပါသည်။ ထမင်းစားပြီးနောက် စကားစမြည် ပြောကြရာ
 ဝယ် ထိုဆရာကြီးကပြောပါသည်။ မြန်မာရာဇဝင်တွင် မြန်မာမင်း
 တစ်ပါး၏ အမည်ကို မစဉ်းစားတတ်ဟု သူကပြောပါသည်။
 သည်တော့ ကျွန်ုပ်ကမေး၍ သူက ဖြေပါသည်။

ဘာအမည်ပါလဲ။
 သေတိဘိန္ဒုပါ။

ဘယ်မှာတွေ့ပါသလဲ။
 သာသနာဝံသမှာ ထင်ပါတယ်။
 ကျွန်တော် ရှင်းပြပါရစေ။ (သေတ)သဒ္ဒါ ဘာဟောပါ
 သလဲ။

- (အဖြူ) ဟောပါတယ်။
- (ဣဘ) သဒ္ဒါဘာဟောပါသလဲ။
- (ဆင်သတ္တဝါ) ဟောပါတယ်။
- (ဣန္ဒ) သဒ္ဒါ ဘာဟောပါသလဲ။
- (အရှင်သခင်) ဟောပါတယ်။
- (သေတိဘိန္ဒု) ဘာဟောပါသလဲ။

ဟာ၊ အဟုတ်သားပဲ။ (ဆင်ဖြူရှင်)ပေါ့-ဟုဆိုကာ ပြီး
 သွားပါသည်။ မြန်မာပြည်ဖြစ် ပညာစွမ်းပြ ပါဠိစကားလုံးသစ်
 တို့ကို လူမျိုးခြားတို့ သိဖို့ရန် မလွယ်ကူပါ။ မြန်မာပြည်၌ပင်
 လည်း မိမိထွင်သော စကားလုံးကို မိမိပင်လျှင် ရှင်းပြထားသည်
 ကို မကြာခဏ တွေ့ရပါသည်။

ကျောင်းသားဘဝကတွေ့ခဲ့ရသောနောက်တစ်လုံးအကြောင်း
 ကို ပြောပါရစေဦး။ တစ်နေရာတွင် (ကွာပိန်)ဆိုသော စကားလုံး
 ကို တွေ့မိပါသည်။ မြန်မာစကားနှင့်အလွန်တူပါသည်။ သို့သော်
 လည်း အနက်မစဉ်းစားတတ်။ ဒုက္ခပါပဲ။ ဟိုသည်မေးသောအခါ
 အဖြေကိုတည့်တည့်မတ်မတ်မရ။ နောက်ဆုံးတွင် ပါဠိတတ်
 ဆရာကြီး တစ်ဦးထံရောက်ကာမှ (ကွာပိန်)ဆိုသည်မှာ (ကွာပိန္နဲ)
 မှလာသည်။ (ကု။ အာပ။ ဣန္ဒ)ဆိုသော ပါဠိစကားလုံးကို

ပေါင်းထားခြင် ဖြစ်ပါသည်။ (ကု) ဆိုသည်မှာ (ဥဗ္ဗိ ဝသုမတီ ဂေါကု)ဆိုသော ပါဠိအဘိဓာန်က (ကု)ဖြစ်သည်။ (မြေကြီး)ဟု အနက်ရှိသည်။ ထို့ကြောင့်(ကု။ အာပ။ ဣန္ဒ)ဆိုသည်မှာ(မြေ ရေအရှင်သခင်။ ရေမြေရှင်။ မင်း။ ရှင်ဘုရင်)ဟု ဆိုလိုသည်။ ပါဠိနည်းအရ ပေါင်းလိုက်သောအခါ (ကွာပိန္နဲ)ဖြစ်လာသည်ဟု ရှင်းပြကာမှ ဘဝင်ကျရပါသည်။

အထက်ဖော်ပြပါ စာပိုဒ်တွင်ပါသည့် (ပရဒေသိ)မှာ ယခုအခါ (နိုင်ငံခြားသား)ဆိုသည်နှင့် အတူတူ ဖြစ်ပါသည်။

နိတ္တိပါရမ်းစသည်

တွင်းသစ်မင်းကြီးသည် ပါဠိစကားလုံးကို မြန်မာ့စကားသံ ကာရန်နှင့် ကိုက်ညီအောင် ပြုပြင်သုံးစွဲတတ်သည်ကိုလည်း တွေ့ရပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ဆိုလျှင် * ၃၈တွင် ကမ်းမမြင် လမ်းမမြင် ပင်လယ်ပြင်ကို ဖွဲ့ဆိုသည်မှာ-

နိတ္တိပါရမ်း၊ ကမ်းလည်းမဲ့ချေ

ယဉ်တွေတွေတိ-ဟု စပ်ပါသည်။ (ပါရမ်း)ဆိုသည်မှာ ပါဠိစကားလုံး (ဟိုမှာဘက်ကမ်း)ဟု အနက်ရှိသည့် (ပါရ) ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် (နိတ္တိပါရမ်း) ဆိုသည်မှာ (ကမ်းလည်း မဲ့ချေ)နှင့် အတူတူ ဖြစ်ပါသည်။ *၃၉တွင်လာသည့် အောက်ပါ အဖွဲ့ကို ကြည့်ပါဦး။

ကျွန်းလည်းမပေါ်၊ ရေဖျော်ဖျော်သာ၊
မဟော်ဒက၊ ပင်လယ်ဝကို
တွေးဆမရော်၊ အဟော်ဝတ

ခြေချဆန့်ထောက်၊ မကျော်လောက်သည်
ချောင်းပေါက်ပြန်လျှို၊ ထိုနယ်မှတ်၍-တဲ့။

ဤတွင် ပင်လယ် သမုဒ္ဒရာ အနက်ရှိသည့် ပါဠိစကား (မဟောဒက)ကို ရှေ့ပြေးအော်ကာရန်တို့နှင့် ကိုက်ညီအောင် ရှေ့ထိုးတပ်ကာ (မဟော်ဒက) လုပ်လိုက်ပါသည်။ (အဟော ဝတ) ကိုလည်း ဤနည်းပင် (အဟော်ဝတ) လုပ်လိုက်ပါသည်။ (အဟောဝတ) ဆိုသည်မှာ (အံ့ဖွယ်ရှိစွတကား) ဟု ဆိုလိုပါ သည်။

ဤကဲ့သို့ တွင်းသင်းမင်းကြီး ချပ်ကာညှပ်ကာ ပါဠိစကား သုံးသွားသည်ကို ဖျိုတစ်စောင်လုံးတွင် ရှာလျှင်များစွာ ထွက်လာ စရာရှိပါသည်။ ရှာဖွေလေ့လာစာတမ်းရေးသူ တို့ ပေါ်ပေါက်ပါ စေသတည်းဟု ဆန္ဒပြုပါ၏။

(စံပယ်ဖြူ၊ အောက်တိုဘာ ၁၉၅၅)

*

တွင်းသင်းမင်းကြီး၏ ခွဲထားစုံ

ခွဲထား

မြန်မာစကားတွင် ယပက်လက်သံနှင့် ရကောက်သံသည် မူလက ကွဲပြားပုံရပါသည်။ ယနေ့တိုင်အောင်လည်း တောင်ရိုးစကားနှင့် ရခိုင်စကားတို့တွင် ကွဲပြားဆဲ ဖြစ်သည်ကို တွေ့ရပါသည်။ အက္ခရာများကို အိန္ဒိယကရုဏ် မြန်မာစကားကို အက္ခရာတင်သောအခါကလည်း ယပက်လက်နှင့် ရကောက်ကို အိန္ဒိယအသံစနစ်အတိုင်း မြန်မာတို့ ကွဲကွဲပြားပြား ရွတ်ဆိုခဲ့ပုံရပါသည်။ သို့သော်လည်း ဤအက္ခရာနှစ်လုံးသည် ဧရာဝတီမြစ်ဝှမ်းရှိ မြန်မာတို့၏ နှုတ်တွင်းကားတဖြည်းဖြည်း အသံတူလာကာ ယခုအခါ ယပက်လက်အသံသာ ကျန်ရစ်ထွက်ဆိုနေပါတော့သည်။ ပါဠိပါဠိသားကို ဖတ်ရွတ်တော့မှသာ ရကောက်ကို လျှာလိပ်သံနှင့် ရွတ်ဆိုကြပါတော့သည်။

ဤသို့ အသံထွက်ပုံချင်းတူညီသွားသော်လည်း စာရေးသား

သောအခါတွင်ကား ယပက်လက်နှင့် ရကောက်ကို ခွဲခွဲခြားခြား ကွဲကွဲပြားပြား ရေးလျက်ပင်ရှိပါသည်။ ယပင်နှင့် ရရစ်စာလုံးများ ကိုလည်း ခွဲခွဲခြားခြား ရေးရပါသည်။ သို့မှသာလျှင် အနက်မှန် ထွက်ပါသည်။

သို့ပါသော်လည်း အက္ခရာနှစ်လုံး အသံချင်းတူနေသော ကြောင့် ရောရောထွေးထွေး ချွတ်ချွတ် ယွင်းယွင်းရေးမိလျက် ရှိကြပါသည်။ ထို့ကြောင့် အနက်ပျက်ကာ အဓိပ္ပာယ်ရပါသည်။ ဤပြဿနာကို ဖြေရှင်းရအောင် ရှေးပညာရှိများသည် 'ခွဲထား' ဆိုသော စကားလုံးကိုတီထွင်ကာ ခိုင်မာစေသော စာပေမှ အထောက်အထားများကို ထုတ်ယူပြီးလျှင် ခွဲထားကျမ်းများကို ပြုစုကြပါသည်။

တွင်းသင်းမင်းကြီး ဦးထွန်းညိုသည် သျှင်လင်္ကာသာရ အဖြစ် ရဟန်းဘဝ သက္ကရာဇ် ၁၁၁၃ ခုအခါက ဤသို့ပြုစုသော မိမိ၏ ဝိဘဇ္ဇ ဌပိတ ခွဲထားကျမ်းကို (လူဒံဂန္ထံ၊ ဤကျမ်းကို။ ဝိဘဇ္ဇတွာ၊ ခွဲခြမ်း၍။ ဌပိတတွာ၊ ထားသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဝိဘဇ္ဇဌပိတံ၊ ခွဲထားမည်၏) ဟု ဆိုကာ အမည်ပေးခဲ့ပါသည်။

မင်းကြီး၏ တူ စိန္တကျော်သူ မောင်ဩကမူ (သစ်ပင်စောင်ချမ်း၊ အိုးစောင်ခြမ်း၊ ခွဲတမ်းပင်ရစ်ပြိုင်) ဟူ၍ ဥဒါ ဟရဏ်နှင့်တကွ ခွဲတမ်းဟု ခေါ်ခဲ့ပါသည်။ စောင်ချမ်းပင်ကို ခက္ခေးယပင်နှင့် ရေးရမည်။ အိုးစောင်ခြမ်းကွဲကို ရရစ်နှင့် ရေးရမည်ဟု ညွှန်ကြားခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အပြိုင်ဖြစ်သော အသံတူစကားနှစ်လုံးကို ထုံးတမ်းစဉ်လာအရ ခွဲခြမ်းခြင်းဖြစ်

သည်ဟု ဆိုလိုပါသည်။

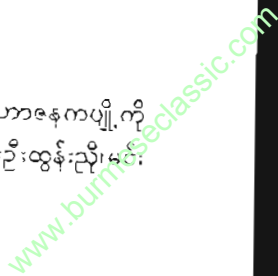
ဦးထွန်းညိုနှင့် ဦးဩ တူအရီးနှစ်ဦး ကိစ္စတစ်ရပ်တည်းကိုပင် ခွဲထားဟူ၍ တစ်မျိုး၊ ခွဲတမ်းဟူ၍ တစ်မျိုး မှည့်ခေါ်ခဲ့သော်လည်း ဝိဘဇ္ဇ ဌပိတဟူသော ကျမ်းခိုင် ကျမ်းမာ တစ်စောင် တစ်ဖွဲ့ရှိသည်ကို အကြောင်းပြု၍ ခွဲထားဆိုသော အမည်က ထင်ရှားကျန်ရစ်ခဲ့ပုံ ရပါသည်။

ပျို၊ ဧချင်း၊ မော်ကွန်း၊ ရတုစသော ကာရုန်စောင်သည် လေးလုံးစပ်ကဗျာတို့မှ ခွဲထားတို့ကိုဆောင်ပြီးလျှင် နှောင်းဆရာတို့သည် မိမိတို့၏ လေးလုံးစပ်ကဗျာတို့တွင် ခွဲထားများကို ထည့်သွင်းစပ်ဆိုလေ့ရှိပါသည်။ ကဗျာလင်္ကာ အရေးအသားကို ရသ စာပေ သက်သက်အဖြစ် သဘောမထား။ သုတစာပေ အဖြစ်လည်း သဘောထားကြပါသည်။ ဤကဲ့သို့ပင်လည်း လေ့လာသူတို့က လေ့လာကြပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့်ဆိုလျှင် ဘိုးတော်ဘုရားလက်ထက်တွင် မွေး၍ ကုန်းဘောင်ဆက် မင်းအများလက်ထက်တွင် နိုင်ငံတော်အကျိုးကိုဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် မဟာမင်းလှမင်းခေါင်ကျော်ဘွဲ့ခံ စာဆိုတော် ဦးရွှန်းသည် ဥဗ္ဗဒန္တီပျို့၊ နိဂုံး၌ ဤသို့ ဝန်ခံဖွဲ့ဆိုခဲ့ပါသည်။

စီရင်ရေးသား၊ ပျို့စကား၌ ခွဲထား သတ်ပုံ၊ နည်းနာစုံလိမ့်-တဲ့။

ပင်ရစ်ခွဲထား

ယခု ကျွန်ုပ် ဖတ်ရှုလေ့လာနေသော မဟာဇနကပျို့ကို ဖွဲ့ဆိုသည့် ရဟန်းဘွဲ့ သျှင်လင်္ကာသာရ၊ လူမည်းဦးထွန်းညိုမင်း

ပေးဘွဲ့၊ မဟာစည်သူခေါ် ဝိဘဒ္ဒဋ္ဌပိတခွဲထား ဆရာကြီးသည်
လည်း မဟာနေကပျိုထဲတွင် ပင့်ရစ်ခွဲထားများကို ထည့်သွင်း
ဖွဲ့ဆိုထားပါသည်။ အနည်းငယ် ကောက်နုတ်ဖော်ပြပါမည်။

အာဏာကြီးမြတ်၊ နောင်စောထွတ်ကို
မှားချွတ်ယွင်းသွေး၊ ကြိပ် (ချေ)သော်
သံ (ခြေ) ချင်းခတ်၊ သိကြားချွတ်လည်း
မကျွတ်နိုင်ဘဲ၊ မယ်နစွဲသို့မြစေကာ-တဲ့။ * ၆။

ဤတွင် တြိယာထောက်ပစ္စည်း (ချေ)နှင့် ကိုယ်အင်္ဂါ
အစိတ်အပိုင်း (ခြေ)တို့ကို လွဲမှားရေးသားမိခြင်းကင်းအောင်
ခွဲထားပြု ဖွဲ့ဆိုထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

တစ်နေရာတွင်ကား ထိုးဖောက်ဝင်ရောက်သည်အနက်
ရိုပုံရသော (ချင်း)နှင့် စိတ္တနောင်ပစ္စည်း (ခြင်း)တို့ကို ခွဲထားပြုလုပ်
စပ်ဆိုထားပါသည်။

ဆော်ရွမ်းသံကျာ၊ တူရိယာတို့
အုတ်အာကျကျ
ညံညံရိုက် (ချင်း)၊ မောင်းကြေးနင်းနှင့်
ကောင်း(ခြင်း)လငင်၊ ပွဲသဘင်တုံ
မြို့ပြင် မြို့တွင်း၊ ရက်လည်လျှင်းအောင်
ခင်းကျင်းပြည့်မျှ၊ ခံစာရလျက်-တဲ့။ * ၄။

ဤပင့်ရစ်ခွဲထားမျိုးကို ပျိုထဲတွင် အများအပြားထည့်ထား
လိမ့်မည် ထင်ပါသည်။ ဤတွင်ကား အစနားတွင် တွေ့မိသမျှကို
ပြလိုက်ပါသည်။

ယပင့်ရရစ်ကို လွဲမှား ရေးချွတ်တတ်သည့် နည်းတူ ယ
ပက်လက် ရောက်တို့နှင့် ရေးသည့် အသံတူ စာလုံးများလည်း
ရှိသေးသည်။ ဥပမာအားဖြင့်ကား အောက်တွင်ကြည့်ပါ။

ငါ့ကူးလတ်သည်၊ ရက်လျှင်လည်ပြီ
မည်သူတစ် (ယောက်)၊ မ (ရောက်)ဖူးလှာ
ဘယ်သူလာဟု၊ အာကာသဋ္ဌ
မိုးဝရပ်ချာ၊ မျှော်လိုက်ခါဦး-တဲ့။ * ၂၇။

နောက် စပ်ထုံးတစ်ခုကို ကြည့်ပါဦး။ မြင့်မားမတ်စောက်
သော အနက်ကိုဟောပုံရသည့် (ယပ်)နှင့် နေရပ်ဒေသဟော
(ရပ်)တို့ကို ခွဲထားပြုလုပ်သုံးထားပါသည်။

ဆယ်ပြန်အသက်၊ ဆက်၍ကျူးလည်း
ဝေးကူးကမ်း (ယပ်)၊ မှာဘက် (ရပ်)သို့
မခပ်နိုင်ရာ-တဲ့။ * ၂၆။

ဝက်အက္ခရာ ခွဲထား

ကကြီးနှင့် ရေးရမည်လား၊ ခက္ခေးနှင့် ရေးရမည်လားဟု
စိတ်ဒွိဟ ဖြစ်စရာများကို ဖြေရှင်းသည့် သဘောနှင့် ပထမက္ခရာ၊
ဒုတိယက္ခရာတို့ကို တွဲကာ စီစဉ်ထားသော အက္ခရာခွဲထားမျိုး
ရှိပါသေးသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ဆိုလျှင်-

ပျူပျူငှာငှာ၊ ဖြည့်ဖြူး (ကာ)နှင့်
တ(ခါ)မနေ၊ နှင်ပြန်လေ၍-တဲ့။ * ၁၅။
နောက်တစ်ချက်ကို ကြည့်ပါဦး။

မိန့်ရွတ်ချိုမြ၊ ဆိုမြှက်ဟသား

အာစလျာ (စ)၊ ကြားခဏဝယ်
 အ (ဆ) တစ်ရာ၊ နာလိုစွာ၍-တဲ့။ * ၃၀။
 ဆားငန်ရေဖြင့်
 တင်ထွေအား (စေး)၊ လုတ်ခွန် (ဆေး)၍
 မွှေးစရသည်၊ ပုသ်ဆောက်တည်၏-တဲ့။ * ၂၄။
 အရှိမမြင်၊ ညိုမွတ် (စင်)။
 ပြောင် (ဆင်)သန်ကြား၊ မုန်သောက်အားနှင့်
 ယောက်ျားဇာနည်၊ ငါတုံသည်ကား-တဲ့။ * ၂၈။
 နန်းရိုးပွင့် (ထောက်)၊ သားနှစ်ယောက်တွင်
 ဆိပ် (တောက်)ပြင်းလှ၊ အရိဋ္ဌကို
 မွေးဖရန် (တား)၊ အိမ်ရှေ့(ထား)၍-တဲ့။ * ၄။
 စေတနာပြင်း (ထန်)၊ တိုင်းထက်လွန်၍
 ငါ (တန်) သာလွတ်၊ ဂါထာရွတ်တည်း-တဲ့။ * ၃၆။
 မောင်ဖြစ် (ထွေ)ကို၊ အုပ် (တွေ)များစွာ
 ဆွေတကာတို့၊ သည်မှာသို့ဖြစ်
 သနစ်ကုန်အောင်၊ ကြားရနောင်ဝယ် - တဲ့။ * ၄၆။

သံယုဂ်အက္ခရာခွဲထား

ထိုပြင် သံယုဂ်အက္ခရာ ခွဲထားမျိုးကိုလည်း အောက်ပါ
 အတိုင်း တွေ့ရပါသေးသည်။
 ရေသားမိ (ကျောင်း)၊ (ချောင်း)၍ ရိပ်ခို
 မျှိုသော်ကိုယ်လုံး၊ ဆုံးလေအံ့လော-တဲ့။ * ၃၂။
 မြီးဖျားဆွတ်တစ်၊ ပင်လယ်(ဖြစ်)လျက်

ပြစ် (ပြစ်)လျင်ဟုန်၊ ကုန်လေခမန်း
 ခန်းလေစဖွယ်၊ ရှဉ့် သားဆယ်သည်-တဲ့။ * ၂၈။
 သံခြေချင်းခတ်၊ သိကြား (ချွတ်)လည်း
 မ(ကျွတ်)နိုင်ဘဲ၊ မယ်နစွဲသို့-တဲ့။ * ၆။
 မြင်းဆင်ရွေးချယ်၊ အစွယ်သ (ချွန်)
 ကျေး (ကျွန်) တို့အား၊ အမှတ်ထားလျက်-တဲ့။ * ၅။

ဝဂ္ဂန်အက္ခရာခွဲထား

ဗျည်းအက္ခရာတွင် ကကြီးနှင့် ခက္ခေးသည် တစ်တွဲ၊
 ဂငယ်နှင့် ဃကြီးသည် တစ်တွဲဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း ‘င’
 အက္ခရာမှာအတွဲမရှိ။ တစ်ကိုယ်တည်းဖြစ်ပါသည်။ သူ့ကို
 အတွဲပေးချင်လျှင် ဟအက္ခရာထိုးပေးရပါသည်။ င၊ ည၊ ဇာ၊
 န၊ မ-ဆို သော အက္ခရာအားလုံးသည် ဌာန်တူအက္ခရာအစု
 ဝဂ်တို့၏ အဆုံး၌ တည်သဖြင့် ဝဂ္ဂန်အက္ခရာဟု အမည်ရှိပါသည်။
 ဤ ဝဂ္ဂန်အက္ခရာတို့နှင့် ဆိုင်ရာ ခွဲထားအချို့ကို တွေ့ရသည်မှာ
 အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်။

မိမိလာက၊
 နုရာထိပ် (နှင်း)၊ မယ့်သက် (နှင်း)၏
 ညီရင်းညစ်ကျ၊ နန်းကိုလှ၍-တဲ့။ * ၁၆။
 ယက်သွားတိုင်းသာ၊ လှိုင်းနောက်ပါလျက်
 တစ်ခါတည်း (မှ)၊ ဝဲ (မ)စက်လည်
 သည်ယဉ်ကြည်ထက်၊ ငါသည်မိခင်
 မမြင်ဖူးပါ-တဲ့။ * ၃၇။

အဝဂ်အက္ခရာခွဲထား

အစုအအုပ် အတွဲအဖက်မရှိ၊ တစ်ကိုယ်တည်းဖြစ်သော အဝဂ် အက္ခရာတို့ရှိပါသေးသည်။ ယ၊ ရ၊ လ၊ ဝ၊ သ၊ ဟ-တို့ဖြစ်ပါသည်။ သူတို့ကို တွဲပေးချင်လျှင် 'ဟ' အက္ခရာ ထိုးပေးရပါသည်။ အောက်ပါ ဥဒါဟရဏ်တို့ကို ကြည့်ပါ။

- တလှစ်ကျော်ချိုး၊ ပျော်မငြီးသား
- ပြည်ကြီးစပ် (ယှဉ်)၊ ဥ (ယျာဉ်)သာကျယ်
- တိမ်ညိုသွယ်နှင့်၊ ပြိုင်ဆွယ်နှိုင်းဆက်-တဲ့။ *၃၇။
- ထိုထိုခန်းဝါ၊ နှစ်သက် (ရာ)သို့
- သွား (ရှာ) တို့လေ၊ မောင့်ဖြစ်ထွေကို-တဲ့။ *၄၆။
- ပွင့်ငုံရွယ် (လှ)၊ ညီပေါ (လ)ကို
- အဘလွန်မင်း၊ အိမ်ရှေ့နှင်း၍-တဲ့။ * ၄။
- ငါးကူးလတ်သည်၊ ရက်လျှင်လည်ပြီ
- မည်သူတစ်ယောက်၊ မရောက်ဖူး (လှာ)
- ဘယ်သူ(လာ)၍၊ အာကာသဋ္ဌ
- မိုးဝရပ်ချာ၊ မျှော်လိုက်ခါဌ်-တဲ့။ * ၂၇။
- ဝေးခေါင်တာ (လမ်း)၊ ထိုဘက်ကမ်းကား
- ထောက် (လှမ်း)မိကာ၊ မရောက်ရာလည်း
- ငါ မနေတန်၊ ကြီးအားသွန်လိမ့်-တဲ့။ * ၄၃။

ဤသို့ဖြင့် ခွဲထား အမျိုးမျိုးကို ပညာရှိ အကျော်ကဝိမော်တို့ သည် ပညာရှာသူတို့ သံသယရှင်းလေရအောင်က တစ်ကြောင်း၊ စာဖတ်သူတို့ အသံစုံစုံ ပြေပြေပြစ်ပြစ်ကြားရအောင် တစ်ကြောင်း

စသည်ဖြင့် အကြောင်းကြောင်းကိုရှုကာ ဖွဲ့ဆိုခဲ့ကြပါသည်။ ပလိပ်ရွာစား ဦးဖျော် ဖွဲ့ဆိုသည့် ငစဉ်ကူးမင်း ရွှေနားတော်သွင်း (ဧချင်း) တွင် ခွဲထားအများဆုံးတွေ့မိသည်ဟု မှတ်မိနေပါသည်။ ရှာဖွေ လေ့လာခွင့် ရနိုင်ကြပါစေသတည်း။ ။

(စံပယ်ဖြူ၊ နိုဝင်ဘာ ၁၉၈၅)

*

BURMESE
CLASSIC
.COM

မြန်မာစာပေလောကတွင်
ဘက်စုံပညာရှင်ကြီးတစ်ဦး
ထွန်းကားခဲ့ဖူးပါသည်။
ကဗျာစာဆို ဆိုလျှင်လည်း သူပင်။
ရာဇဝင်ဆရာဆိုလျှင်လည်း သူပင်။
ဓမ္မသတ်ဆရာဆိုလျှင်လည်း သူပင်။
ခွဲထားသတ်ပုံဆရာဆိုလျှင်လည်း သူပင်။
ပေါ်ရာဇာကထာဆရာဆိုလျှင်လည်း သူပင်။
ကျွန်ုပ်တို့မသိ၍ မဖော်နိုင်သော
ဂုဏ်ထူးများလည်း ရှိပေလိမ့်မည်။
ယင်းဘက်စုံပညာရှင်ကြီးသည်
(၁) မဟာဓမ္မရာဇာဓိပတိ
(၂) အလောင်းဘုရား
(၃) နောင်တော်ကြီး
(၄) ဆင်ဖြူရှင်
(၅) ဘိုးတော်ဘုရား
ဆိုသည့် မင်းငါးဆက်လက်ထက်တို့တွင်
ထင်ရှားကျော်ကြားခဲ့ပါသည်။
ယင်းပုဂ္ဂိုလ်ကား
တွင်းသင်းမင်းကြီးပင်တည်း။

www.burmeseclassic.com